

СУМСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
Департамент захисту довкілля та природних ресурсів

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПАСПОРТ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

станом на 01.01.2024

СУМИ 2024

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Сумської обласної державної
адміністрації – начальник обласної
військової адміністрації

Володимир АРТЮХ

2024 р.

ЗМІСТ

Назва	Зміст, сторінка
1. Загальна характеристика	2
2. Чисельність населення	2
3. Фізико-географічна характеристика	5
4. Атмосферне повітря	7
5. Водні ресурси	14
6. Земельні ресурси	26
7. Лісові ресурси	31
8. Рослинний світ	42
9. Тваринний світ	63
10. Природно-заповідний фонд	83
11. Формування екологічної мережі	147
12. Поводження з відходами та небезпечними хімічними речовинами	174
13. Радіаційна безпека	191
14. Корисні копалини	192
15. Моніторинг навколишнього природного середовища	192
16. Міжнародне співробітництво	195
17. Планування природоохоронної діяльності	199
18. Найважливіші екологічні проблеми регіону	213
18.1. Основні чинники та критерії для визначення найважливіших екологічних проблем	213
18.2. Аналіз найважливіших екологічних проблем	218
18.2.1. Екологічні проблеми, спричинені збройною агресією проти України	220
Відповідальні виконавці розділів	222

1. Загальна характеристика

Дата утворення 10 січня 1939 року

Територія, км² 23 832

Кількість адміністративно-територіальних одиниць 5 районів (до набрання чинності постановою Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» – 18 районів)

Кількість міст 15

Кількість селищ 20

Кількість сільських населених пунктів 1 474

Чисельність населення, тис. осіб* 1 006,298

з них:

міське 634 860

сільське 371 438

Щільність населення,
тис. осіб на 1 км² 0,042

* - дані попередні (неповні).

2. Чисельність населення Сумської області станом на 01 січня 2022 року*

Таблиця 1

Назва одиниці адміністративно-територіального устрою	Чисельність наявного населення, тис. осіб		
	усього	міське	сільське
1	2	3	4
Міські територіальні громади			
Білопільська	22579	15600	6979
Буринська	19678	8197	11481
Ворожбянська	8114	6674	1440
Глухівська	37931	31789	6142
Дружбівська	5295	4504	791
Конотопська	87403	83543	3860
Кролевецька	35033	22111	12922
Лебединська	41421	23892	17529
Охтирська	47642	46660	982
Путивльська	20358	14886	5472
Роменська	54264	37765	16499
Середино-Будська	10308	6888	3420
Сумська	267046	256474	10572
Тростянецька	28107	19544	8563

1	2	3	4
Шосткинська	90591	78526	12065
Усього	775770	657053	118717
Сільські територіальні громади			
Андріяшівська	8368		8368
Бездрицька	3425		3425
Березівська	4764		4764
Боромлянська	4920		4920
Бочечківська	4287		4287
Верхньосироватська	6018		6018
Вільшанська	4521		4521
Грунська	5271		5271
Комишанська	2988		2988
Коровинська	3631		3631
Миколаївська	6685		6685
Миропільська	4172		4172
Нижньосироватська	5782		5782
Новослобідська	4890		4890
Попівська	13026		13026
Садівська	10000	2699	7301
Синівська	4575		4575
Річківська	4065		4065
Хмелівська	5705		5705
Чернечинська	9576		9576
Юнаківська	5735		5735
Усього	122404	2699	119705
Селищні територіальні громади			
Великописарівська	10009	3928	6081
Дубов'язівська	9733	2282	7451
Есманьська	5429	1293	4136
Зноб-Новгородська	4690	1830	2860
Кириківської	6064	2601	3463
Краснопільська	20421	9606	10815
Липоводолинська	12499	4991	7508
Миколаївська	11970	6349	5621

1	2	3	4
Недригайлівська	13946	8052	5894
Свеська	8282	6186	2096
Степанівська	10787	5301	5486
Хотінська	6096	2290	3806
Чупахівська	5530	2164	3366
Шалигинська	4131	2226	1905
Ямпільська	8011	4324	3687
Усього	137598	63423	74175

* -за інформацією Головного управління статистики у Сумській області останньою офіційною статистичною інформацією щодо чисельності наявного населення по територіальних громадах Сумської області є дані станом на 01 січня 2022 року.

Постановою Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» у Сумській області утворено:

Конотопський район (з адміністративним центром у місті Конотоп) у складі територій Бочечківської сільської, Буринської міської, Дубов'язівської селищної, Конотопської міської, Кролевецької міської, Новослобідської сільської, Попівської сільської, Путивльської міської територіальних громад, затверджених Кабінетом Міністрів України;

Охтирський район (з адміністративним центром у місті Охтирка) у складі територій Боромлянської сільської, Великописарівської селищної, Грунської сільської, Кириківської селищної, Комишанської сільської, Охтирської міської, Тростянецької міської, Чернечинської сільської, Чупахівської селищної територіальних громад, затверджених Кабінетом Міністрів України;

Роменський район (з адміністративним центром у місті Ромни) у складі територій Андріяшівської сільської, Вільшанської сільської, Коровинської сільської, Липоводолинської селищної, Недригайлівської селищної, Роменської міської, Синівської сільської, Хмелівської сільської територіальних громад, затверджених Кабінетом Міністрів України;

Сумський район (з адміністративним центром у місті Суми) у складі територій Бездрицької сільської, Білопільської міської, Верхньосироватської сільської, Ворожбянської міської, Краснопільської селищної, Лебединської міської, Миколаївської селищної, Миколаївської сільської, Миропільської сільської, Нижньосироватської сільської, Річківської сільської, Садівської сільської, Степанівської селищної, Сумської міської, Хотінської селищної, Юнаківської сільської територіальних громад, затверджених Кабінетом Міністрів України;

Шосткинський район (з адміністративним центром у місті Шостка) у складі територій Березівської сільської, Глухівської міської, Дружбівської міської, Есманської селищної, Зноб-Новгородської селищної, Свеської селищної, Середино-Будської міської, Шалигинської селищної, Шосткинської міської, Ямпільської селищної територіальних громад, затверджених Кабінетом Міністрів України.

3. Фізико-географічна характеристика

Сумська область утворена 10.01.1939 та розташована на північному сході України (з півночі на південь протяжність області майже 300 кілометрів, із заходу на схід – 170 кілометрів).

На півночі та сході область межує з Брянською, Курською та Белгородською областями російської федерації; на півдні та південному сході – з Полтавською та Харківською областями України; на заході – з Чернігівською областю України. Відстань від міста Суми до міста Київ залізницею становить 350 кілометрів, шосейним шляхом – 366 кілометрів.

Клімат Сумської області помірно – континентальний. Середня річна температура повітря у 2023 році становила $8,3-9,7^{\circ}$, що на $1,1-1,7^{\circ}$ вище за норму. Найвища температура повітря $31-35^{\circ}$ зареєстрована в липні-серпні, найнижча $15-20^{\circ}$ морозу – в січні місяці. Річна сума опадів на переважній території області склала 460-715 мм, що становить 76-120% кліматичної річної норми, на сході 745 мм або 135% кліматичної річної норми.

З урахуванням гідрографічного та водогосподарського районування територія області відноситься до басейну річки Дніпро. У межах області басейн розподілений на два суббасейни: 53% території області відноситься до суббасейну середнього Дніпра, 47% – до суббасейну річки Десна.

Площа суббасейну середнього Дніпра в межах області складає 27,5 тис. кв. кілометрів (відносяться 4 середні річки – Псел, Ворскла, Хорол, Сула та 248 малих річок та струмків, 20 водосховища, 160 озер та 2 028 ставків). Річки Псел та Ворскла беруть свій початок на території російської федерації, Хорол та Сула мають витoki на території області.

Специфіка суббасейну середнього Дніпра: води річок використовуються для гідроенергетики (річка Псел), промислового та сільськогосподарського водопостачання та задоволення культурно-побутових потреб населення.

Вихід крейдяних пластів на поверхню в суббасейні середнього Дніпра значною мірою збільшує карбонатний та гідрокарбонатний склад поверхневих вод, а близьке розташування території суббасейну до Курської магнітної аномалії відображається на фонових значеннях заліза загального в поверхневих водах.

Площа суббасейну річки Десна в межах області складає 17,6 тис. кв. кілометрів (відносяться річка Десна, що протікає по межі Сумської та Чернігівської областей на ділянці завдовжки 37 кілометрів та 2 середні річки – Клевень і Сейм, що беруть свій початок на території російської федерації; 114 малих річок та струмків, 20 водосховищ, 231 озеро та 781 ставок).

Специфіка суббасейну Десни: води річок використовуються для промислового та сільськогосподарського водопостачання, задоволення культурно-побутових потреб населення.

Наявність торфовищ у суббасейні річки Десна обумовлює високий вміст гумінових сполук та підвищує кольоровість поверхневих вод, а близьке розташування території суббасейну до Курської магнітної аномалії відображається на фонових значеннях заліза загального в поверхневих водах.

У зв'язку зі зменшенням вологості клімату області та відповідним скороченням модуля стоку з півночі на південь у тому ж напрямку зменшується водність малих рік.

За методикою екологічної оцінки якості води, поверхневі води області відносяться за станом до II класу (добрі), за ступенем чистоти – досить чисті, за комплексною оцінкою якості води на основі індексу забруднюючих речовин – до III класу (помірно забруднені).

Регіон розташований у межах двох природно-кліматичних зон – Полісся та Лісостеп. Ґрунтовий покрив представлений чорноземами типовими, опідзоленими, дерново-підзолистими, ясно-сірими, сірими лісовими, темно-сірими лісовими ґрунтами і здатен повністю задовольнити потреби області у виробництві рослинного білку, що використовується безпосередньо для харчування людей та відгодівлі сільськогосподарських тварин. Загальна площа сільськогосподарських угідь становить 1,7 млн гектарів, у тому числі ріллі – 1,2 млн гектарів.

Надра Сумської області містять різноманітні корисні копалини, що відіграють ключову роль у розвитку області та її вкладі в енергетику, промисловість та добробут її мешканців. Більшість із них належать до категорії паливних (горючих) та нерудних: нафта, газ, вугілля, торф, фосфорити, крейда, кухонна й калійна солі, гіпс, вапняк, мергель тощо. Це зумовлено широким розвитком осадових утворень і майже повною відсутністю магматичних порід у межах території області. Серед паливних (горючих) корисних копалин на території Сумської області відомі родовища нафти, газу, торфу, вугілля та сапропелів. Нерудні корисні копалини представлені покладами глин, пісків, крейди, фосфоритів, гіпсу, кам'яної солі, пісковиків тощо.

Мінерально-сировинна база регіону складається з паливно-енергетичної сировини (нафта, газ, конденсат, торф) – 50%, сировини для виробництва будівельних матеріалів – 44,8%, питної і технічної підземних вод – 4%, гірничохімічних та нерудних корисних копалин для металургії – 1,2 %.

В області обліковується 344 родовища 22 видів корисних копалин (88 родовищ експлуатуються), зокрема вуглеводневої сировини 33 комплексних родовища, з них розробляються – 29 (нафтові – 4, газові – 2, газоконденсатні – 7, нафтогазоконденсатні – 13), підготовлені до промислового освоєння – 2, розвідуються – 2), також наявні родовища торфу (57), сапропелю (55), кам'яної солі (1), кварцитів (2), цегельно-черепичної сировини (106), будівельних пісків (20), скляної сировини (1), крейди (7), сировини для вапнування кислих ґрунтів (1), сірки в нафті (1), глини для вогнетривів (1), гіпс та ангідрит (1), глина тугоплавка (1), камінь будівельний (1), сировина керамзитова (2).

Балансові запаси вуглеводневих родовищ становлять: вільний газ – 16,4 млрд куб. метрів, розчинений у нафті газ – 2,4 млрд куб. метрів, нафта – 13,4 млн тонн, конденсат у газі вільному – 2,8 млн тонн.

Найбільш значними за запасами нафти є Анастасівське, Бугруватівське, Східно-Рогінцівське, Хухрянське, Перекопівське, Великобубнівське та Качанівське родовища. Найбільше вільного газу видобувається на Рибальському нафтогазоконденсатному та Волошківському газоконденсатному родовищах.

Видобуток нафти на території Сумської області у 2022 році становив 689 тис. тонн, або 41,3% від загального видобутку нафти в Україні.

У геоструктурному відношенні область розташована в межах Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну. Основні водоносні горизонти підземних питних і технічних вод приурочені до палеогенових відкладів, представлених дрібно-середньозернистими пісками; верхньокрейдяних відкладів, представлених крейдою; нижньосеноманських відкладів, представлених пісками з прошарками глини. За хімічним складом води гідрокарбонатні натрієво-кальцієві. Регіон забезпечений підземними водними ресурсами в достатній мірі.

Загальна площа земель лісового фонду Сумської області становить 452,1 тис. гектарів, з яких вкрито лісовою рослинністю 425 тис. гектарів.

Завдяки сприятливим природним умовам деревні та чагарникові породи нараховують понад 120 видів.

Із деревних порід переважають сосна – 39,5% (103,8 тис. гектарів), дуб – 38,4% (100,9 тис. гектарів), береза – 5,5% (14,4 тис. гектарів), ясен – 5,1% (13,4 тис. гектарів), вільха – 4,4% (11,6 тис. гектарів), осика – 2% (5,2 тис. гектарів), липа – 1,6% (4,2 тис. гектарів), інші – 3,5% (9,2 тис. гектарів).

Загальна лісистість області складає 17,9%, що на 2% більше, ніж середня по Україні. На одного жителя області припадає 0,42 гектарів лісу. За площею лісового фонду область посідає дев'яте місце серед областей України. За запасами деревини належить до лісоресурсних.

Середній вік насаджень 69 років, запас деревини – 78,8 млн куб. метрів. Щорічний приріст деревини складає понад 1 100 тис. куб. метрів (4,2 куб. метрів на 1 гектар покритої лісом площі 262,7 тис. гектарів).

Природно-заповідний фонд області станом на 01.01.2024 налічує 319 об'єктів загальною площею 179,34 тис. гектарів, що становить 7,525% від площі області («показник заповідності»). Сучасна мережа природно-заповідного фонду включає 19 об'єктів загальнодержавного значення площею 50,5 тис. гектарів (28%) та 300 об'єктів місцевого значення площею 128,84 тис. гектарів (72%).

4. Атмосферне повітря

Відповідно до природоохоронного законодавства суб'єкти господарювання подають до територіальних органів Держстату не пізніше 20 лютого наступного за звітним роком звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів за формою № 2-ТП (повітря) (річна).

Згідно з Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» на період воєнного стану, а також у період 90 днів після його закінчення передбачено відтермінування подання звітності. Статистична інформація сформована на основі даних тих підприємств, які шляхом подання звітності знайшли можливість в складних умовах забезпечувати необхідною інформацією суспільство та державу. По закінченню воєнного стану показники можуть бути скориговані.

За наявними статистичними даними протягом 2023 року в атмосферне повітря Сумської області викинуто 12,93 тис. тонн шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення, що складає 121,4% до рівня минулого року.

Загальний обсяг викидів у 2023 році збільшився, в основному, за рахунок наступних забруднюючих речовин:

вуглецю діоксиду – на 139 359,809 тонн або становить 119,6% до рівня минулого року (74,175% до рівня 2021 року);

метану – на 1 115,673 тонн або становить 155,1% до рівня минулого року (70,26% до рівня 2021 року);

речовин у вигляді суспендованих твердих частинок (2,5 мкм та менше 10 мкм) на 645,976 тонн або становить 172,4% до рівня минулого року (81,22% до рівня 2021 року);

речовин у вигляді суспендованих твердих частинок на 509,91 тонн або становить 130,5% до рівня минулого року (78,17% до рівня 2021 року);

сірки діоксиду – на 489,943 тонн або становить 140,9% до рівня минулого року (49,44% до рівня 2021 року);

діоксиду та інших сполук сірки – на 445,723 тонн або становить 134,7% до рівня минулого року (47,65% до рівня 2021 року).

Перелік підприємств, за рахунок яких відбулося збільшення обсягу викидів по зазначеним забруднюючим речовинам, наведено нижче.

Перелік підприємств, за рахунок яких відбулося збільшення обсягу викидів

Назва забруднюючої речовини	Підприємство – забруднювач	Обсяг викидів у 2022 році (тонн)	Обсяг викидів у 2023 році (тонн)	Обсяг збільшення проти 2022 року (тонн)	% збільшення викидів до обсягів 2022 року
1	2	3	4	5	6
Вуглецю діоксиду	Качанівський ГПЗ ПАТ «УКРНАФТА» м. Охтирка	53 280,342	59 257,818	5 977,476	10,09
	Качанівський ГПЗ ПАТ «УКРНАФТА» м. Ромни	68 272,991	72 938,422	4 665,431	6,4
	ТОВ «КРОЛЕВЕЦЬКИЙ КОМБІКОРМОВИЙ ЗАВОД»	4 642,118	9 512,67	4 870,552	51,2
	ДОЧІРНЄ ПІДПРИЄМСТВО «ЗАВОД ОБВАЖНЕНИХ БУРИЛЬНИХ ТА ВЕДУЧИХ ТРУБ»	940,638	4 238,692	3 298,054	77,81
	ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО»	228 539,121	340 177,122	111 638,001	32,82
	ТОВ «БРОКЕНЕРГІЯ»	13 173,497	19 687,362	6 513,865	33,1
	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «СУМСЬКИЙ ЗАВОД ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ»	7 473,867	12 932,003	5 458,136	42,2
	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «МОНДЕЛІС Україна»	660,27	3 188,049	2 527,779	79,3
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	4 642,118	9 512,67	4 870,552	51,2

1	2	3	4	5	6
	«КРОЛЕВЕЦЬКИЙ КОМБІКОРМОВИЙ ЗАВОД»				
	ПРИВАТНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «СЛОБОЖАНЩИНА АГРО»	596,689	2 036,362	1 439,673	70,7
	СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ	3 213,497	6 347,54	3 134,043	49,4
	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИРІВСЬКЕ ХЛІБОПРИЙМАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО»	971,331	5 789,468	4 118,137	71,13
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КРУК»	-	793,854	793,854	100
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВІТЧИЗНА»	-	11 631,452	11 631,452	100
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КОНОНІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»	872,504	2 490,866	1 618,362	65
	ДОЧІРНЄ ПІДПРИЄМСТВО «ВЕРП» ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВОДОТОРГПРИЛАД»	-	931,225	931,225	100
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВОРОЖБЯНСЬКИЙ КОМБІНАТ ХЛІБОПРОДУКТІВ»	475,036	1 793,535	1 318,499	73,5
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ІНДИЧКА»	1 556,635	3 410,804	1 854,169	54,4
	КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «АКВАТЕРМО» КРОЛЕВЕЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	2 857,886	4 136,361	1 278,475	31
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КОМПАНІЯ «ЕКО-ЕНЕРГІЯ»	-	20 638,571	20 638,571	100
	КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЧИСТЕ МІСТО» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	-	1 029,138	1 029,138	100
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМСЬКА ПАЛЯНИЦЯ»	1 395,005	2 169,329	774,324	36
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «КРОЛЕВЕЦЬКИЙ ЕЛЕВАТОР»	9,925	1 067,27	1 057,345	99
	ФІЛІЯ «МХП-АНДРІЯШІВСЬКИЙ ЕЛЕВАТОР» ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ	-	4 761,611	4 761,611	100

1	2	3	4	5	6
	ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МХП-УРОЖАЙНА КРАЇНА»				
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЄВРОПЕЙСЬКА ТЕПЛОЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ «ЕКОТЕПЛО»	-	1 217,648	1 217,648	100
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «БУРИНСЬКИЙ МОЛОКОЗАВОД»	8 199,854	9 473,271	1 273,417	13,4
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АГРОТЕРМІНАЛ КОНСТРАКШИН»	1 033,377	2 528,044	1 494,667	59,12
	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МОЛОКО ВІТЧИЗНИ»	-	4 706,898	4 706,898	100
Метан	КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЧИСТЕ МІСТО» СУМСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	-	1 372,184	1 372,184	100
Діоксид та інших сполук сірки	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО»	181,84	1 106,875	925,035	83,6
Речовин у вигляді суспен- дованих твердих части- нок	ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО»	345,588	1 111,704	766,116	68,9

Серед районів області у 2023 році найбільшого антропогенного навантаження зазнала атмосфера наступних районів: Сумський – 7 300,858 тонн (144,5% до рівня минулого року та 62,19% до рівня 2021 року), Роменський – 2 073,902 тонн (113% до рівня минулого року та 103,27% до рівня 2021 року), Охтирський – 1 595,012 тонн (92,1% до рівня минулого року та 74,34% до рівня 2021 року).

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря
за 2023 рік та два попередніх

Таблиця 2

Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4
Загальна кількість (одиниць) дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, виданих у поточному році суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до:	227	114	134
другої групи	84	37	20
третьої групи	143	77	114

1	2	3	4
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, тис.т	18,27	10,63	12,93
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км ² , т	0,77	0,45	0,54
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу, кг	17,64	10,42	12,84

**Рівні забруднюючих речовин в атмосферному повітрі в зоні*
та агломерації (агломераціях)****

Таблиця 3

Назва забруднюючої речовини	Номер пункту спостережень	Річне середнє значення забруднюючої речовини	Зафіксовані перевищення граничних рівнів або цільових показників забруднюючих речовин	Зафіксовані перевищення інформаційного або порогів небезпеки забруднюючих речовин
1	2	3	4	5
діоксид сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю твердих частинок ТЧ ₁₀ /ТЧ _{2,5}	01	-	-	-

** - у зоні Сумська (м. Конотоп) пост встановлений у грудні 2023 року.

** - спостереження за станом атмосферного повітря проводиться Сумським обласним центром з гідрометеорології тільки по м. Суми, згідно з планових завдань Українського гідрометеорологічного центру та Центральної геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського. У зв'язку з тим, що спостереження за станом атмосферного повітря (відбір проб повітря, хіманаліз та визначення концентрацій шкідливих домішок в атмосферному повітрі) проводиться згідно з РД 52.04.186-89 та відсутністю приладної бази і безперервно в автоматичному режимі спостережень за станом атмосферного повітря у м. Суми, Сумським обласним центром з гідрометеорології інформація не надається.

Основні забруднювачі атмосферного повітря за звітний рік*

Таблиця 4

№ з/п	Назва об'єкта	Частка викидів забруднюючої речовини			Частка оснащення джерел викидів газоочисними установками (ГОУ), %	Ефективність роботи ГОУ, %	Зменшення обсягів викидів за рахунок впровадження природоохоронних заходів, т/рік *	
		усього викидів, т/рік	до загального обсягу викидів об'єкта, %	до загального обсягу викидів населеного пункту, %			очікуване	фактичне
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	ПАТ «Сумхімпром»	635,534	5,0	8,7	16,5	66-98,3	-	-
2.	НГВУ «Охтирканафтогаз» ПАТ «Укрнафта» (Роменського району)	738,075	5,71	35,6	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.	Качанівський ГПЗ ПАТ «Укрнафта» Охтирський район	603,948	4,67	37,9	1,5	58,67	-	603,948
4.	ТОВ «Сумитеплоенерго»	2545,704	19,69	34,87	100	91,5	9,23	9,23
5.	КП «ЧИСТЕ МІСТО» СМР	1372,779	10,62	18,8	-	-	-	-

* - за даними суб'єктів господарювання (основні забруднювачі атмосферного повітря).

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності

Таблиця 5

№ з/п	Види економічної діяльності	Обсяги викидів за регіоном	
		тис.т	відсотків до загального підсумку
1	2	3	4
Усього		12,93	100
1.	За видами економічної діяльності, у тому числі:		
1.1.	Переробна промисловість	2,3	17,79
1.2.	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	2,97	23
1.3.	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	2,84	22
1.4.	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1,9	14,7
1.5.	Сільське, лісове та рибне господарство	1,23	9,51
1.6.	Транспорт, складське господарство, поштове та кур'єрська діяльність	0,84	6,5
1.7.	Інше	1,073	6,5

**Виконання заходів щодо скорочення викидів забруднюючих речовин
в атмосферне повітря відповідно до дозволів на викиди за звітний період**

Таблиця 6

№ з/п	Назва об'єкта та фактична адреса промислового майданчика	Код виробничого та технологічного процесу, технологічного устаткування (установки)	Найменування заходу	Строк виконання заходу	Номер джерела викиду на карті-схемі	Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря після впровадження заходу, т/рік
1	2	3	4	5	6	7
1.	ТОВ «Шосткинське підприємство «Харківенерго-ремонт» 41100 м. Шостка, вул. Маяковського, 5	120202	Режимно-налагоджувальні роботи на котлах	1 раз на 3 роки	1	0,12
2.	ТОВ «Компанія «Еко-Енергія» 42238, Сумський р-н, с. Будилка	120202	Режимно-налагоджувальні роботи на котлах	Відповідно термінів зазначених в правилах безпеки систем газопостачання	1	0,01
3.	ПАТ «Укртрансгаз» 40009, м. Суми, вул. Білопільський шлях, 50	110504	Виведення з експлуатації ГПА ГТН №6	-	1	1546,902
			Виведення з експлуатації ГПА ГТН №5	-	2	6289,527
			Виведення з експлуатації ГПА ГТН №4	-	3	5196,963
			Виведення з експлуатації ГПА ГТН №3	-	4	2134,099
			Виведення з експлуатації ГПА ГТН №2	-	5	486,854
			Виведення з експлуатації ГПА ГТН №1	-	6	426,326

5. Водні ресурси

З урахуванням гідрографічного та водогосподарського районування територія Сумської області відноситься до басейну річки Дніпро. У межах області басейн розподілений на два суббасейни. Приблизно 53% території області відноситься до суббасейну середнього Дніпра, 47% території – до суббасейну р. Десни.

Площа суббасейну середнього Дніпра в межах області складає 27 480 кв. кілометрів. До даного суббасейну відносяться 4 середніх річки – Псел, Ворскла, Хорол, Сула та 248 малих річок та струмків. Псел та Ворскла беруть свій початок на території російської федерації, а Хорол та Сула мають витoki на території Сумської області. Також у суббасейні середнього Дніпра розташовано 20 водосховищ, 160 озер та 2028 ставків.

Площа суббасейну р. Десни в межах області складає 17 572 кв. кілометрів. До даного суббасейну належить велика річка Десна, що протікає по межі Сумської та Чернігівської областей на ділянці завдовжки 37 кілометрів та 2 середні річки – Клевень і Сейм, що беруть свій початок на території російської федерації. До гідрографічної мережі даного суббасейну відносяться 114 малих річок та струмків, 20 водосховищ, 231 озеро та 781 ставок.

У 2023 році в області державним обліком водокористування охоплено 452 водокористувача.

Останніми роками в басейнах річок Сумської області, як і по всій Україні вцілому, спостерігається зниження рівня водності. Причиною малої водності є зменшення надходження води з водозбірної площі річок через незначну кількість опадів, надмірну зарегульованість малих та середніх річок, а також вплив високих температур повітря. Періоди маловоддя негативно відображаються на умовах забезпечення потреб у водних ресурсах та безпеки життєдіяльності населення. Незважаючи на маловодність, населення та галузі економіки Сумської області в даний час не мають проблем щодо споживання води у кількісному відношенні. Загальний забір підземної (питної) води у 2023 році склав 35,21 млн куб. метрів, а забір поверхневої води – 24,44 млн куб. метрів.

Перед водокористувачами, насамперед підприємствами житлово-комунального господарства, у містах області стоїть проблема реконструкції водогінних та каналізаційних мереж, з причини зношеності яких досягли великих масштабів втрати свіжої води при її транспортуванні. Так, за даними минулого року у більшості комунальних підприємств втрати води при транспортуванні сягають майже 30%.

Більшість сільських населених пунктів не мають централізованого водопостачання і для питних потреб використовують ґрунтові води, які на значній частині території області залягають на невеликій глибині (до 5-10 метрів), внаслідок чого зазнають забруднення мінеральними та органічними сполуками. Ці води часто не відповідають вимогам, які пред'являються до питної води. Території з несприятливими умовами формування ґрунтових вод питної якості знаходяться насамперед на півночі області (у зоні Полісся), на широких пласких

вододілах у Конотопському та Роменському районах та у долинах найбільших рік області.

За останні 5 років спостерігається поступове зменшення обсягу скиду зворотних (стічних) вод у поверхневі водні об'єкти. Статистична звітність за 2022-2023 роки може бути неповною, у зв'язку з бойовими діями на території області. У 2023 році до поверхневих водних об'єктів області було скинуто 13,904 млн куб. метрів забруднених стічних вод, що на 0,934 млн куб. метрів менше, ніж у 2022 році (14,838 млн куб. метрів) та на 4,61 млн куб. метрів менше, ніж у 2021 році (18,51 млн куб. метрів).

Забезпеченість ресурсами підземних вод території Сумської області більш-менш рівномірна. Основні водоносні горизонти на сході області поширені в верхньо- та нижньокрейдових відкладах, в центральних районах і на заході області – в палеогенових відкладах. Загальні прогнозні ресурси підземних вод в області становлять 1251,5 млн куб. метрів на рік, затверджені експлуатаційні запаси – 210,8 млн куб. метрів на рік. Водозабезпеченість підземними (артезіанськими) водами на одного жителя області становить 0,177 тис. куб. метрів на рік.

Обсяги ресурсів та запасів підземних вод в басейнах головних річок наведені нижче.

Річка	Прогнозні ресурси, млн м ³ /рік	Затверджені експлуатаційні ресурси, млн м ³ /рік
Десна	481,8	90,5
Сула	293,6	25,0
Псел	329,1	92,2
Ворскла	147,0	3,1

Підземні води в структурі водоспоживання у 2023 році склали 59%. Забір підземних вод становив – 35,21 млн куб. метрів, що становить 16,7% їх експлуатаційних запасів.

Дозвільна діяльність у сфері водокористування

Таблиця 7

Дозволи на спеціальне водокористування	За роками		
	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Видано	131	65	132
анульовано*	0	0	0

Водні об'єкти регіону

Таблиця 8

Водні об'єкти	Кількість одиниць	Примітка
1	2	3
Усього	2234	-
з них передано в оренду, зокрема:	524	-

1	2	3
водосховищ (крім водосховищ комплексного призначення)	4	-
ставків	520	-
озер	-	-
замкнених природних водойм	-	-

Динаміка водокористування за 2023 рік та два попередніх

Таблиця 9

Показники	Одиниця виміру	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4	5
Забрано води з природних джерел, усього	млн м³	71,06	59,51	59,65
у тому числі:				24,4
поверхневої	млн м ³	30,06	24,37	
підземної	млн м ³	41	35,14	35,21
морської	млн м ³	-	-	-
Використано свіжої води, усього	млн м³	47,51	40,47	41,91
у тому числі на потреби:				
питні і санітарно-гігієнічні	млн м ³	23,64	21,39	21,78
виробничі	млн м ³	18,83	17,10	17,46
зрошення	млн м ³	0,05	0,07	0,18
Втрачено води при транспортуванні	млн м ³	9,12	9,08	8,35
	% до забраної води	12,84	15,26	14
Скинуто зворотних вод, усього	млн м³	34,91	28,76	29,28
Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, усього	млн м³	33,96	27,808	27,81
з них: нормативно очищених, усього	млн м ³	4,890	4,080	3,98
у тому числі:				
на спорудах біологічного очищення	млн м ³	4,890	3,929	3,82
на спорудах фізико-хімічного очищення	млн м ³	-	-	-
на спорудах механічного очищення	млн м ³	-	0,151	0,16

1	2	3	4	5
нормативно чистих без очистки	млн м ³	10,56	8,890	9,93
забруднених, усього	млн м ³	18,51	14,838	13,9
у тому числі: недостатньо очищених	млн м ³	18,46	14,801	13,87
без очищення	млн м ³	0,05	0,037	0,03

* - об'єм використаної води на виробничі потреби включає в себе і обсяги води на сільськогосподарські потреби.

Використання води за видами економічної діяльності у 2023 році та двох попередніх

Таблиця 10

Види економічної діяльності	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	усього, млн м ³	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн м ³	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн м ³	% економії свіжої води за рахунок оборотної
1	2	3	4	5	6	7
Усього за регіоном	47,51	68,94	40,47	70,84	41,91	70,07
За видами економічної діяльності						
у тому числі:						
енергетика	0,453	-	3,59	65,53	4,09	60,90
електроенергетика	0,276	91,46	3,44	66,06	3,9	61,39
теплоелектростанції	0,177	-	0,15	-	0,16	-
атомні електростанції	-	-		-	-	-
гідроелектростанції	-	-		-	-	-
паливна промисловість	-	-	-	-	-	-
нафтодобувна промисловість	0,693	98,94	1,88	99,01	2,74	95,46
нафтопереробна промисловість	-	-	-	-	-	-
газова промисловість	0,484	94,96	0,22	94,35	0,27	94,13
вугільна промисловість	-	-	-	-	-	-
чорна металургія	0,151	96,99	0,01	-	0,02	-
Кольорова металургія	-	-	-	-	-	-
хімічна та нафтохімічна промисловість	8,825	77,74	4,79	88,091	3,19	92,30
хімічна промисловість	8,825	77,74	4,79	88,091	3,19	92,30
нафтохімічна промисловість	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7
машинобудівна і метобробна промисловість	1,106	85,59	0,609	93,45	0,418	94,48
лісодеревообробна і целюлозно-паперова промисловість	-	-	-	-	-	-
целюлозно-паперова промисловість	-	-	-	-	-	-
лісохімічна промисловість	-	-	-	-	-	-
промисловість будматеріалів	0,046	-	0,027	-	0,035	-
легка промисловість	0,021	-	0,024	-	0,018	-
харчова промисловість	0,428	81,76	0,34	70,99	0,48	65,66
виробництво напоїв	0,056	6,682	0,06	6,76	0,08	5,06
м'ясомолочна промисловість	0,196	40,40	0,22	69,94	0,35	58,02
рибна промисловість	-	-	-	-	-	-
мікробіологічна промисловість	-	-	-	-	-	-
поліграфічна промисловість	-	-	-	-	-	-
Сільське господарство	3,94	0,02	2,97	0,01	3,13	0,02
рибне господарство	9,21	24,61	7,24	29,34	8,27	25,43
зрошувальні системи	-	-	-	-	-	-
Лісове господарство	0,055	-	0,01	-	0,05	-
Транспорт	0,102	28,30	0,10	14,93	0,11	13,64
Зв'язок	0,003	-	0,003	-	0,03	-
Будівництво	0,198	-	0,20	-	0,25	-
Торгівля і громадське харчування	0,327	-	0,33	-	0,34	-
Маттехзабезпечення	-	-	-	-	-	-
Житлове та побутове господарство	20,605	45,282	17,30	51,32	18,15	6,38
у тому числі: житлове господарство	0,021	100	0,01	100	0,20	-
комунальне господарство	20,272	8,19	17,29	12,99	17,95	12,75
Комунальне та побутове водопостачання	20,272	8,19	17,29	12,99	17,95	12,75
побутове обслуговування населення	0,312	-	-	-	-	-
Охорона здоров'я, фізкультура	0,203	-	0,19	-	0,19	-
Освіта	0,083	-	0,06	-	0,07	-

**Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин основними
водокористувачами – забруднювачами поверхневих водних об'єктів**

Таблиця 11

Найменування водокористувача-забруднювача	Наявність, потужність (м³/добу), ефективність використання (використання потужності) очисних споруд	2021 рік			2022 рік			2023 рік		
		об'єм скидання зворотних вод, тис.м³	у тому числі об'єм скидання забруднених зворотних вод, тис.м³	кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, тис.м³	у тому числі об'єм скидання забруднених зворотних вод, тис.м³	кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, тис.м³	у тому числі об'єм скидання забруднених зворотних вод, тис.м³	кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
р. Псел										
ПАТ «СУМИ-ХІМ-ПРОМ» м. Суми	-	2 716	2 716	4737,5	2 183	2 183	4 262	1 397	1 397	1147,3
КП «Міськ-водоканал» м. Суми	-	12 663	12 663	12512,7	9 550	9 550	9 680	9 208	9 208	2676,8
р. Чаша										
ТОВ «Буринський молоко-завод» м. Буринь	-	47	47	43,5	52	52	57,51	68	68	46,6
КП «Буринь-Тепло-сервіс», м. Буринь	-	51	51	80	41	41	64,93	42	42	59,9
р. Бобрик										
Роменська ВК №56 с. Перехрестівка, Роменський район	-	22	22	21	22	22	16,36	21	21	50,2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
р. Івотка										
ТОВ «Водолій- БС» сел. Ямпіль	-	38	38	30,8	35	35	27,61	0	0	0
р. Вільшанка										
КП «Водо- канал» м. Лебедин	-	73	73	106,6	58	58	27,4	61	61	84,8
р. Боромля										
КП ТМР «Тростя- нецькомун- сервіс» м. Тростя- нець	-	186	186	279,9	108	108	146,7	125	125	145,4
р. Бобрик										
КП Середино- Будська ЖРЕД, сел. Середина- Буда	-	42	42	78,9	32	32	86,18	21	21	42,5
р. Хорол										
КП ЖКГ «Липово- долинське» сел. Л.Долина	-	17	17	12,3	16	16	19,28	17	17	27,2
р. Олешня										
КП «Господар» сел. Хотінь, Сумський район	-	11	11	26,1	5	5	7,96	10	10	17,4
р. Сула										
Філія ПРАТ «Слобо- жанська будівельна кераміка», с. Плавини- ще	-	17	17	13,2	5	5	9,52	18	18	12,9
КП «Міськво-	-	638	638	643,6	616	616	638,33	585	585	641,4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
доканал» Роменської міської ради										
ДКП «Недригай- лівводосер- віс», сел. Недригай- лів	-	15	15	81,5	0	0	0	30	30	48,3
р. Сироватка										
ТОВ «Тепло- енерго» сел. Красно- пілля	-	37	37	38,6	29	29	31,43	32	32	33,3
р. Вир										
КП «Водо- канал», м. Білопіл- ля	-	134	134	223,4	111	111	131,67	92	92	64,6
р. Єзуч										
ВУВКГ м. Конотоп	-	1604	1604	1633,1	1425	1425	965,84	1422	1422	962,7
р. Куколка										
ВУВКГ м. Конотоп	-	202	202	98,88	95	95	52,65	115	115	61,9
озеро Ігнатенкове (бас. р. Мошенка)										
ДП «Водо- очистка» м. Охтирка	-	680	0	687,14	458,3	458,3	472,84	570	570	633,7
ТОВ -ОСК-, м. Охтирка		0	0	0	0	0	0	71	71	100,5

Скидання забруднюючих речовин із зворотними водами
у поверхневі водні об'єкти

Таблиця 12

Забруднююча речовина, що скидається разом із зворотними водами	2021 рік	2022 рік	2023 рік
	обсяг забруднюючих речовин, тис. тонн	обсяг забруднюючих речовин, тис. тонн	обсяг забруднюючих речовин, тис. тонн
1	2	3	4
Азот амонійний	0,100	0,058	0,079
БСК-5	0,392	0,268	0,316

1	2	3	4
Завислі речовини	0,405	0,275	0,282
Нітрати	0,506	0,536	0,459
Нітрити	0,061	0,063	0,059
Сульфати	3,324	2,523	1,384
Сухий залишок	17,519	13,843	5,307
Хлориди	2,410	1,925	1,797
ХСК	1,261	0,848	0,841
Залізо	0,0043	0,0029	0,0029
Мідь	0,000095	0,000036	0,000012
Нафтопродукти	0,000029	0,000027	0,000042
Нікель	0,0000002	0	0
СПАР	0,00032	0,00026	0,00026
Фосфати	0,1641	0,1375	0,0756
Фтор	0,003283	0,0024	0,0015
Цинк	0,000221	0,00033	0,00011

Середньорічні концентрації забруднюючих речовин у контрольних створах водних об'єктів регіону
за даними водокористувачів, які скидають зворотні води у поверхневі водні об'єкти (мг/л)

Таблиця 13

Місце спостереження за якістю води	Забруднююча речовина																
	завислі речовини	БСК ₅	сульфати	хлориди	амоній сольовий	азот амонійний	нітрати	нафтопро- дукти	ХСК	розчинений кисень	фосфати	нітри	цинк	мідь	фториди	залізо	АПАР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
р. Шостка нижче скиду очисних споруд КП ВУВКГ м. Шостка	8,6	3,22	32	26,94	-	0,65	8,21	-	30	8,08	0,98	0,28	-	-	-	0,2	0,015
р. Свеса нижче скиду очисних споруд ПрАТ «Сवेशкий насосний завод»	10	1,69	18,07	25,3	1,06	-	1,18	-	23,9	5,19	1,05	0,146	-	-	-	0,199	-
р. Вербівка нижче скиду очисних споруд КП «Глухівський водоканал» м. Глухів	14,4	6,54	22,57	45,67	-	3,02	8,78	-	17,19	10,24	3,33	0,11	-	-	-	0,11	-
р. Боромля вище скиду очисних споруд КП «Тростянецькомун- сервіс» м. Тростянець	19,5	4,2	66	78	0,76	0,59	3,74	0,07	49	-	0,94	0,08	-	-	-	0,32	0,04
р. Боромля нище скиду очис- них споруд КП «Тростянецько- мунсервіс» м. Тростянець	20	4,6	69	81	0,77	0,6	3,82	0,06	51	-	0,97	0,09	-	-	-	0,32	0,01
р. Єзуч нижче скиду очисних споруд КП ВУВКГ м. Конотоп (вип. 1)	25	32,9	34	55	-	21,1	0,62	за мчм	82	-	7,9	0,21	-	-	-	0,31	0,056

1	2	3	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
р. Куколка нижче скиду очисних споруд КП ВУВКГ м. Конотоп (вип. 2)	21	20,1	30	32	-	7	0,69	за мчм	40,6	-	6,1	0,251	-	-	-	0,24	0,015
р. Єзуч нижче скиду очисних споруд ТОВ Мотордеталь-Конотоп» м. Конотоп	16,02	6,8	42,62	12,6	0,845	0,65	2,33	0,058	34,6	-	0,59	0,078	-	-	-	0,37	-
оз. Гнатенкове вище скиду очисних споруд ДП «Водоочистка» ТОВ «Водоторгприлад»	26,3	20,5	121	128,5	-	1,76	2,43	0,024	105,8	6,8	3,4	0,08	-	-	-	0,29	0,027
оз. Гнатенкове нижче скиду очисних споруд ДП «Водоочистка» ТОВ «Водоторгприлад»	24,8	20,9	138	152,25	-	6,7	3,2	0,025	114,7	8,2	5,7	0,29	-	-	-	0,33	0,027
р. Псел вище випусків 1 та 3 ПАТ «Сумихімпром»	6,792	2,5	62,729	16,819	-	0,486	2,003	0	27,9	-	1,071	0,169	0,048	-	-	0,08	-
р. Псел нижче випуску 2 ПАТ «Сумихімпром»	6,7	2,353	63,7	16,2	-	0,51	1,7	0	26,8	-	1,2	0,16	0,058	-	-	0,07	-
р. Псел вище скиду очисних споруд КП «Міськводоканал» Сумської міської ради	10,08	2,25	32,78	16,66	-	0,13	1,7	0,005	29,19	-	0,68	0,05	0,03	0,003	-	0,17	0,020
р. Псел нижче скиду очисних споруд КП «Міськводоканал» Сумської міської ради	10,79	3,65	36,5	20,11	-	0,17	1,23	0,005	29,76	-	0,86	0,34	0,016	0,027	0,13	0,15	<0,025
р. Сула вище скиду очисних споруд КП «Міськводоканал» Роменської міської ради	5,4	5,6	64,2	24,2	-	0,42	0,3	за мчм	25,1	7,4	0,84	0,1	за мчм	за мчм	-	0,13	за мчм
р. Сула нижче скиду очисних споруд КП «Міськводоканал» Роменської міської ради	5,7	5,6	62	25,5	-	0,69	0,4	за мчм	25,3	7,4	1,04	0,07	за мчм	за мчм	-	0,13	за мчм

Результати державного моніторингу вод

Таблиця 14

Назва водного об'єкта	Кількість державних моніторингових створів спостереження, од.		Відібрано та проаналізовано проб води, од.	Кількість показників, од.	Кількість випадків та назва речовин з перевищенням ГДК, од.
	усього	у тому числі з перевищенням ГДК			
1	2	3	4	5	6
суббасейн р. Десна: Сейм, Вир, Шостка	3	3	36	59	дихлорметан трихлорметан тетрахлорметан хром ртуть
суббасейн Середнього Дніпра: Псел, Ольшанка, Ворскла, Ворсклиця, Охтирка, Сироватка, Боромля, Сула	10	10	120	59	дихлорметан трихлорметан тетрахлорметан трихлоретилен хлорпірифос ДДТ хром ртуть миш'як

Зворотні води, що скидаються у моря*

Таблиця 15

Скидання зворотних вод	
1	2
усього, тис. м ³	з них забруднених, %

* - для Донецької, Запорізької, Миколаївської, Одеської та Херсонської областей та м. Севастополя.

Основні водоносні горизонти*

Таблиця 16

Геологічний індекс водовмісних порід	Кількість прогнозних ресурсів, тис.м ³ /добу	Кількість експлуатаційних запасів, тис.м ³ /добу
1	2	3
PG	1534,900	92,192
K	1897,300	536,306

* - дані за 2022 рік.

У 2023 році аварійних залпових скидів та інших надзвичайних екологічних ситуацій, пов'язаних із забрудненням водних об'єктів, не спостерігалось.

6. Земельні ресурси

Земельний фонд Сумської області складає 2 383 тис. гектарів (23,8 тис. кв. кілометрів), що становить 3,94% від території України. Частка сільськогосподарських угідь становить 1 698 тис. гектарів (71,2%) від загальної площі області і свідчить про високий рівень сільськогосподарського освоєння території. Більша частина припадає на рілля – 1226,3 тис. гектарів (51,5%), сіножаті – 277,8 тис. гектарів (11,7%), пасовища – 169,4 тис. гектарів (7,1%) та багаторічні насадження – 24,4 тис. гектарів (1%).

Відповідно до наказу Державної служби статистики України від 19.08.2015 № 190, форма державної статистичної звітності з кількісного обліку земель (форми № 6-зем, ба-зем, бб-зем, 2-зем) втратила чинність, а нова форма адміністративної звітності з кількісного обліку земель (форми №№ 11-зем, 12-зем, 15-зем, 16-зем) знаходиться в стадії заповнення та не впроваджена на загальнодержавному рівні.

Таким чином, на сьогодні зведення відомостей про земельні ділянки та їх площі по області на регіональному рівні в Держгеокадастрі не передбачено.

Структура земельного фонду регіону (за звітний рік та два попередні роки)

Таблиця 17

Категорії земель та види земельних угідь	2021 рік*		2022 рік**		2023 рік**	
	усього, тис.га	% до загальної площі території	усього, тис.га	% до загальної площі території	усього, тис.га	% до загальної площі території
1	2	3	4	5	6	7
Категорії земель за основним цільовим призначенням						
Загальна площа території регіону	2383,2	100	2383,2	100	2383,2	100
з них:						
землі сільськогосподарського призначення	1698	71,2	-	-	-	-
землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	-	-	-	-	-	-
землі оздоровчого призначення	-	-	-	-	-	-
землі рекреаційного призначення	-	-	-	-	-	-
землі лісгосподарського призначення	460,9	19,3	-	-	-	-
землі водного фонду	30,9	1,3	-	-	-	-
Види земельних угідь						
Загальна площа земель	2383,2	100	2383,2	100	2383,2	100
з них:						

1	2	3	4	5	6	7
Сільськогосподарські угіддя,	1698	71,2	-	-	-	-
з них:						
рілля	1225,4	51,5	-	-	-	-
перелоги	0,10	0,01	-	-	-	-
сіножаті	447,2	18,8	-	-	-	-
пасовища						
багаторічні насадження	24,4	1,0	-	-	-	-
Землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом, з них:	68,3	2,9	-	-	-	-
болота	62,6	2,6	-	-	-	-
яри	5,7	0,2	-	-	-	-
Чагарникова рослинність природного походження	-	-	-	-	-	-
Ліси та інші лісовкриті землі, з них:	460,9	19,3	-	-	-	-
земельні лісові ділянки, вкриті лісовою рослинністю	460,9	19,3	-	-	-	-
Води	30,9	1,3	-	-	-	-

* - за інформацією Головного управління Держгеокадастру у Сумській області дані станом на 01.01.2016;

** - дані відсутні.

Рекультивация порушених земель (за звітний рік та два попередні роки)

Таблиця 18

Рік	Всього порушених земель		Всього відпрацьованих земель		Здійснено рекультивацию, га		Перебувають у стадії рекультивации, га	
	тис.га	% до загальної площі регіону	тис.га	% до загальної площі регіону	тис.га	% до загальної площі регіону	тис.га	% до загальної площі регіону
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2021	-	-	-	-	-	-	-	-
2022	-	-	-	-	-	-	-	-
2023	-	-	-	-	-	-	-	-

Консервація земель (за звітний рік та два попередні роки)

Таблиця 19

Рік	Види земель, що потребують консервації	Усього земель, що потребують консервації		Проведено консервацію		Перебувають у стані консервації	
		тис. га	% до загальної площі території	тис.га	% до загальної площі території	тис. га	% до загальної площі території
1	2	3	4	5	6	9	
2021	Деградовані та малопродуктивні	219,6	9,2	-	-	163,5275	6,8
2022*	Деградовані та малопродуктивні	-	-	-	-	-	-
2023*	Деградовані та малопродуктивні	-	-	-	-	-	-

* - дані відсутні.

Водоохоронні зони та прибережні захисні смуги водних об'єктів
(за звітний рік та два попередні)

Таблиця 20

Водоохоронні зони та прибережні захисні	Загальна площа, га	з них протягом року		
		2021 рік*	2022 рік**	2023 рік**
1	2	3	4	5
Встановлено межі водоохоронних зон водних об'єктів	-	295 500	-	-
з них внесено до Державного земельного кадастру	-	7 052,44	-	-
Встановлено межі прибережних захисних смуг водних об'єктів	-	38 563,6	-	-
з них внесено до Державного земельного кадастру	-	730,494	-	-

* - за інформацією Головного управління Держгеокадастру у Сумській області дані станом на 01.01.2016;

** - дані відсутні.

Поширеність процесів деградації земель на сільськогосподарських угіддях

Таблиця 21

Види деградованих земель	Площа земель, підданих впливу, тис.га	% від загальної площі території
1	2	3
Дефляційно небезпечні землі (с/г угіддя)	-	-
Землі, піддані водній ерозії	267,11	0,011
Землі, піддані сумісній дії водної та вітрової ерозії	267,11	0,011
Землі із кислими ґрунтами	693,3	0,029
Землі із засоленими ґрунтами	113,7	0,005
Землі із солонцюватими ґрунтами	71,6	0,0003
Землі із солонцевими комплексами	-	-

1	2	3
Землі осолоділі	-	-
Землі перезволожені	20,5	-
Землі заболочені	39,97	0,001
Землі кам'яністі	-	-
Забруднені землі, що не використовуються у с/г виробництві	-	-

* - останній моніторинг земель Сумської області проводився у 1999 році.

Будівництво (реконструкція) протиерозійних гідротехнічних споруд (за звітний рік та два попередні роки)

Таблиця 22

Рік	Необхідно здійснити будівництво (реконструкцію) протиерозійних гідротехнічних споруд*			Здійснено будівництво (реконструкцію) протиерозійних гідротехнічних споруд			Об'єкти, що перебувають у стадії будівництва, шт.	Об'єкти незавершеного будівництва, шт.
	кількість, шт.	протяжність, км	площа, га	кількість, шт.	протяжність, км	площа, га		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2021	-	-	-	-	-	-	-	-
2022	-	-	-	-	-	-	-	-
2023	-	-	-	-	-	-	-	-

* - дані відсутні.

Зрошувані землі (за звітний рік та два попередні роки)

Таблиця 23

Зрошувальні землі	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	усього, тис. га	% від загальної площі	усього, тис. га	% від загальної площі	усього, тис. га	% від загальної площі
1	2	3	4	5	6	7
Площа зрошуваних земель, на якій забезпечено належне функціонування інфраструктури зрошувальних систем	0,270	0,022	0,145	0,013	0,229	0,021
у тому числі систем крапельного зрошення	0,00852	-	0,00852	-	0,00852	-

Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу, азоту, фосфору та калію за результатами агрохімічної паспортизації для земель сільськогосподарського призначення (1 раз на 5 років)*

Характеристика ґрунтів за вмістом гумусу

Таблиця 24

Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, %
дуже низький < 1,1	низький 1,1-2,0	середній 2,1-3,0	підвищений 3,1-4,0	високий 4,1-5,0	дуже високий > 5,0	
1	2	3	4	5	6	7
-	24,2	28,5	20,4	10,6	1,1	2,85

Характеристика ґрунтів за вмістом азоту, що легко гідролізується

Таблиця 24.1

Площа ґрунтів, %				Середньозважений показник, мг/кг ґрунту (Корнфілд)
дуже низький < 100	низький 101,0-150,0	середній 151,0-200,0	підвищений > 200	
1	2	3	4	5
9,8	43,0	7,26	-	104,6

Характеристика ґрунтів за вмістом азоту за нітрифікаційною здатністю

Таблиця 24.2

Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, мг/кг ґрунту
дуже низький < 5	низький 5-8	середній 9-15	підвищений 16-30	високий 31-60	дуже високий > 60	
1	2	3	4	5	6	7
-	-	-	-	-	-	-

Характеристика ґрунтів за вмістом рухомих сполук фосфору

Таблиця 24.3

Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, мг/кг ґрунту (Чиріков)
дуже низький < 20	низький 21-50	середній 51-100	підвищений 101-150	високий 151-200	дуже високий > 200	
1	2	3	4	5	6	7
-	0,18	55,06	8,91	160,7	0,2	88,6

Характеристика ґрунтів за вмістом рухомих сполук калію

Таблиця 24.4

Площа ґрунтів, %						Середньозважений показник, мг/кг ґрунту (Чиріков)
дуже низький ≤ 20	низький 21-40	середній 41-80	підвищений 81-120	високий 121-180	дуже високий > 180	
1	2	3	4	5	6	7
-	0,02	50,4	147,0	1,8	0,99	86,2

* - результати агрохімічної паспортизації наведені за 2017 рік.

Поширеність небезпечних екзогенних геологічних процесів (за останні 5 років)

Таблиця 25

Рік	Підтоплення		Карст			Зсуви					
	площа, тис.км ²	% від площі території регіону	Площа поширення порід, здатних до карстування, тис.км ²	%	кількість карстопроявів, од.	загальна кількість, од.	площа, км ²	%	кількість активних, од.	площа активних, км ²	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2019	-	-	23,8	100	56	567	7,44	0,03	-	-	-
2020	-	-	23,8	100	56	567	9,4	0,04	-	-	-
2021	-	-	23,8	100	56	567	9,4	0,04	-	-	-
2022*	-	-	23,8	100	-	-	-	-	-	-	-
2023*	-	-	23,8	100	-	-	-	-	-	-	-

* - за інформацією Державної служби геології та надр України у 2022-2023 роках моніторингові спостереження за екзогенними геологічними процесами у межах області не проводились.

7. Лісові ресурси

Лісовий фонд регіону в розрізі земель цільового призначення та категорій земель (станом на 01.01.2024)

Таблиця 26

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки, землі запасу	Загальна площа, га	Лісові землі, тис.га						
			вкриті лісовою рослинністю		не вкриті лісовою рослинністю				усього лісових земель
			усього	із них лісові культури	незімкнуті лісові культури	зруби	галявини, біополяни	лісові дороги, просіки, розриви	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
І. Землі лісогосподарського призначення									
1.	Філії ДП «Ліси України»	285731,8	262762,8	161779,6	7511,4	1162	1716,5	3809	277611,3
Комунальні лісогосподарські підприємства									
2.	ДП «Глухівський агролісгосп»	11085,6	10,18	7,36	0,19	0,04	0,24	0,02	10,67
3.	ДП «Конотопський лісгосп»: Конотопський підрозділ	3277,8	5,824	2,973	0,028	0,014	0,189	0,014	6,087
	Буринський підрозділ	2326,6	2,006	0,929	0,033	0,016	0,068	-	2,127

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4.	ДП «Краснопільський агролісгосп»	11522	9,48	4,1276	0,098	0,0018	0,1367	0,0207	9,7389
5.	ДП «Кролевецький лісгосп»: Кролевецький підрозділ	16818,6	15,6431	9,1374	0,3986	0,0478	0,1998	0,0271	16,3164
	Путівльський підрозділ	9093,8	8,0428	2,9571	0,0829	0,0579	0,332	0,013	8,5286
6.	ДП «Лебединський агролісгосп»	12468,6	11,420	6,4142	0,1155	0,1223	0,3452	0,0147	12,0177
7.	ДП «Недригайлівський лісгосп»: Недригайлівський підрозділ	5603	4,7	2,4	0,06	0,04	0,14	-	4,9
	Липово-Долинський підрозділ	5325,9	4,321	1,765	0,072	0,089	0,146	0,002	4,630
8.	ДП «Охтирський лісгосп»: Охтирський підрозділ	5682	4,942	3,089	0,118	0,05	0,213	0,012	5,336
	Великописарівський підрозділ	2891	2,750	2,121	0,016	0,016	0,056	-	2,847
9.	ДП «Роменський агролісгосп»	13400	13,1	4,8	0,07	0,09	0,1	-	13,4
10.	ДП «С.-Будський агролісгосп»	14239,4	12,6903	5,5833	0,304	0,0838	0,3033	0,083	13,4707
11.	ДП «Миколаївський агролісгосп» Сумський підрозділ	8243,9	7,624	4,06	0,09	0,075	0,112	0,026	8,115
	Білопільський підрозділ	2716,6	2,281	1,089	0,05	-	-	-	2,347
12.	ДП «Тростянецький агролісгосп»	9091	8,813	5,518	0,052	0,004	0,219	0,003	9,091
13.	ДП «Шосткинський агролісгосп»	12226,8	11,5549	7,8773	0,2792	0,0175	0,1703	0,0463	12,0682
14.	ДП «Ямпільський агролісгосп»	10055,5	8,5711	4,9526	0,148	0,0313	0,1887	0,0295	8,9686
II. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення									
1.	Філії ДП «Ліси України»	34308,97	-	-	-	-	-	-	-
Комунальні лісгосподарські підприємства									
2.	ДП «Глухівський агролісгосп»	330	0,31	0,07	-	-	0,002	0,0005	0,31
3.	ДП «Конотопський лісгосп»: Конотопський підрозділ	2951,6	2,698	1,13	0,017	0,006	0,09	0,003	2,814
	Буринський підрозділ	253,9	0,213	0,069	-	-	0,021	-	0,239

[illegible]

Нелісові землі, землі лісогосподарського призначення (станом на 01.01.2024)

Таблиця 27

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів	Рілля	Сінокоси	Пасовища	Піски	Болота	Води	Яри, схили, кар'єри	Інші нелісові землі	Загальна площа нелісових земель, га
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Філії ДП «Ліси України»	188,3	576,6	53,2	-	5706,7	432,8	-	316,4	8120,5
2.	ДП «Глухівський агролісгосп»	-	0,03	-	-	0,24	0,002	-	0,16	0,44
3.	ДП «Конотопський лісгосп»:									
	Конотопський підрозділ	-	2	1,8	-	166,3	-	-	6,1	191,1
	Буринський підрозділ	-	-	-	-	157	4,9	-	36,5	199,8
4.	ДП «Краснопільський агролісгосп»	5,3	1129	-	-	242,2	6,3	-	336	1718,8
5.	ДП «Кролевецький лісгосп»:									
	Кролевецький підрозділ	-	-	-	-	401	2,4	-	98,8	502,2
	Путівльський підрозділ	-	-	-	-	198,1	1,8	-	365,3	565,2
6.	ДП «Лебединський агролісгосп»	-	-	-	-	438,5	-	-	-	438,5
7.	ДП «Недригайлівський лісгосп»:									
	Недригайлівський підрозділ	-	-	0,11	-	0,43	-	-	0,14	0,69
	Липово-Долинський підрозділ	-	-	-	-	528,8	1,9	-	161,8	696,3
8.	ДП «Охтирський лісгосп»:									
	Охтирський підрозділ	-	-	-	7,9	91,4	5	-	241,8	346,1
	Великописарівський підрозділ	-	-	-	-	4,2	0,9	-	26,1	44
9.	ДП «Роменський агролісгосп»	-	-	-	-	143,1	8,1	-	128,6	279,9
10.	ДП «Середино – Будський агролісгосп»	-	-	-	-	717,5	18,5	-	-	769

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
11.	ДП «Миколаївський агролісгосп»:									
	Сумський підрозділ	-	-	-	-	51,6	4,3	-	218,6	349
	Білопільський підрозділ	-	-	-	-	363,6	37,8	-	21	422,4
12.	ДП «Тростянецький агролісгосп»	-	-	-	-	0,051	0,002	-	0,110	0,163
13.	ДП «Шосткинський агролісгосп»	-	-	2,6	-	77,6	1,5	9,1	67,8	158,6
14.	ДП «Ямпільський агролісгосп»	-	-	-	-	1026,7	33	-	27,2	1086,9

Проведення рубок головного користування за 2023 рік

Таблиця 28

Найменування/ Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) лісокористувачів	Категорія лісів	Усього, тис.м ³	У тому числі за господарствами (ліквідна деревина, тис.м ³)					
			хвойні		твердолистяні		м'яколистяні	
			площа, га	запас, м ³	площа, га	запас, м ³	площа, га	запас, м ³
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Філії ДП «Ліси України»	-	421,725	-	247,852	-	151,789	-	22,084
ДП «Глухівський агролісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	1,43	0,3	0,06	2,7	0,46	5,1	0,91
	4	1,38	0,8	0,26	0,7	0,13	4,1	0,99
	Разом	2,81	1,1	0,32	3,4	0,59	9,2	1,9
ДП «Конотопський лісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	0,242	-	-	-	-	1,1	0,242
	4	-	-	-	-	-	-	-
	Разом	0,242	-	-	-	-	1,1	0,242
ДП «Краснопільський агролісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	-	-	-	-	-	-	-
	4	0,556	-	-	1,8	0,556	-	-
	Разом	0,556	-	-	1,8	0,556	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ДП «Кролевецький лісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	0,46	1,1	0,3	-	-	0,7	0,16
	3	5,26	1,1	0,38	0,8	0,26	16,7	4,62
	4	9,34	23,0	6,8	1,3	0,31	7,1	2,23
	Разом	15,06	25,2	7,48	2,1	0,57	24,5	7,01
ДП «Лебединський агролісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	0,188	-	-	-	-	1,1	0,188
	3	1,574	-	-	2,2	0,649	4,0	0,925
	4	-	-	-	-	-	-	-
	Разом	1,762	-	-	2,2	0,649	5,1	1,113
ДП «Недригайлівський лісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	6,168	0,7	0,186	9,4	2,220	14,5	3,762
	4	-	-	-	-	-	-	-
	Разом	6,168	0,7	0,186	9,4	2,220	14,5	3,762
ДП «Охтирський лісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	0,922	-	-	3,0	0,625	0,9	0,297
	4	0,541	-	-	2,3	0,327	0,8	0,214
	Разом	1,463	-	-	5,3	0,952	1,7	0,511
ДП «Роменський агролісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	0,1	-	-	0,3	0,1	-	-
	3	4,3	-	-	5,4	1,1	16,8	3,2
	4	-	-	-	-	-	-	-
	Разом	4,4	-	-	5,7	1,2	16,8	3,2
ДП «С.-Будський агролісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	1	-	-	-	-	5,7	1
	4	10,53	36,8	10,069	-	-	2,7	0,461
	Разом	11,53	36,8	10,069	-	-	8,4	1,461
ДП «Миколаївський агролісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	4,386	-	-	12,2	3,209	4,2	1,177
	4	-	-	-	-	-	-	-
	Разом	4,386	-	-	12,2	3,209	4,2	1,177

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ДП «Тростянецький агролісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	-	-	-	-	-	-	-
	4	1,109	-	-	5,9	1,109	-	-
	Разом	1,109	-	-	5,9	1,109	-	-
ДП «Шосткинський агролісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	-	-	-	-	-	-	-
	4	5,133	15,5	4,695	-	-	2	0,438
	Разом	5,133	15,5	4,695	-	-	2	0,438
ДП «Ямпільський агролісгосп»	1	-	-	-	-	-	-	-
	2	-	-	-	-	-	-	-
	3	0,2	-	-	0,8	0,2	-	-
	4	4,7	19,5	4,6	-	-	0,6	0,1
	Разом	4,9	19,5	4,6	0,8	0,2	0,6	0,1
Разом дочірні підприємства ОКАП «Сумиоблагроліс»		59,519	98,8	27,35	48,8	11,255	88,1	20,914

Лісовідновлення за 2023 рік (у розрізі лісокористувачів, власників лісів)

Таблиця 29

№ з/п	Лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки	Лісовідновлення, га			
		у тому числі			усього
		посадка лісу, га	посів лісу, га	природне відновлення лісу, га	
1	2	3	4	5	6
1.	Філія «Конотопське лісове господарство»	166	-	15,9	181,9
2.	Філія «Краснопільське лісове господарство»	110,3	-	-	110,3
3.	Філія «Свеське лісове господарство»	157,9	-	30,2	188,1
4.	Філія «Сумське лісове господарство»	103,6	-	-	103,6
5.	Філія «Тростянецьке лісове господарство»	69,9	-	-	69,9
6.	Філія «Лебединське лісове господарство»	139	-	-	139
7.	Філія «Охтирське лісове господарство»	85,9	-	-	85,9
8.	Філія «Шосткинське лісове господарство»	199,9	-	8,5	208,4
9.	ДП «Глухівський агролісгосп»	11	-	3,7	14,7
10.	ДП «Конотопський лісгосп»	1	-	1,8	2,8
11.	ДП «Краснопільський агролісгосп»	9,4	-	-	9,4

1	2	3	4	5	6
12.	ДП «Кролевецький лісгосп»	31,6	-	28,1	59,7
13.	ДП «Лебединський агролісгосп»	7,6	-	6,5	14,1
14.	ДП «Недригайлівський лісгосп»	7,6	-	22	29,6
15.	ДП «Охтирський лісгосп»	11,6	-	1,6	13,2
16.	ДП «Роменський агролісгосп»	4,3	-	16,7	21
17.	ДП «Середино – Будський агролісгосп»	50,4	-	5	55,4
18.	ДП «Миколаївський агролісгосп»	21,1	-	15	35,6
19.	ДП «Тростянецький агролісгосп»	11	-	-	11
20.	ДП «Шосткинський агролісгосп»	28,3	-	-	28,3
21.	ДП «Ямпільський агролісгосп»	27,3	-	2	29,3

**Лісорозведення (створення нових лісових насаджень) за 2023 рік
(у розрізі лісогосподарських підприємств)**

Таблиця 30

№ з/п	Лісокористувачі, власники лісів	Створення нових лісових насаджень, га						
		лісорозведення, га					природне самозаліснення земель, га	усього обліковано нових лісів, га
		у тому числі посадка/посів, га				усього		
		заліснення непродуктивних земель, га	заліснення ярів, балок, кар'єрів, га	заліснення інших земель, га	створення полезахисних лісових смуг, га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Філія «Конотопське лісове господарство»	15	-	-	-	15	-	-
2.	Філія «Краснопільське лісове господарство»	-	-	-	-	-	-	-
3.	Філія «Свеське лісове господарство»	-	-	-	-	-	-	-
4.	Філія «Сумське лісове господарство»	11	-	-	-	11	-	-
5.	Філія «Тростянецьке лісове господарство»	8,1	-	-	-	8,1	-	-
6.	Філія «Лебединське лісове господарство»	-	-	-	-	-	-	-
7.	Філія «Охтирське лісове господарство»	-	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
8.	Філія «Шостинське лісове господарство»	0,7	-	-	-	0,7	-	-
9.	ДП «Глухівський агролісгосп»	-	-	6,7	-	6,7	-	6,7
10.	ДП «Конотопський лісгосп»	-	-	8,2	-	8,2	-	8,2
11.	ДП «Краснопільський агролісгосп»	-	-	-	-	-	-	-
12.	ДП «Кролевецький лісгосп»	-	-	-	-	-	-	-
13.	ДП «Лебединський агролісгосп»	-	-	12,4	-	12,4	-	12,4
14.	ДП «Недригайлівський лісгосп»	-	-	10,6	-	10,6	-	10,6
15.	ДП «Охтирський лісгосп»	-	-	5,7	-	5,7	-	5,7
16.	ДП «Роменський агролісгосп»	-	-	5,5	-	5,5	-	5,5
17.	ДП «Середина – Будський агролісгосп»	-	-	-	-	-	-	-
18.	ДП «Миколаївський агролісгосп»	-	-	5,2	-	5,2	-	5,2
19.	ДП «Тростянецький агролісгосп»	-	-	5,4	-	5,4	-	5,4
20.	ДП «Шосткинський агролісгосп»	-	-	-	-	-	-	-
21.	ДП «Ямпільський агролісгосп»	-	-	-	-	-	-	-

**Проведення лісогосподарських заходів, пов'язаних із
вирубуванням деревини, за 2023 рік**

Таблиця 31

№ з/п	Лісокористувачі, власники лісів	Площа, га/Ліквідна деревина, тис.м ³						
		рубки догляду	лісовідновні рубки в деревостанях	санітарні рубки	розрубка ліній електропередач , автомобільних доріг тощо	розчистка ліній електропередач , автомобільних доріг тощо	інші рубки	усього рубок
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Філії ДП «Ліси України»	4973,1/ 86,852	0	6630,2/ 192,954	58,2/ 1,945	-	666,3/ 14,637	12269,6/ 294,413
2.	ДП «Глухівський агролісгосп»	77,8/ 1,11	-	987,6/ 14,28	-	-	-	1065,4/ 15,39
3.	ДП «Конотопський лісгосп»	94,5/ 2,286	-	94,6/ 2,285	-	-	42,9/ 0,995	232/ 5,566
4.	ДП «Краснопільський агролісгосп»	76,8/ 2,007	-	137,5/ 4,947	-	-	11,5/ 2,64	225,8/ 7,218
5.	ДП «Кролевецький лісгосп»	32,4/ 0,65	-	452,4/ 16,61	-	-	0,9/ 0,07	485,7/ 17,33
6.	ДП «Лебединський агролісгосп»	93,5/ 0,409	-	218,6/ 5,060	-	-	30,1/ 1,832	342,2/ 7,301
7.	ДП «Недригайлівський лісгосп»	34,4/ 0,896	-	103,4/ 1,980	-	-	23,1/ 2,461	160,9/ 5,337
8.	ДП «Охтирський лісгосп»	7,8 /0,146	1,3/ 0,465	246,2/ 5,924	-	-	2,5/ 0,196	257,8/ 6,731
9.	ДП «Роменський агролісгосп»	18,4/ 0,3	-	217,6/ 5	-	-	20,1/ 1,5	256,1 /6,8
10.	ДП «Середино – Будський агролісгосп»	73,5/ 2,858	-	362,3/ 12,679	-	-	0,3/ 0,309	436,1/ 15,846
11.	ДП «Миколаївський агролісгосп»	2,3/ 0,078	0,7/ 0,04	94,6/ 4,403	-	-	31,7/ 2,167	129,3/ 6,688
12.	ДП «Тростянецький агролісгосп»	22,7/ 0,167	-	422,5/ 8,572	-	-	6,6/ 0,242	451,8/ 8,981
13.	ДП «Шосткинський агролісгосп»	339,9/ 6,356	-	1197,9/ 27,766	-	-	39,8/ 1,014	1577,6/ 35,136
14.	ДП «Ямпільський агролісгосп»	268,8/ 3,8	-	960,5/ 21,5	-	-	-	1229,3/ 25,3

Назва	Лісокористувачі та землекористувачі, які мають у користуванні лісові ділянки					Усього
1	2	3	4	5	6	7
1. Усього загиблих лісових насаджень, га	-	-	-	-	-	-
у тому числі від: пожеж	-	-	-	-	-	-
несприятливих погодних умов	-	-	-	-	-	-
хвороб та шкідників лісу	-	-	-	-	-	-
господарської діяльності людини (забудова, лінії електропередач, затоплення, газопроводи тощо)	-	-	-	-	-	-
з них загиблих лісових культур, га	-	-	-	-	-	-
у тому числі від: пожеж	-	-	-	-	-	-
несприятливих погодних умов	-	-	-	-	-	-
хвороб та шкідників лісу	-	-	-	-	-	-
господарської діяльності людини (забудова, ліній електропередач, кар'єри, газопроводи тощо)	-	-	-	-	-	-
Інше	-	-	-	-	-	-
2. Усього загиблих незімкнутих лісових насаджень, га	-	-	-	-	-	-
3. Усього пошкоджених, загиблих ділянок природного поновлення, га	-	-	-	-	-	-

Таблица 33

№ з/П	Постійні лісокористувачі, власники лісів, органи місцевого самоврядування	Лісові ресурси побічного користування, встановлений ліміт / фактично заготовлено										Другорядні лісові матеріали, встановлений ліміт / фактично заготовлено						
		гриби	ягоди	лікарські рослини	плоди	горіхи	випас худоби	сінокошіння	підстилка	очерет	тощо	живиця	пні	луб	деревні соки	деревна зелень	новорічні ялинки	тощо
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1.	Філії ДП «Ліси України»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	44300/ 29238	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
2.	ДП «Кролевецький лісгосп»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	300/61	-
3.	ДП «Охтирський лісгосп»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100/50	-
4.	ДП «Недригайлівський лісгосп»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100/50	-

8. Рослинний світ

Рослинний світ області налічує понад 2 300 видів рослин, з яких судинні рослини представлені 1 100 видами. В області нараховується 55 видів судинних рослин і 10 видів грибів, занесених до Червоної книги України та Європейського Червоного списку, а також 123 види рослин та 22 видів грибів, що є регіонально рідкісними.

Види рослин та грибів, що охороняються

Таблиця 34

Види рослин та грибів	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4
Загальна кількість видів рослин та грибів регіону, од.	2300	2300	2300
Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	84	84	84
Кількість видів рослин, занесених до Переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території регіону, од.	123	123	123
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі, од.	9	9	9
Кількість видів рослин та грибів, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	25	25	25

Динаміка охорони, невиснажливого використання та відтворення дикорослих рослин та грибів

Таблиця 35

Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, од.	Усього рослинних природних угруповань, занесених до Зеленої книги України, од.	Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, відтворених на територіях та об'єктах ПЗФ, назва (українська, латинська), од.	Кількість популяцій видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, які зникли, назва (українська, латинська), од.
1	2	3	4
84	21	-	-

Перелік видів рослин та грибів, що підлягають особливій охороні
на території області станом на 01.01.2024

Таблиця 36

Назва виду (українська, латинська)	Червона книга України	Бернська кон- венція	Регіонально- рідкісні види	CITES	Європейський червоний список	Червоний список МСОП
1	2	3	4	5	6	7
Альдрованда пухирчаста, <i>Aldrovanda vesiculosa</i> L.	+	+				
Аденофора ліліє листа, <i>Adenophora lilifolia</i> (L.) Ledeb. ex A.DC.			+			
Айстра солончакова звичайна, <i>Tripolium vulgare</i> Nees			+			
Айстра замішуюча, бессарабська, <i>Aster</i> <i>bessarabicus</i> Bernh. ex Rchb.			+			
Айстра степова, <i>Aster amellus</i> L.			+			
Аконіт шерстистовустий, <i>Aconitum lasiostomum</i> Rchb.			+			
Андромеда багатоліста, <i>Andromeda polifolia</i> L.			+			
Анемона дібровна, <i>Anemone nemorosa</i> L.			+			
Анемона лісова, <i>Anemone sylvestris</i> L.			+			
Астрагал пухнастоквітковий, <i>Astragalus pubiflorus</i> DC.			+			
Астрагал шорсткий, <i>Astragalus asper</i> Jacq.			+			
Астрагал шерстистоквітковий, <i>Astragalus dasyanthus</i> Pall.	+					+
Багатоніжка звичайна, <i>Polypodium vulgare</i> L.			+			
Багаторядник шипуватий, <i>Polystichum aculeatum</i> (L.) Roth			+			
Білозір болотний, <i>Parnassia palustris</i> L.			+			
Баранець звичайний, <i>Huperzia selago</i> (L.) Bernh. ex Schrank et Mart.	+					
Береза низька, <i>Betula humilis</i> Schrank	+					
Билинець довгорогий, <i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R. Br.	+			+		
Борідник куленосний, <i>Jovibarba globifera</i> (L.) J.Parn.	+					

1	2	3	4	5	6	7
Брандушка різнокольорова, <i>Bulbocodium versicolor</i> (Ker-Gawl.) Spreng.	+					
Булатка довголиста, <i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch	+			+		
Буяхи, лохина, <i>Vaccinium uliginosum</i> L.			+			
Валеріана російська, <i>Valeriana rossica</i> P.Smirn.			+			
Верба мирзинолиста, <i>Salix myrsinifolia</i> Salisb.			+			
Верба розмаринолиста, <i>Salix rosmarinifolia</i> L.			+			
Верба лапландська, <i>Salix lapponum</i> L.	+					
Верба Старке, <i>Salix starkeana</i> Willd.	+					
Верба чорнична, <i>Salix myrtilloides</i> L.	+					
Вишня степова, <i>Cerasus</i> <i>fruticosa</i> (Pall.) Woronow			+			
Вільха сіра, <i>Alnus incana</i> (L.) Moench			+			
Воловик Попова, <i>Anchusa</i> <i>popowii</i> (Gusul.) Dobrocz.			+			
Волошка сумська, <i>Centaurea sumensis</i> Kalen.			+			
Водяний горіх плаваючий, <i>Trapa natans</i> L.		+				
Вужачка звичайна, <i>Ophioglossum vuldatum</i> L.			+			
Гадюча цибулька занедбана, <i>Muscari neglectum</i> Guss. ex Ten.			+			
Гвоздика Ївги, <i>Dianthus</i> <i>eugeniae</i> Kleopow			+			
Гвоздика несправжньорозчепірена, <i>Dianthus psudosquarrosus</i> (Novak) Klovov			+			
Гвоздика стиснуточашечна, <i>Dianthus stenocalyx</i> Juz.			+			
Гіацинтік блідий, <i>Hyacinthella leucophaea</i> (K.Koch) Schur			+			
Глід український, <i>Crataegus ucrainica</i> Pojark.			+			
Глевчак однолистий, малаксис однолистий, <i>Mala-xis monophyllos</i> (L.) Sw.	+			+		
Голокучник дубовий, <i>Gymnocarpium dryopteris</i> (L.) Newman			+			

1	2	3	4	5	6	7
Горошок гороховидний, <i>Vicia pisiformis</i> L.			+			
Гострокільник волосистий, <i>Oxytropis pilosa</i> (L.) DC.			+			
Граб звичайний, <i>Carpinus betulus</i> L.			+			
Грушанка зеленоцвіта, <i>Pyrola chlorantha</i> Sw.			+			
Гніздівка звичайна, <i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	+			+		
Горицвіт весняний, <i>Adonis vernalis</i> L.	+			+		
Горицвіт волзький, <i>Adonis wolgensis</i> Steven ex DC.	+					
Гронянка багатороздільна, <i>Botrychium multifidum</i> (S.G.Gmel.) Rupr.	+	+				
Гронянка півмісяцева, <i>Botrychium lunaria</i> (L.) Sw.	+					
Гудайєра повзуча, <i>Goodyera repens</i> (L.) R.Br.	+			+		
Дельфіній руський, <i>Delphinium rossicum</i> Litv.	+					
Дельфіній Сергія, <i>Delphinium sergii</i> Wissjul. (D. schmalhauseni auct. non Albov)	+					
Дельфіній клиновидний, <i>Delphinium cuneatum</i> Steven ex DC.			+			
Дельфіній Литвинова, <i>Delphinium litwinowii</i> Sambuk			+			
Дзвоники алтайські, <i>Campanula altaica</i> Ledeb.			+			
Дзвоники оленячі, <i>Campanula cervicaria</i> L.			+			
Дзвоники персиколісті, <i>Campanula persicifolia</i> L.			+			
Дрік германський, <i>Genista germanica</i> L.			+			
Еремогоне скельна, <i>Eremogone saxatilis</i> (L.) Ikonn.			+			
Жировик Льозеля, <i>Liparis loeselii</i> (L.) Rich.	+	+		+		
Жовтець іллірійський, <i>Ranunculus illyricus</i> L.			+			
Журавлина болотна, <i>Oxycoccus palustris</i> Pers.			+			
Зіновать дніпровська, <i>Chamaecytisus borysenicus</i> (Grun.) Klaskova			+			

1	2	3	4	5	6	7
Зірочки червонясті, <i>Gagea erubescens</i> (Besser) Schult. & Schult. f.			+			
Зірочник гайовий, <i>Stellaria nemorum</i> L.			+			
Золототисячник болотний, <i>Centaureum uliginosum</i> (Waldst. & Kit.) G.Beck ex Ronniger			+			
Зубниця п'ятилиста, <i>Dentaria quinquefolia</i> M.Bieb.			+			
Зелениця сплюснута, <i>Diphasiastrum complanatum</i> (L.) Holub	+					
Зелениця Цейлера, <i>Diphasiastrum zeilleri</i> (Rouy) Holub	+					
Зіновать Блоцького, <i>Chamaecytisus blockianus</i> (Pawl.) Klaskova	+				+	
Змієголовник Рюйша, <i>L. Dracosephalum ruysiana</i>	+	+				
Зозулинець шоломоносний, <i>Orchis militaris</i> L.	+			+		
Зозулині сльози яйцеподібні, <i>Listera ovata</i> (L.) R.Br.	+			+		
Зозулині черевички справжні, <i>Cypripedium calceolus</i> L.	+	+		+		
Зозульки м'ясочервоні (пальчатокорінник м'ясочервоний), <i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soo	+			+		
Зозульки плямисті (пальчатокорінник плямистий), <i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soo	+			+		
Зозульки травневі (Пальчатокорінник травневий), <i>Dactylorhiza majalis</i> (Reichenb.) P. F. Hunt et Summerhayes	+			+		
Зозульки Фукса (Пальчатокорінник Фукса), <i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soo	+			+		
Кальдезія білозоролиста, <i>Caldesia parnassifolia</i> (L.) Parl.	+	+				
Ковила волосиста, <i>Stipa capillata</i> L.	+					
Ковила вузьколиста, <i>Stipa tirsa</i> Stev.	+					

1	2	3	4	5	6	7
Ковила дніпровська, <i>Stipa borysthenica</i> Klovov ex Prokudin	+					
Ковила найкрасивіша, <i>Stipa pulcherrima</i> C. Koch	+					
Ковила пірчаста, <i>Stipa pinnata</i> L.	+					
Коручка болотна, <i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz	+			+		
Коручка темно-червона, <i>Epipactis atrorubens</i> Hoffm. ex Bernh.) Besser	+			+		
Коручка чемериноподібна, <i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz	+			+		
Косарики тонкі, <i>Gladiolus tenuis</i> M.Bieb.	+					
Косарики черепитчасті, <i>Gladiolus imbricatus</i> L.	+					
Костриця крейдова, <i>Festuca cretacea</i> T.Pop. et Proskor.	+					
Кермек широколистий, <i>Limonium platyphyllum</i> Lincz.			+			
Клопогін європейський, <i>Cimicifuga europaea</i> Schipcz.			+			
Костриця найвища, <i>Festuca altissima</i> All.			+			
Котячі лапки дводомні, <i>Antennaria dioica</i> (L.) P.Gaerth.			+			
Кринитарія волохата, <i>Galatella villosa</i> (L.) Rchb.f. (<i>Crinitaria villosa</i> (L.) Grossh.)			+			
Кринетарія звичайна, <i>Galatella linoisyris</i> (L.) Rchb.f. (<i>Crinitaria linoisyris</i> (L.) Sojak)			+			
Купальниця європейська, <i>Trollius europaeus</i> L.			+			
Латаття біле, <i>Nymphaea alba</i> L.			+			
Латаття сніжно-біле, <i>Nymphaea candida</i> C.Presl			+			
Лешиця мало насінна, <i>Gypsophila oligosperma</i> A.Krasnova			+			
Ломиніс прямий, <i>Clematis recta</i> L.			+			
Ломиніс цілолистий, <i>Clematis integrifolia</i> L.			+			
Льон австрійський, <i>Linum austriacum</i> L.			+			

1	2	3	4	5	6	7
Льон багаторічний, <i>Linum perenne</i> L.			+			
Льон жовтий, <i>Linum flavum</i> L.			+			
Лілія лісова, <i>Lilium martagon</i> L.	+					
Лунарія оживаюча, <i>Lunaria rediviva</i> L.	+					
Льонолижник безприквітниковий, <i>Thesium ebracteatum</i> Hayne	+	+				
Любка дволиста, <i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.	+			+		
Любка зеленоквіткова, <i>Platanthera chlorantha</i> (Cust.) Reichenb.	+			+		
Марсilea чотирилиста, <i>Marsilea quadrifolia</i> L.	+	+				
Маруна щиткова, <i>Pyrethrum corymbosum</i> (L.) Scop.			+			
Маточник болотний, <i>Ostericum palustre</i> (Besser) Besser			+			
Молодило руське, <i>Sempervivum ruthenicum</i> Schnittsp. & C.B.Lehm.			+			
Мучниця звичайна, <i>Arctostaphylos uvaursi</i> (L.) Spreng.			+			
Наперстянка великоцвіта, <i>Digitalis grandiflora</i> Mill.			+			
Неотіанта каптурувата, <i>Neottianthe caliculata</i> (L.) Schlechter	+			+		
Образки болотні, <i>Calla palustris</i> L.			+			
Оман високий, <i>Inula helenium</i> L.			+			
Оман мечолистий, <i>Inula ensifolia</i> L.			+			
Орлики звичайні, <i>Aquilegia vulgaris</i> L.			+			
Осока багнова, <i>Carex limosa</i> L.			+			
Осока Гартмана, <i>Carex hartmanii</i> Cajand.			+			
Осока кореневищна, <i>Carex rhizina</i> Blytt ex Lindbl.			+			
Осока тонко кореневищна, <i>Carex chordorriza</i> Ehrh.			+			
Осока трясучко видна, <i>Carex brizoides</i> L.			+			
Осока ячменевидна, <i>Carex hordeistichos</i> Vill.			+			

1	2	3	4	5	6	7
Осока багнова, <i>Carex limosa</i> L.	+					
Осока Буксбаума, <i>Carex buxbaumii</i> Wahlenb.	+					
Осока буріюча, <i>Carex brunnescens</i> (Pers.) Poir.	+					
Осока дводомна, <i>Carex dioica</i> L.	+					
Осока затінкова, <i>Carex umbrosa</i> Host	+					
Осока кулястоподібна, <i>Carex globularis</i> L.	+					
Осока піхвова, <i>Carex vaginata</i> Tausch	+					
Осока тонкокореневи́на, <i>Carex chordoriza</i> Ehrh.	+					
Очиток пурпуровий, <i>Hylotelephium triphyllum</i> (Haw.) Holub (<i>Sedum purpureum</i> (L.) Schult.)			+			
Пальчатокорінник Траунштейнера, <i>Dactylorhiza traunsteineri</i> (Saut.) Soo	+			+		
Пирій ковилолистий, <i>Elytrigia stipifolia</i> (Czern. ex Nevski) Nevski	+				+	
Півники борові, <i>Iris pineticola</i> Klok.	+					
Півники сибірські, <i>Iris sibirica</i> L.	+					
Підсніжник білосніжний, <i>Galanthus nivalis</i> L.	+			+		
Плавун щитолистий, <i>Nymphoides peltata</i> (S.G.Gmel.) O.Kuntze	+					
Плаун річний, <i>Lycopodium annotinum</i> L.	+					
Плодоніжка рідкоkwіткова (зозулинець рідкоkwітковий), <i>Anacamptis laxiflora</i> (Lam.) R.M. Bateman (<i>Orchis laxiflora</i> Lam.)	+			+		
Плодоріжка блощична (зозулинець блощичний), <i>Anacamptis coriophora</i> (L.) R.M. Bateman	+			+		
Плодоріжка болотна (Зозулинець болотний), <i>Anacamptis palustris</i> (Jacq.) R.M. Bateman (<i>Orchis palustris</i> Jacq.)	+			+		
Півники угорські, <i>Iris hungarica</i> Waldst.& Kit.			+			
Підмаренник посередній, <i>Galium intermedium</i> Schult.			+			

1	2	3	4	5	6	7
Плаун булаво видний, <i>Lycopodium clavatum</i> L.			+			
Проліска дволиста, <i>Scilla bifolia</i> L.			+			
Пухирник звичайний, <i>Utricularia vulgaris</i> L.			+			
Росича середня, <i>Drosera intermedia</i> Hayne	+					
Росичка кругло листа, <i>Drosera rotundifolia</i> L.			+			
Рутвиця орликолиста, <i>Thalictrum aquilegifolium</i> L.			+			
Ряст бульбистий (на Поліссі), <i>Corydalis cava</i> (L.) Schweigg. & Koerte			+			
Ряст Маршалла, <i>Corydalis marschalliana</i> (Pall. ex Willd.) Pers.			+			
Ряст проміжний (на Поліссі), <i>Corydalis intermedia</i> (L.) Merat.			+			
Рябчик малий, <i>Fritillaria meleagroides</i> Patrin ex Schult. et Schult. fil.	+					
Рябчик руський, <i>Fritillaria ruthenica</i> Wikstr.	+					
Сальвінія плаваюча, <i>Salvinia natans</i> (L.) All.	+	+				
Синюха голуба, <i>Polemonium caeruleum</i> L.			+			
Синяк руський (с. плямистий), <i>Echium russicum</i> J.F. Gmel. (<i>Echium maculatum</i> L.)			+			
Скорзонера дрібноквіткова, <i>Scorzonera parviflora</i> Jacq.			+			
Скорзонера пурпурова, <i>Scorzonera purpurea</i> L.			+			
Смодь оленяча, <i>Peucedanum cervaria</i> (L.) Lapeyr.			+			
Солонець європейський, <i>Salicornia postrata</i> Pall. (<i>Salicornia europaea</i> L.)			+			
Сонццвіт звичайний, <i>Helianthemum nummularium</i> (L.) Mill.			+			
Сонццвіт яйцевидний, <i>Helianthemum chamaecistus</i> Mill. (<i>Helianthemum ovatum</i> (Viv.) Dun.)			+			
Стародуб пруський, <i>Laserpitium prutenicum</i> L.			+			
Стародуб широколистий, <i>Laserpitium latifolium</i> L.			+			

1	2	3	4	5	6	7
Страусове перо звичайне, <i>Matteuccia struthiopteris</i> (L.) Tod.			+			
Суховершки великоквіткові, <i>Prunella grandiflora</i> (L.) Scholl.			+			
Сокироносиця струнка (в'язіль стрункий), <i>Securigera</i> <i>elegans</i> (Pani) Lassen (<i>Coronilla elegans</i> Pani)	+					
Сон розкритий, <i>Pulsatilla</i> <i>patens</i> (L.) Mill.	+	+				
Сон чорніючий, <i>Pul-satilla pratensis</i> (L.) Mill.	+					
Таволга звіробоелиста, <i>Spiraea hypericifolia</i> L.			+			
Тирлич звичайний, <i>Gentiana pneumonanthe</i> L.			+			
Тирлич хрещатий, <i>Gentiana</i> <i>cruciata</i> L.			+			
Тростяниця кострице видна, <i>Scolochloa festucacea</i> (Willd.) Link			+			
Тюльпан дібровний, <i>Tulipa quercetorum</i> Klok. et Zoz	+					
Фегоптерис з'єднуючий, <i>Phegopteris connectilis</i> (Michx.) Watt			+			
Фіалка багнова, <i>Viola uliginosa</i> Besser			+			
Фіалка Рівінієва, <i>Viola riviniana</i> Rchb.			+			
Фіалка різнолиста, <i>Viola epipsila</i> Ledeb.			+			
Цибуля жовтіюча, <i>Allium</i> <i>flavescens</i> Besser			+			
Цибуля ведмежа, <i>Allium ursinum</i> L.	+					
Цибуля круглоголова, <i>Allium sphaerocephalon</i> L.			+			
Цирцея альпійська, <i>Circaea alpina</i> L.			+			
Чемериця чорна, <i>Veratrum nigrum</i> L.			+			
Черешня, <i>Cerasus avium</i> (L.) Moench			+			
Чина гороховидна, <i>Lathyrus pisiformis</i> L.			+			
Шафран Гейфелів, <i>Crocus heuffelianus</i> Herb.	+					
Шафран сітчастий, <i>Crocus</i> <i>reticulatus</i> Stev. Ex Adam.	+					
Шейхцерія болотна, <i>Scheuchzeria palustris</i> L.	+					

1	2	3	4	5	6	7
Шолудивник королівський, <i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i> L.	+					
Шипшина Шмальгаузіна, <i>Rosa desegliseri</i> Boreau (<i>Rosa schmalgauseniana</i> Chrshan.)			+			
Шолудивник болотний, <i>Pedicularis palustris</i> L.			+			
Шолудивник Кауфмана, <i>Pedicularis kaufmannii</i> Pinzg.			+			
Щитник австрійський, <i>Dryopteris dilatata</i> (Hoffm.) A.Gray (<i>Dryopteris austriaca</i> (Jacq.) Woyнар ex Schinz et Thell. s.str.)			+			
Щитник гребенястий, <i>Dryopteris cristata</i> (L.) A.Gray			+			
Юринея вапнякова, <i>Jurinea calcarea</i> Klovov			+			
Юринея волошкова, <i>Jurinea</i> <i>cyanooides</i> (L.) Rchb. (<i>Jurinea</i> <i>pseudocyanooides</i> Klovov; <i>Jurinea charcoviensis</i> Klovov)	+		+			
Юринея павутиниста, <i>J</i> <i>urinea arachnoidea</i> Bunge		+				
Яловець звичайний, <i>Juniperus communis</i> L.			+			
Усього	84	12	123	25	2	1

Інформація про інвазійні (чужорідні) види рослин

Таблиця 37

Назва виду (українська, латинська)	Занесення виду до карантинного списку	Заходи із запобігання розповсюдженню виду
1	2	3
Айстра верболиста, <i>Aster salignus</i> Willd	-	спеціальні заходи не проводилися
Аксірис щирице видний, <i>Axiris amaranthoides</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Алея лікарська, <i>Althaea officinalis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Амброзія полинолиста, <i>Ambrosia artemisifolia</i> L	карантинний бур'ян	проводились спеціальні агротехнічні, механічні, хімічні заходи
Аморфа кущова, <i>Amorpha fruticosa</i> L.	вид-трансформер	цінна порода в лісових насадженнях
Анізанта покрівельна, <i>Anisantha tectorum</i> (L.) Nevski	-	спеціальні заходи не проводилися
Аронія чорноплідна, <i>Aronia melanocarpa</i> (Michx.) Elliot	-	спеціальні заходи не проводилися
Барбарис звичайний, <i>Berberis vulgaris</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Барвінок малий, <i>Vinca minor</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Блекота чорна, <i>Hyoscyamus niger</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Болиголов плямистий, <i>Conium maculatum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Бромус мінливий, <i>Bromus commutatus</i> Schrad	-	спеціальні заходи не проводилися

1	2	3
Будяк акантовидний, <i>Carduus acanthoides</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Будяк пониклий, <i>Carduus nutans</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Бузина червона, <i>Sambucus racemosa</i> L.	-	спеціальні заходи не проводилися
Бузок звичайний, <i>Syringa vulgaris</i> L.	-	спеціальні заходи не проводилися
Ваточник сирійський, <i>Asclepias syriaca</i> L.	-	спеціальні заходи не проводилися
Верба ламка, <i>Salix fragilis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Верблюдка гісополиста, <i>Corispermum hyssopifolium</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Вероніка польова, <i>Veronica arvensis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Вишня звичайна, <i>Cerasus vulgaris</i> Mill	-	спеціальні заходи не проводилися
Вишня повстиста, <i>Cerasus tomentosa</i> (Thunb.) Wall	-	спеціальні заходи не проводилися
Віниччя шерстисте, <i>Kochia laniflora</i> (S.G. Gmel.) Borb	-	спеціальні заходи не проводилися
Віниччя шерстисте, <i>Kochi laniflora</i> (S.G. Gmel.) Borbas	-	спеціальні заходи не проводилися
Волошка синя, <i>Centaurea cyanus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Галінсога війчаста, <i>Galinsoga ciliata</i> (Rafin.) Blake	-	спеціальні заходи не проводилися
Галінсога дрібноцвіта, <i>Galinsoga parviflora</i> Cav	-	спеціальні заходи не проводилися
Галінсога кропиволиста, <i>Galinsoga urticifolia</i> (Kanth) Benth	-	спеціальні заходи не проводилися
Гвоздика бородчата, <i>Dianthus barbatus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Герань маленька, <i>Geranium pusillum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Герань сибірська, <i>Geranium sibiricum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Гіркокаштан звичайний, <i>Aesculus hippocastanum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Гірчак березковидний, <i>Polygonum convolvulus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Гірчиця польова, <i>Sinapis arvensis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Горіх маньчжурський, <i>Juglans mandshurica</i> Maxim	-	спеціальні заходи не проводилися
Горошок волохатий, <i>Vicia villosa</i> Roth	-	спеціальні заходи не проводилися
Горошок вузьколистий, <i>Vicia angustifolia</i> Reichard	-	спеціальні заходи не проводилися
Горошок чотиринасінний, <i>Vicia tetrasperma</i> (L.) Schreb	-	спеціальні заходи не проводилися
Горошок шорсткий, <i>Vicia hirsuta</i> (L.) S.F. Gray	-	спеціальні заходи не проводилися
Гречка їстівна, <i>Fagopyrum esculentum</i> Moench	-	спеціальні заходи не проводилися
Гринделія розчепірена, <i>Grindelia squarrosa</i> (Pursh) Dun	-	спеціальні заходи не проводилися
Грицики звичайні, <i>Capsella bursa pastoris</i> (L.) Medik	-	спеціальні заходи не проводилися
Гусятник волосистий, <i>Eragrostis pilosa</i> (L.) P. Beauv	-	спеціальні заходи не проводилися
Гусятник малий, <i>Eragrostis minor</i> Host	-	спеціальні заходи не проводилися
Дикий виноград п'ятилисточковий, <i>Parthenocissus quinquefolia</i> (L.) Planch	-	спеціальні заходи не проводилися
Дуб північний (дуб червоний), <i>Quercus borealis</i> Michx	-	цінна порода в лісових насадженнях

1	2	3
Дурман пишний, <i>Datura innoxia</i> Mill	-	спеціальні заходи не проводилися
Елодея канадська, <i>Eloдея canadensis</i> Michx	-	спеціальні заходи не проводилися
Ельшольція війчаста, <i>Elscholzia ciliata</i> (Thunb.) Hyl	-	спеціальні заходи не проводилися
Енотера дворічна, <i>Oenothera biennis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Енотера червоностеблова, <i>Oenothera rubricaulis</i> Klebahn	-	спеціальні заходи не проводилися
Ехіноцистіс шипуватий, <i>Echinocystis lobata</i> (Michx) Torr. et Gray	-	спеціальні заходи не проводилися
Жабрій ладаний, <i>Galeopsis ladanum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Жимолость татарська, <i>Lonicera tatarica</i> L.	-	спеціальні заходи не проводилися
Жовтий осот городній, <i>Sonchus oleraceus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Жовтий осот польовий, <i>Sonchus arvensis</i> L.	-	спеціальні заходи не проводилися
Жовтий осот шорсткий, <i>Sonchus asper</i> (L.) Hill	-	спеціальні заходи не проводилися
Жовтозілля звичайне, <i>Senecio vulgaris</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Жовтозілля липуче, <i>Senecio viscosus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Жовтушник лакфіолевидний, <i>Erysimum cheiranthoides</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Злинка канадська, <i>Erigeron canadensis</i> L.	вид-трансформер	спеціальні заходи не проводилися
Зніт залозистостебловий, <i>Epilobium adenocaulon</i> Hausskn	-	спеціальні заходи не проводилися
Зніт несправжньочервонуватий, <i>Epilobium pseudorubescens</i> A.K.Skvortsov	-	спеціальні заходи не проводилися
Золотушник канадський, <i>Solidago canadensis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Іпомея плющоподібна, <i>Ipomoea hederacea</i> (L.) Jac	-	спеціальні заходи не проводилися
Ірга овальна, <i>Amelanchier ovalis</i> Medik	-	спеціальні заходи не проводилися
Калачики непомітні, <i>Malva neglecta</i> Wallr	-	спеціальні заходи не проводилися
Капуста польова, <i>Brassica campestris</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Карагана дерев'яниста, <i>Caragana arborescens</i> Lam	-	спеціальні заходи не проводилися
Кардарія крупко видна, <i>Cardaria draba</i> (L.) Desv	-	спеціальні заходи не проводилися
Клен ясенolistий, <i>Acer negundo</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Конюшина гібридна, <i>Trifolium hybridum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Котяча м'ята справжня, <i>Nepeta cataria</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Кропива жалка, <i>Urtica urens</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Ксантоксаліс джерельна, <i>Xanthoxalis fontana</i> (Bunge) Holub	-	спеціальні заходи не проводилися
Ксантоксаліс прямостояча, <i>Xanthoxalis stricta</i> (L.) Small	-	спеціальні заходи не проводилися
Кудрявець Софії, <i>Descurainia sophia</i> (L.) Webb ex Prantl	-	спеціальні заходи не проводилися
Латук дикий, компасний, <i>Lactuca serriola</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Лепеха звичайна, <i>Acorus calamus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Лепідотека пахуча, <i>Lepidotheca suaveolens</i> (Pursh) Nutt	-	спеціальні заходи не проводилися

1	2	3
Липучка відхилена, <i>Lappula squarrosa</i> (Retz.) Dumort	-	спеціальні заходи не проводилися
Лобода багатонасінна, <i>Chenopodium polyspermum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Лобода гібридна, <i>Chenopodium hybridum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Лобода пряма, <i>Chenopodium strictum</i> Roth	-	спеціальні заходи не проводилися
Лобода червона, <i>Chenopodium rubrum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Лутига садова, <i>Atriplex hortensis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Лутига списовидна, <i>Atriplex sagittata</i> Borkh	-	спеціальні заходи не проводилися
Люпин багатolistий, <i>Lupinus polyphyllus</i> Lindl	-	спеціальні заходи не проводилися
Люпин жовтий, <i>Lupinus luteus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Люцерна посівна, <i>Medicago sativa</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
М'яточник північний, <i>Ballota ruderalis</i> Schweigg	-	спеціальні заходи не проводилися
Маслинка срібляста, <i>Elaeagnus argentea</i> Purch	-	спеціальні заходи не проводилися
Мишенька лікарська, <i>Saponaria officinalis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Мишій зелений, <i>Setaria viridis</i> (L.) P.Beauv	-	спеціальні заходи не проводилися
Мишій сизий, <i>Setaria glauca</i> (L.) Beauv	-	спеціальні заходи не проводилися
Модрина сибірська, <i>Larix sibirica</i> Ledeb	-	цінна порода в лісових насадженнях
М'яточник чорний, <i>Ballota nigra</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Нагідки лікарські, <i>Calendula officinalis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Незабудка польова, <i>Myosotis arvensis</i> (L.)	-	спеціальні заходи не проводилися
Нетреба ельбінська, <i>Xanthium albinum</i> (Widd.) H. Scholz	-	спеціальні заходи не проводилися
Огірочник лікарський, <i>Borago officinalis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Омела біла, <i>Viscum album</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Очиток представницький, <i>Sedum spectabile</i> (Boreau) H. Ohba	-	спеціальні заходи не проводилися
Паслін чорний, <i>Solanum nigrum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Плоскуха звичайна, <i>Echinochloa crusgalli</i> (L.) P.Beauv	-	спеціальні заходи не проводилися
Плоскуха звичайна, <i>Echinochloa crusgalli</i> (L.) Beauv	-	спеціальні заходи не проводилися
Повитиця польова, <i>Cuscuta campestris</i> Juncker	карантинний бур'ян	проводились спеціальні агротехнічні, механічні, хімічні заходи
Полин гіркий, <i>Artemisia absintium</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Полин однорічний, <i>Artemisia annua</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Портулак городній, <i>Portulaca oleracea</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Пухироплідник калинолистий, <i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) Maxim	-	спеціальні заходи не проводилися
Пухироплідник калинолистий, <i>Physocarpus opulifolius</i> (L.) Maxim	-	цінна порода в лісових насадженнях
Редька дика, <i>Raphanus raphanistrum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Різушка Таля, <i>Arabidopsis thaliana</i> (L.) Heynh	-	спеціальні заходи не проводилися
Робінія звичайна, <i>Robinia pseudoacacia</i> L	вид-трансформер	цінна порода в лісових насадженнях

1	2	3
Розрив трава дрібноквіткова, <i>Impatiens parviflora</i> DC	-	спеціальні заходи не проводилися
Рутка лікарська, <i>Fumaria officinalis</i>	-	спеціальні заходи не проводилися
Ситник тонкий, <i>Juncus tenuis</i> Willd	-	спеціальні заходи не проводилися
Слива домашня, <i>Prunus domestica</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Сокирки польові, <i>Consolida regalis</i> S.F.Gray	-	спеціальні заходи не проводилися
Соняшник бульбастий, <i>Helianthus tuberosus</i>	-	спеціальні заходи не проводилися
Сосна австрійська, <i>Pinus austriaca</i> Hüll	-	цінна порода в лісових насадженнях
Сосна Банкса, <i>Pinus banksiana</i> Lamb	-	спеціальні заходи не проводилися
Сосна Веймутова, <i>Pinus strobus</i>	-	цінна порода в лісових насадженнях
Стенактис однорічний, <i>Stenactis annua</i> (L.) Nees	-	спеціальні заходи не проводилися
Сумах коротковолосий, <i>Rhus typhina</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Сухоребрик високий, <i>Sisymbrium altissimum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Сухоребрик волзький, <i>Sisymbrium volgense</i> Bieb. ex Fourn	-	спеціальні заходи не проводилися
Сухоребрик лікарський, <i>Sisymbrium officinale</i> (L.) Scop.	-	спеціальні заходи не проводилися
Сухоребрик Льозеліїв, <i>Sisymbrium loeselii</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Талабан польовий, <i>Thlaspi arvense</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Татарник звичайний, <i>Onopordum acanthium</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Тонколучник однорічний, <i>Phalachloroma annuum</i> (L.) Dumort	-	спеціальні заходи не проводилися
Тонколучник північний, <i>Phalachloroma septentrionale</i> (Fernald & Wiegand) Tzvelev	-	спеціальні заходи не проводилися
Тополя дельтолиста, <i>Populus deltoides</i> Marsh	-	цінна порода в лісових насадженнях
Трибебрик непахучий, <i>Tripleurospermum inodorum</i> (L.) Sch.Bip	-	спеціальні заходи не проводилися
Тютюн махорка, <i>Nicotiana rustica</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Фалопія березко видна, <i>Fallopia convolvulus</i> (L.) A.Love	-	спеціальні заходи не проводилися
Фіалка польова, <i>Viola arvensis</i> Murray	-	спеціальні заходи не проводилися
Хамоміла запашна, <i>Chamomilla suaveolens</i> (Pursh) Rydb	-	спеціальні заходи не проводилися
Хондрила ситниковидна, <i>Chondrilla juncea</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Хрінниця густоцвіта, <i>Lepidium densiflorum</i> Schrad	-	спеціальні заходи не проводилися
Хрінниця смердюча, <i>Lepidium ruderales</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Цикорій дикий, <i>Cichorium intybus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Цикорій дикий, <i>Cichorium intybus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Червець однорічний, <i>Scleranthus annuus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Череди листяна, <i>Bidens frondosa</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Черемха пізня, <i>Padus serotina</i> (Ehrh.) Ag	вид-трансформер	цінна порода в лісових насадженнях
Чина бульбиста, <i>Lathyrus tuberosus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Чорнокорінь лікарський, <i>Cynoglossum officinale</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися

1	2	3
Чорнощир нетреболистий, <i>Cyclachaena xanthiifolia</i> (Nutt.) Fresen	-	спеціальні заходи не проводилися
Шавлія дібровна, <i>Salvia nemorosa</i>	-	спеціальні заходи не проводилися
Шипшина зморшкувата, <i>Rosa rugosa</i> Thunb	-	спеціальні заходи не проводилися
Шовковиця чорна, <i>Morus nigra</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Шпегель польовий, <i>Spergula arvensis</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Щириця біла, <i>Amaranthus albus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Щириця загнута, <i>Amaranthus retroflexus</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Щириця лободова, <i>Amaranthus blitum</i> L	-	спеціальні заходи не проводилися
Щириця лободовидна, <i>Amaranthus blitoides</i> S.Watson	-	спеціальні заходи не проводилися
Яблуня домашня, <i>Malus domestica</i> Borkh	-	спеціальні заходи не проводилися
Ялина європейська, <i>Picea abies</i> (L.) H.Karst	-	цінна порода в лісових насадженнях
Ялиця біла, <i>Abies alba</i> Mill	-	спеціальні заходи не проводилися
Ясен пенсільванський, <i>Fraxinus pennsylvanica</i> Marshall	-	спеціальні заходи не проводилися

Перелік природоохоронних заходів і наукових досліджень
щодо стану рослинного світу

Таблиця 37.1

Назва, строки та місце проведення дослідження або заходу	Обсяг фінансування	Виконавець/виконавці	Основні досягнуті результати, наявні публікації (якщо результати розміщено в Інтернеті, надається посилання)
1	2	3	4
Дисертаційні дослідження за темою: Популяційна структура та еколого-ценотична характеристика регіонально-рідкісних видів рослин Старогутського лісового масиву НПП «Деснянсько-Старогутський». Територія НПП Деснянсько-Старогутський 2021-2025 роки	Заробітна плата	Старший науковий співробітник НПП Деснянсько-Старогутський, аспірантка СНАУ Маруха Т.В. Керівник: к.б.н., доцент Тихонова О.М. Сумський національний аграрний університет	Маруха Т.В. Еколого-типологічна оцінка лісової рослинності Старогутського лісового масиву НПП «Деснянсько-Старогутський». <i>Збалансоване природо-користування</i> . №3. 2022. С. 116-123. Маруха Т.В. Проблематика охорони популяцій регіонально-рідкісних видів рослин на території національного природного парку «Деснянсько-Старогутський». <i>THEORETICAL FOUNDATIONS IN PRACTICE AND SCIENCE: XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (Більбао, 21-24 грудня 2021р.)</i> . Більбао, 2021. С. 19-20. Маруха Т.В. Вплив кліматичних змін на лісові екосистеми НПП «Деснянсько-Старогутський»: матер. всеукр. наук. конф. студентів та аспірантів, присв. Міжнар. дню студента. (Суми, 14-18 лист., 2022р). Суми, 2022. С. 24. Маруха Т., Тихонова О. Онтогенез <i>Neottia ovata</i> (L.) Bluff & Fingerh. В умовах НПП «Деснянсько-Старогутський». <i>Actual priorities of modern science, education and practice: The XII Intern. Scientific and Pract.</i>

1	2	3	4
			<p>Conf. (March 29 – April 01, 2022). Paris, 2022. P. 115.</p> <p>Маруха Т.В. Проблематика охорони, вивчення та збереження біорізноманіття рослинного покриву заповідних територій: матер. Наук.- практ. Конфер. викладачів, аспірантів, та студентів Сумського НАУ (Суми, 26-29 квітня 2022 р.). Суми, 2022. С.17.</p> <p>Тихонова О., Маруха Т. Фіторізноманіття регіонально-рідкісних видів НПП «Деснянсько-Старогутський» як невід’ємна складова екологічного туризму. <i>Innovative areas of solving problems of science and practice: The VII International Scientific and Practical Conference</i> (Nov. 08–11, 2022). Oslo, P. 82-85.</p> <p>Маруха Т.В. Екотопічні умови лісових фітоценозів Старогутського лісового масиву НПП «Деснянсько-Старогутський». <i>Лісові екосистеми: сучасні проблеми і перспективи досліджень-2023</i>: Матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Житомир, 31 травня, 2023 р.). Житомир, 2023. С.45.</p> <p>Маруха Т.В., Аркушина Г.Ф., Криврижа Є.М., Актуальні проблеми збереження раритетного складника флори Полісся у зв’язку з військовими діями. <i>Український журнал природничих наук</i>. Житомир. 2023 №4. С.149</p>
Проводяться дисертаційні роботи за темою: «Стан і динаміка популяцій рідкісних видів рослин НПП «Деснянсько-Старогутський». НПП Деснянсько-Старогутський 2022-2026 роки	Заробітна плата	Начальник відділу державної охорони НПП Деснянсько-Старогутський, аспірант СНАУ Артеменко Д.В. Керівник: к.б.н., доцент Клименко Г.О. Сумський національний аграрний університет	<p>Артеменко Д.В., Клименко Г.О. Рідкісні рослини у лісових фітоценозах. Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (25-28 квітня 2023 року). Суми, 2023. Klymenko H., Artemenko D., Klymenko I., Kovalenko N., Butenko S., Melnyk A., Horbas S., Tovstukha O. (2023). Criteria for evaluating the state of rare plant species populations. <i>Modern Phytomorphology</i>. 17: 98-106. DOI: 10.5281/zenodo.200121 (WoS)</p>
Флористичні дослідження в рамках проекту розширення території НПП Деснянсько-Старогутський на території урочища Радгоспний Бір	Заробітна плата	Начальник відділу державної охорони НПП Деснянсько-Старогутський, аспірант СНАУ Артеменко Д.В.	Знайдено локалітет популяції <i>Lilium martagon</i>
Робота за тематикою Літопису природи	Заробітна плата	Провідний інженер з охорони природних екосистем НПП Деснянсько-Старогутський, д.б.н. Панченко С.М.	Панченко С.М. Знахідки рослин, включених до Червоної книги України та регіонально рідкісних у Сумській області // <i>Поширення рідкісних видів біоти України</i> . Т. 2. К.; Чернівці, Друк Арт, 2023. С. 225-243

1	2	3	4
<p>Дослідження сучасного стану флори природного заповідника «Михайлівська цілина», дослідження проводилися на території природного заповідника «Михайлівська цілина» в 2023 році</p>		<p>Некрасова К.О. Ларіонов М.С. (за згодою) Коплик Я.В. (за згодою)</p>	<p>Коршикова К.О. Рослини Червоної книги України та офіційного переліку видів рослин, що підлягають особливій охороні на території Сумської області на території природного заповідника «Михайлівська цілина» та околиць с. Миропілля (Сумського району Сумської області). Поширення раритетних видів біоти України: Том 2 (Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 27. Т.2.). Київ; Чернівці, 2023. С. 163.</p> <p>Некрасова К.О. Проблема збереження рідкісних видів рослин на території природного заповідника «Михайлівська цілина». Матеріали науковопрактичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ. Суми, 2023. С. 43.</p> <p>Некрасова К.О. Специфіка поширення рідкісних видів рослин на території природного заповідника «Михайлівська цілина». Молодь і поступ біології: збірник тез доповідей XIX Міжнародної наукової конференції студентів і аспірантів (м. Львів, 26-28 квітня 2023 р.). – Львів: Галич-Прес, 2023. С. 109-110.</p> <p>Некрасова К.О. Історія дослідження та сучасний стан раритетної складової флори природного заповідника «Михайлівська цілина». «Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Агрономія і біологія», № 2, 2023. С. 62-72.</p> <p>Некрасова К.О., Коплик Я.В. Особливості проведення наукових досліджень на території природного заповідника «Михайлівська цілина». Матеріали Всеукраїнської наукової конференції студентів і аспірантів, присвяченої Міжнародному дню студента – (13-17 листопада 2023 року). Суми, 2023. С. 676.</p> <p>Некрасова К.О. Поширення рідкісних видів рослин на новій території природного заповідника «Михайлівська цілина». Матеріали Всеукраїнської наук. конф. «Проблеми збереження природних екосистем» присвяченої 95-річчю Природного заповідника «Михайлівська цілина» (13 липня 2023 р.). Суми, 2023. С. 181-186.</p> <p>Ларіонов М.С. (2023). Адвентивна фракція флори різновікових перелогів природного заповідника «Михайлівська цілина»: структура, динаміка та прогноз. Вісник Сумського національного</p>

1	2	3	4
			аграрного університету. Серія «Агрономія і біологія», 4 (54), 22–30. https://doi.org/10.32782/agrobio.2023.4.4
Літопис природи (розділи 2, 4, 6)		Фахівці науково-дослідного відділу Гетьманського НПП	Виконано у відповідності до «Програми Літопису природи для заповідників на національних природних парків»
Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 року)	-	Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. Сумський національний аграрний університет. Державний професійно-технічний навчальний заклад «Недригайлівське вище професійне училище»	Вакал А.П., Ключ В.А. Раритетні види рослин в межах території Буринськської міської територіальної громади Конотопського району Сумської області. Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 р.) / Ред. кол.: Корнус А. О., Міронєць Л. П., Литвиненко Ю. І. та ін. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023. Вакал А.П., Шахова В.О. Сучасний стан угруповань деяких видів лікарських рослин лісів Сумського лісництва ДП «Сумське лісове господарство». Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 р.) / Ред. кол.: Корнус А. О., Міронєць Л. П., Литвиненко Ю. І. та ін. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023. Кирильчук К.С., Коплик Я.В. Біолого-екологічні аспекти функціонування лісних і степових фітоценозів. Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 р.) / Ред. кол.: Корнус А. О., Міронєць Л. П., Литвиненко Ю. І. та ін. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023. Рядовий В.О., Литвиненко Ю.І. Фітотрофні гриби парку пам'ятки садово-паркового мистецтва «Басівський» (м. Суми). Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 р.) / Ред. кол.: Корнус А. О., Міронєць Л. П., Литвиненко Ю. І. та ін. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023. Буц Ю.В., Крайнюк О.В., Чжао Ч. Регіональні аспекти впливу кадмію на злакові культури (на прикладі

1	2	3	4
			<p>агроландшафтів Сумщини). Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 р.) / Ред. кол.: Корнус А. О., Міронець Л. П., Литвиненко Ю. І. та ін. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023.</p> <p>Гоженко Л.П. Географія походження адвентивної флори Сумщини. Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 р.) / Ред. кол.: Корнус А. О., Міронець Л. П., Литвиненко Ю. І. та ін. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023.</p> <p>Василенко М.О., Торяник В.М. Результати попереднього сортовипробування селекційних номерів пшениці м'якої озимої в умовах іванівської дослідно-селекційної станції. Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 р.) / Ред. кол.: Корнус А. О., Міронець Л. П., Литвиненко Ю. І. та ін. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023.</p> <p>Дугіна О.М., Пархоменко В.В. Перша знахідка <i>Macropis frivaldszkyi</i> в Сумській області України. Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 р.) / Ред. кол.: Корнус А. О., Міронець Л. П., Литвиненко Ю. І. та ін. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023.</p> <p>Литвиненко Ю.І., Латишев В.С. Фітотрофні мікроміцети Охтирського природоохоронного науково-дослідного відділення Гетьманського національного природного парку. Актуальні проблеми дослідження довкілля: Матеріали X Міжнародної наукової конференції (Суми-Тростянець, 25-27 травня 2023 р.) / Ред. кол.: Корнус А. О., Міронець Л. П., Литвиненко Ю. І. та ін. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2023</p>
Дослідження поширення інвазійних видів рослин на		КЗ СОР «РЛП «Сеймський». Сумський	Зубцова І.В.1, Коняєва М.М., Міськова О.В., Шинкарьова М.П. Інвазійні види рослин у фітоценозах регіонального

1	2	3	4
території РЛП «Сеймський»		національний аграрний університет	ландшафтного парку «Сеймський». Восьмі Сумські наукові географічні читання: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції (Суми, 13-14 жовтня 2023 р.) [Електронний ресурс] / СумДПУ імені А. С. Макаренка, Сумський відділ Українського географічного товариства; [упорядник Корнус А. О.]. Елект. текст. дані. Суми. 2023

Спеціальне використання природних рослинних ресурсів

Таблиця 37.2

№ з/п	Назви районів, у тому числі територій селищних, сільських рад	Назва рослинного ресурсу	Ліміт		Кількість виданих дозволів, шт.
			встановлений	фактично використаний	
1	2	3	4	5	6
Гетьманський національний природний парк					
1.	Охтирське ПНДВ Кардашівський с/о кв. 49-53, 82, 83	пасовища	100 голів	100 голів	1
2.	Охтирське ПНДВ Чернечинська с/р кв. 44-48, 54-61	пасовища	50 голів	50 голів	1
3.	Охтирське ПНДВ Лутищанський с/о кв 70-74	пасовища	76 голів	76 голів	1
4.	Охтирське ПНДВ Кардашівський с/о кв 49-53, 82, 83	сіножатті	151т	151т	1
5.	Охтирське ПНДВ Чернечинська с/р кв 44-48, 54-61	сіножатті	153,5т	153,5т	1
6.	Охтирське ПНДВ Лутищанський с/о кв 70-74	сіножатті	110т	110т	1
Природний заповідник «Михайлівська цілина»					
7.	Територія природного заповідника «Михайлівська цілина» окрім абсолютно заповідного степу. Сумська область, Сумський та Роменський райони (раніше Лебединський та Недригайлівський відповідно)	Вилучення в наукових цілях ресурсів, за винятком видів, що занесені до Червоної книги України та Переліку видів рослин, тварин і грибів, що підлягають особливій охороні на території Сумської області: рослинного світу	200 екз.	200 екз.	1

1	2	3	4	5	6
		тваринного світу	1000 екз	250 екз	
		збір насіння деревних, чагарникових та трав'янистих рослин	200 шт	200 шт	
		Створення протипожежних смуг	118,35 га	20 га	1

9. Тваринний світ

Фауна Сумської області представлена 447 видами хребетних тварин, а саме: міноги (круглороті) – 1, риби – 55, земноводні – 11, плазуни – 7, птахи – 296, ссавці – 78 видів. Однією з головних причин багатства фауни Сумщини є географічне розташування території області, що знаходиться на північному сході країни в межах двох фізико-географічних зон – Полісся і Лісостепу.

Види тваринного світу, що охороняються

Таблиця 38

Види тваринного світу	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4
Загальна кількість видів тварин, занесених до Червоної книги України, од.	103	103	103
Загальна кількість видів тваринного світу на території області, що охороняються, од.	273	273	273
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES), од.	0	0	0
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція), од.	232	232	232
Кількість видів тварин, занесених до додатків до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннська конвенція, CMS), од.	0	0	0
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA), од.	0	0	0
Кількість видів тварин, що охороняються відповідно до Угоди про збереження популяцій європейських кажанів (EUROBATS), од.	0	0	0

Перелік видів тварин, що охороняються, в регіоні (станом на 01.01.2024)

Таблиця 39

Назва виду (українська і латинська)	Червона книга України	Бернська конвенція	CITES	CMS	AEWA	EUROBATS	Європейський червоний список	МСОП
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Бистрянга звичайна російська, <i>Alburnoides bipuncta</i>	+							

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вугор річковий, <i>Anguilla anguilla</i>		+						+
Гольян озерний, <i>Phoxinus perenurus</i>	+							
Йорж Баллона, <i>Gymnocephalus baloni</i>	+							
Йорж-носар, <i>Acerina acerina</i>	+							
Карась звичайний, <i>Carassius carassius</i>	+							
Мінога українська, <i>Eudonto-myzon mariae</i>	+						+	
Марена звичайна (дніпровська), <i>Barbus barbus</i>	+						+	
Минь річковий, <i>Lota lota</i>	+							
Стерлядь, <i>Acipenser ruthenus</i>	+						+	+
Ялець звичайний, <i>Leuciscus leuciscus</i>	+							
Гадюка Нікольського, або чорна, <i>Vipera nikolskii</i>	+							
Жаба гостроморда, <i>Rana arvalis</i>		+						
Кумка звичайна, <i>Bombina bombina</i>		+						
Мідянка європейська, <i>Coronella austriaca</i>	+	+						
Рахавка звичайна, <i>Hyla arborea</i>		+						
Ропуха зелена, <i>Bufo viridis</i>		+						
Тритон гребенястий, <i>Triturus cristatus</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Часничниця (землянка) звичайна, <i>Pelobates fuscus</i>		+						
Черепаша болотяна, <i>Emys orbicularis</i>		+					+	+
Ящірка прудка, <i>Lacerta agilis</i>		+						
Балабан, <i>Falco cherrug</i>	+	+					+	+
Баранець великий, <i>Gallinago media</i>	+	+						+
Баранець звичайний, <i>Gallinago gallinago</i>		+						
Бджолоїдка, <i>Merops apiaster</i>		+						
Берестянка звичайна, <i>Hippolais icterina</i>		+						
Берестянка мала, <i>Hippolais caligata</i>		+						
Беркут, <i>Aquila chrysaetos</i>	+	+						
Боривітер звичайний, <i>Falco tinnunculus</i>		+						
Бугай, <i>Botaurus stellaris</i>		+						
Бугайчик, <i>Ichobrychus minutus</i>		+						
Вивільга, <i>Oriolus oriolus</i>		+						
Вівсянка зви- чайна, <i>Emberiza citrinella</i>		+						
Вівсянка лучна, <i>Emberiza aureola</i>		+						+
Вівсянка очеретяна, <i>Emberiza schoeniclus</i>		+						
Вівсянка чорноголова, <i>Emberiza melanoccephala</i>	+	+						
Вівчарик весняний, <i>Phylloscopus trochilus</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Вівчарик жовтобровий, <i>Phylloscopus sibilatrix</i>		+						
Вівчарик зелений, <i>Phylloscopus trochiloides</i>		+						
Вівчарик- ковалик, <i>Phylloscopus collybita</i>		+						
Вільшанка, <i>Erithacus rubecula</i>		+						
Волове очко, <i>Troglodytes troglodytes</i>		+						
Гагара червоношия, <i>Gavia stellata</i>		+						
Гагара чорношия, <i>Gavia arctica</i>		+					+	
Гаїчкаболотяна <i>Parus palustris</i>		+						
Гаїчка-пухляк, <i>Parus montanus</i>		+						
Галагаз, <i>Tadorna tadorna</i>		+						
Глушець (глухар), <i>Tetrao urogallus</i>	+	+						
Гоголь, <i>Bucephala clangula</i>	+							
Голуб-синяк, <i>Columba oenas</i>	+							
Горихвістка звичайна, <i>Phoenicurus phoenicurus</i>		+						
Горихвістка чорна, <i>Phoenicurus ochruros</i>		+						
Горіхівка, <i>Nucifraga caryocatactes</i>		+						
Гриф чорний, <i>Aegypius monachus</i>	+	+						+
Грицик великий, <i>Limosa limosa</i>							+	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Дерихвіст степовий, <i>Glareola nordmanni</i>	+	+					+	+
Деркач, <i>Crex crex</i>		+						+
Дрізд гірський, <i>Turdus torquatus</i>		+						
Дрімлюга, <i>Caprimulgus europaeus</i>		+						
Дрохва, <i>Otis tarda</i>	+	+					+	+
Дятел білоспинний, <i>Dendrocopos leucotos</i>	+	+						
Дятел звичайний, <i>Dendrocopos major</i>		+						
Дятел середній, <i>Dendrocopos medius</i>		+						
Дятел сирійський, <i>Dendrocopos syriacus</i>		+						
Жайворонок рогатий, <i>Eremophila alpestris</i>		+						
Жайворонок степовий, <i>Melanocorypha calandra</i>		+						
Жовна зелена, <i>Picus viridis</i>	+	+						
Жовна сива, <i>Picus canus</i>		+						
Жовна чорна, <i>Dryocopus martius</i>		+						
Журавель сірий, <i>Grus grus</i>	+	+						
Журавель степовий, <i>Anthropoides virgo</i>	+	+						
Зеленяк, <i>Chloris chloris</i>		+						
Зимняк, <i>Buteo lagopus</i>		+						
Зміїд, <i>Circaetus gallicus</i>	+	+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Золотомушка жовточуба, <i>Regulus regulus</i>		+						
Казарка білощока, <i>Branta leucopsis</i>		+						
Казарка червоногола, <i>Rufibrenta ruficollis</i>	+	+					+	+
Казарка чорна, <i>Branta bernicla</i>							+	
Кам'янка звичайна, <i>Oenanthe oenanthe</i>		+						
Кам'янка попеляста, <i>Oenanthe isabellina</i>		+						
Канюк звичайний, <i>Buteo buteo</i>		+						
Канюк степовий, <i>Buteo rufinus</i>	+	+					+	
Квак, <i>Nycticorax nycticorax</i>		+						
Кібчик, <i>Falco vespertinus</i>		+					+	+
Кобилочка річкова, <i>Locustella fluviatilis</i>		+						
Кобилочка солов'їна, <i>Locustella luscinioides</i>		+						
Кобилочка- цвіркун, <i>Locustella naevia</i>		+						
Коловодник болотяний, <i>Tringa glareola</i>		+						
Коловодник лісовий (чорниш), <i>Tringa ochropus</i>		+						
Коловодник ставковий, <i>Tringa stagnatilis</i>	+	+						
Коноплянка, <i>Acanthis cannabina</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Косар, <i>Platalea leucorodia</i>	+	+						
Костогриз, <i>Coccothraustes coccothraustes</i>		+						
Кр'ячок білокрилий, <i>Chlidonias leucopterus</i>		+						
Крем'яшник, <i>Arenaria interpres</i>		+						
Крех малий, <i>Mergus albellus</i>		+						
Крех середній, <i>Mergus serrator</i>	+							
Кречет, <i>Falco rusticolus</i>		+						
Кропив'янка прудка, <i>Sylvia curruca</i>		+						
Кропив'янка рябогруда, <i>Sylvia nisoria</i>		+						
Кропив'янка садова, <i>Sylvia borin</i>		+						
Кропив'янка сіра, <i>Sylvia communis</i>		+						
Кропив'янка чорноголова, <i>Sylvia atricapilla</i>		+						
Крутиголовка, <i>Jynx torquilla</i>		+						
Крячок білокрилий, <i>Chlidonias leucopterus</i>		+						
Крячок білощокий, <i>Chlidonias hybrida</i>		+						
Крячок каспійський, <i>Hydroprogne caspia</i>	+	+						
Крячок малий, <i>Sterna albifrons</i>	+	+						
Крячок полярний, <i>Sterna paradisaea</i>		+						
Крячок річковий, <i>Sterna hirundo</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Крячок чорний, <i>Chlidonias niger</i>		+						
Кулик-довгоніг, <i>himantopus</i> <i>himantopus</i>	+	+						
Кулик-сорока, <i>Haematorus</i> <i>ostralegus</i>	+							
Кульон великий, <i>Numenius</i> <i>arquata</i>	+							+
Кульон середній, <i>Numenius</i> <i>phaeopus</i>	+							
Куріпка сіра, <i>Perdix perdix</i>							+	
Ластівка берегова, <i>Riparia riparia</i>		+						
Ластівка міська, <i>Delichon urbica</i>		+						
Ластівка сільська, <i>Hirundo rustica</i>		+						
Лебідь-кликун, <i>Cygnus cygnus</i>		+						
Лебідь-шипун, <i>Cygnus olor</i>							+	
Лелека білий, <i>Ciconia ciconia</i>		+						
Лелека чорний, <i>Ciconia nigra</i>	+	+						
Лунь лучний, <i>Circus pygargus</i>	+	+						
Лунь очеретяний, <i>Circus</i> <i>aeruginosus</i>		+						
Лунь польовий, <i>Circus cyaneus</i>	+	+						
Лунь степовий, <i>Circus macrogus</i>	+	+					+	+
Мартин каспійський, <i>Larus ichthyetus</i>	+							
Мартин малий, <i>Larus minutus</i>		+						
Могильник, <i>Aquila heliaca</i>	+	+						+
Мородунка, <i>Xenus cinereus</i>		+						
Мухоловка білошия, <i>Ficedula</i> <i>albicollis</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Мухоловка мала, <i>Ficedula</i> <i>parva</i>		+						
Мухоловка сіра, <i>Muscicapa</i> <i>striata</i>		+						
Мухоловка строката, <i>Ficedula</i> <i>hypoleuca</i>		+						
Набережник (перевізник), <i>Actitis</i> <i>hypoleucos</i>		+						
Нерозень, <i>Anas strepera</i>	+							
Огар, <i>Tadorna</i> <i>ferruginea</i>	+	+					+	
Одуд, <i>Upupa epops</i>		+						
Омелюх, <i>Bombus</i> <i>garrulus</i>		+						
Орел-карлик, <i>Hieraaetus</i> <i>pennatus</i>	+	+						
Орлан-білохвіст, <i>Haliaeetus</i> <i>albicilla</i>	+	+						
Орябок (рябчик), <i>Tetrastes</i> <i>bonasia</i>	+							
Осоїд, <i>Pernis apivorus</i>		+						
Очеретянка велика, <i>Acrocephalus</i> <i>arundinaceus</i>		+						
Очеретянка лучна, <i>Acrocephalus</i> <i>schoenobaenus</i>		+						
Очеретянка прудка, <i>Acrocephalus</i> <i>paludicola</i>	+	+					+	+
Очеретянка садова, <i>Acrocephalus</i> <i>dumetorum</i>		+						
Очеретянка ставкова, <i>Acrocephalus</i> <i>scirpaus</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Очеретянка чагарникова, <i>Acrocephalus palustris</i>		+						
Пастушок, <i>Rallus aquaticus</i>							+	
Пелікан рожевий, <i>Pelecanus onocrotalus</i>	+	+						
Підкоришник звичайний, <i>Certhia familiaris</i>		+						
Підорлик великий, <i>Aquila clanga</i>	+	+					+	+
Підорлик малий, <i>Aquila pomarina</i>	+	+						
Підсоколик великий, <i>Falco subbuteo</i>		+						
Підсоколик малий, <i>Falco columbarius</i>		+						
Пірникоза мала, <i>Podiceps ruficollis</i>		+						
Пірникоза сірощока, <i>Podiceps grisegena</i>		+						
Пірникоза червоношия, <i>Podiceps auritus</i>		+						
Пірникоза червоношия, <i>Podiceps auritus</i>		+						
Пірникоза чорношия, <i>Podiceps nigricollis</i>		+						
Пісочник великий, <i>Charadrius hiaticula</i>	+	+						
Пісочник малий, <i>Charadrius dubius</i>		+						
Плавунець круглодзьобий, <i>Phalaropus lobatus</i>		+						
Плиска біла, <i>Motacilla alba</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Плиска жовта, <i>Motacilla flava</i>		+						
Плиска жовтоголова, <i>Motacilla citreola</i>		+						
Плиска чорноголова, <i>Motacilla feldegg</i>		+						
Побережник білий, <i>Calidris alba</i>		+						
Побережник білохвостий, <i>Calidris temminckii</i>		+						
Побережник болотяний, <i>Limicola falcinellus</i>		+						
Побережник малий, <i>Calidris minuta</i>		+						
Побережник червоногрудий, <i>Calidris ferruginea</i>		+						
Побережник чорногрудий, <i>Calidris alpina</i>		+						
Повзик, <i>Sitta europaea</i>		+						
Погонич звичайний, <i>Porzana porzana</i>		+						
Погонич малий, <i>Porzana parva</i>		+						
Погонич- крихітка, <i>Porzana pusilla</i>		+						
Подорожник лапландський, <i>Calcarius lapponicus</i>		+						
Пронурок, <i>Cinclus cinclus</i>		+						
Пугач, <i>Bubo bubo</i>	+	+						
Пуночка, <i>Plectrophenax nivalis</i>		+						
Ремез, <i>Remiz pendulinus</i>		+						
Рибалочка, <i>Alcedo atthis</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Саджа, <i>Syrhaptes paradoxus</i>		+						
Сапсан, <i>Falco peregrinus</i>	+	+						
Сиворакша, <i>Coracias garrulus</i>	+	+					+	+
Синиця блакитна, <i>Parus caeruleus</i>		+						
Синиця велика, <i>Parus major</i>		+						
Синиця вусата, <i>Parurus biarmicus</i>		+						
Синиця чорна, <i>Parus ater</i>		+						
Синиця чубата, <i>Parus cristatus</i>		+						
Синьошийка, <i>Luscinia svecica</i>		+						
Сипуха, <i>Tyto alba</i>	+	+						
Сич волохатий, <i>Aegolius funereus</i>	+	+						
Сич хатній, <i>Athene noctua</i>		+						
Сичик-горобець <i>Glaucidium passerinum</i>	+	+						
Скопа, <i>Pandion haliaetus</i>	+	+						
Слуква (вальд- шнеп), <i>Scolopax rusticola</i>							+	
Смеречник, <i>Pinicola enucleator</i>		+						
Сова біла, <i>Nyctea scandiaca</i>		+						
Сова болотяна, <i>Asio flammeus</i>	+	+						
Сова довгохвоста, <i>Strix uralensis</i>	+	+						
Сова сіра, <i>Strix aluco</i>		+						
Совая струбина, <i>Surnia ulula</i>		+						
Совка, <i>Otus scops</i>	+	+						
Соловейко східний, <i>Luscinia luscinia</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Сорокопуд сірий, <i>Lanius excubitor</i>	+	+						
Сорокопуд терновий, <i>Lanius collurio</i>		+						
Сорокопуд чорнолобий, <i>Lanius minor</i>		+						
Стерв'ятник, <i>Neophron percnopterus</i>	+	+					+	+
Тетерук, <i>Lyrurus tetrix</i>	+							
Тинівка лісова, <i>Prunella modularis</i>		+						
Трав'янка лучна, <i>Saxicola rubetra</i>		+						
Трав'янка чорноголова, <i>Saxicola orquata</i>		+						
Фламінго, <i>Phoenicopterus roseus</i>		+						
Хохітва, <i>Otis tetrah</i>	+	+					+	+
Чайка, <i>Vanellus vanellus</i>							+	
Чапля руда, <i>Ardea purpurea</i>		+						
Чапля сіра, <i>Ardea cinerea</i>							+	
Чепура велика, <i>Egretta alba</i>		+						
Чепура мала, <i>Egretta garzetta</i>		+						
Чернь білоока, <i>Aythya nyroca</i>	+						+	+
Чернь морська, <i>Aythya marila</i>								+
Чернь червонодзьоба, <i>Netta rufina</i>	+							
Чечевиця, <i>Caprodacus erythrinus</i>		+						
Чечітка біла, <i>Acanthis hornemanni</i>		+						
Чечітка звичайна, <i>Acanthis flammea</i>		+						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Чиж, <i>Spinus spinus</i>		+						
Шишкар ялиновий, <i>Loxia curvirostra</i>		+						
Шпак рожевий, <i>Sturnus roseus</i>	+	+						
Шуліка чорний, <i>Milvus migrans</i>	+	+					+	
Щеврик лісовий, <i>Anthus trivialis</i>		+						
Щеврик лучний, <i>Anthus pratensis</i>		+						
Щеврик польовий, <i>Anthus campestris</i>		+						
Щеврик червоногрудий, <i>Anthus cervinus</i>		+						
Щедрик, <i>Serinus serinus</i>		+						
Щиглик, <i>Carduelis carduelis</i>		+						
Яструб великий, <i>Accipiter gentilis</i>		+						
Яструб малий, <i>Accipiter nisus</i>		+						
Ведмідь бурий, <i>Ursus arctos</i>	+	+						
Вечірниця велетенська, <i>Nyctalus lasiopterus</i>	+	+					+	+
Вечірниця мала, <i>Nyctalus leisleri</i>	+	+						
Вечірниця руда (дозірна), <i>Nyctalus noctula</i>	+	+						
Видра річкова, <i>Lutra lutra</i>	+	+					+	+
Вовк, <i>Canis lupus</i>		+					+	
Вухань звичайний, <i>Plecotus auritus</i>	+	+						
Горностаї, <i>Mustela e rminea</i>	+							
Засць білий, <i>Lepus timidus</i>	+							
Зубр, <i>Bison bonasus</i>	+						+	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Лилик двоколірний, <i>Vespertilio murinus</i>	+	+						
Лилик північний, <i>Eptesicus nilssoni</i>	+	+						
Лилик пізній, <i>Eptesicus serotinus</i>	+	+						
Мишівка лісова, <i>Sicista betulina</i>	+	+						
Мишівка степова, <i>Sicista subtilis</i>	+	+					+	
Нічниця водяна, <i>Myotis daubentoni</i>	+	+						
Нічниця північна, <i>Myotis brandti</i>	+	+						
Нічниця ставкова, <i>Myotis dasycneme</i>	+	+					+	+
Нетопир карликовий, <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	+							
Нетопир лісовий, <i>Pipistrellus nathusii</i>	+	+						
Нетопир пігмей, <i>Pipistrellus pygmaeus</i>	+	+						
Нетопир середземний, абобілосмугий, <i>Pipistrellus kuhli</i>	+	+						
Норка європейська, <i>Mustela lutreola</i>	+	+					+	+
Рись звичайна, <i>Lynx lynx</i>	+							
Рясоніжка мала, <i>Neomys anomalus</i>	+							
Строкатка степова, <i>Lagurus lagurus</i>	+							
Тушкан великий, <i>Allactaga major</i>	+							+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тхір лісовий, Mustela (Putorius) putorius	+							
Тхір степовий, Mustela (Putorius) eversmannii	+	+						
Ховрах крапчастий, Spermophilus suslicus	+	+					+	+
Хом'як звичайний, Cricetus cricetus	+	+						
Хохла звичайна, або руська, Desmana moschata	+	+					+	+
Усього	103	232	0	0	0	0	35	29

Перелік видів тварин, які охороняються і які з'явилися чи зникли в регіоні
за останні три роки*

Таблиця 40

Назва виду	З'явилися			Зникли			Причина		
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2			3			4		
-	-			-			-		

* - дослідження не проводились.

Інформація про чужорідні види тварин

Таблиця 41

Назва виду (українська і латинська (наукова))	Результати досліджень, заходи контролю чисельності
1	2
Монорій фараоновий, або фараонова мурашка (<i>Monomorium pharaonis</i>)	У населених пунктах. Малочисельний
Гіфантрія біла, або американський білий метелик (<i>Hyphantria cunea</i>)	У лісових насадженнях, лісосмугах, в зелених насадженнях населених пунктів. Спостерігається чітка тенденція до збільшення чисельності та просторового поширення
Лептинотарза десятизмуга, або колорадський жук (<i>Leptinotarsa decemlineata</i>)	Багаточисельний. Масовий шкідник пасльонових культур. Чисельність регулюється місцевим населенням
Гармонія азійська (<i>Harmonia axyridis</i>)	Високоінвазивний вид. Інтенсивно поширюється територією області. Масові скупчення спостерігаються на початку осіннього сезону. Загрози пов'язані з інвазією вивчаються
Скутигера хатня (<i>Scutigera coleoptrata</i>)	У населених пунктах. Рідкісний
Камерарія каштанова, або каштанова міль (<i>Cameraria ohridella</i>)	У населених пунктах. Місцями багаточисельний

1	2
Літогліф звичайний (<i>Lithoglyphus naticoides</i>)	Поширений вид червононогих молюсків з досить великою чисельністю. На ділянках р. Ворскла з мінімальним антропогенним впливом середня кількість літогліфусів досягає 160 екз./м ² . У місцях водопоїв та бродів великої рогатої худоби чисельність виду скорочується і становить 6 екз./м ² (Бабко Р.В., Гапонова Л.П. Вплив антропічних факторів на розповсюдження молюсків у річці Ворсклі // Проблеми р. Ворскли: мат-ли міжнародного науково-практ. семінару «Роль національних парків в навчально-виховній роботі». – Охтирка, 2002
Чебачок амурський (<i>Pseudorasbora parva</i>)	Поширений у значній кількості невеликих стоячих водойм, у більшості районів області. Даний вид становить небезпеку для аборигенної іхтіофауни, конкуруючи з деякими видами на трофічному рівні, витісняє та займає їхні екологічні ніші
Бичок-бабка (<i>Neogobius fluviatilis</i> Pallas, 1814)	Раніше дуже рідкісний вид р. Ворскли (Мерзликин И.Р. Круглоротые и рыбы р. Ворсклы (предварительное сообщение) // Проблеми р. Ворскли: Мат-ли Міжнарод. науково-практ. семінару «Роль національних парків в навчально-виховній роботі». – Охтирка, 2002. – с. 23-25), нині – досить звичайний. В останній час поширився в нижню та середню течію р. Боромля
Білий амур (<i>Ctenopharyngodon idella</i>)	Інтродукований вид. Спостерігається в ставках і річках
Карась китайський (<i>Carassius auratus</i>)	Зустрічаються переважно в Придеснянській частині НПП «Деснянсько-Старогутський», потребують додаткових заходів контролю
Білий товстолобик (<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>)	Інтродукований вид. Спостерігається в ставках і річках
Ротань (<i>Perccottus glenii</i>)	Зустрічаються переважно в Придеснянській частині НПП «Деснянсько-Старогутський», потребують додаткових заходів контролю
Горлиця садова (<i>Streptopelia decaocto</i>)	У населених пунктах. Малочисельний
Горихвістка чорна (<i>Phoenicurus ochrurus</i>)	У населених пунктах. Має тенденцію до заселення нових територій
Щедрик (<i>Serinus serinus</i>)	У населених пунктах. Рідкісний
Нетопир білосмугий, або середземний (<i>Pipistrellus kuhlii</i>)	У населених пунктах. Рідкісний
Собака єнотоподібний (<i>Nyctereutes procyonoides</i>)	У заплавах річок. Рідкісний. Інтродукований вид
Норка американська (<i>Mustela vison</i>)	У заплавах річок. Досить звичайний
Ондатра (<i>Ondatra zibethicus</i>)	У заплавах річок. Малочисельний. Спостерігається в низці заплавлених озер р. Сейм Конотопського району
Миша хатня (<i>Mus musculus</i>)	Синантропний адвентивний вид, що здійснює регулярні сезонні міграції із будівель людини у природне середовище навесні і назад восени
Пацюк мандрівний (<i>Rattus norvegicus</i>)	Адвентивний вид, здійснює сезонні міграції із людських будівель у природне середовище навесні і назад восени

Динаміка чисельності основних видів мисливських тварин (особин)

Таблиця 42

Види мисливських тварин	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4
Зубр	64	64	64
Лось	228	228	233
Олень благородний	777	803	745
Олень плямистий	205	203	199
Козуля	6333	6357	6785
Кабан	1233	1448	1465
Заєць-русак	36020	36872	37481
Лисиця	1435	1458	3738

Добування основних видів мисливських тварин (особин)

Таблиця 43

Рік	Види мисливських тварин	Затверджений ліміт добування	Видано ліцензій	Добуто	Не використано ліцензій	Причина невикористання
1	2	3	4	5	6	7
2021	Олень благородний	50	58	33	1	Відсутні замовники
	Олень плямистий	6	6	4	2	
	Козуля	425	425	397	12	
	Кабан	144	158	99	5	
2022*	-	-	-	-	-	-
2023*	-	-	-	-	-	-

*- ліміт на добування мисливських тварин не затверджувався.

Динаміка вилову риби*

Таблиця 44

Рік	Назва водного об'єкта	Затверджений ліміт вилову, т/рік*	Фактичний вилов, т/рік
1	2	3	4
2021	-	-	-
2022	-	-	-
2023	-	-	-

*- ліміти встановлюються для промислового рибальства. На території області промислове рибальство не здійснюється.

Кількість виявлених фактів браконьєрства

Таблиця 45

Роки	Виявлено фактів браконьєрства, од.
1	2
2021 рік	793
2022 рік	361
2023 рік	505

Перелік природоохоронних заходів і наукових досліджень
щодо стану дикої фауни і заходів, вжитих щодо охорони тваринного світу,
у тому числі на виконання вимог міжнародних договорів України
у галузі дикої фауни та рішень її керівних органів

Таблиця 46

Назва, строки та місце проведення дослідження або заходу	Обсяг фінансування	Виконавець/ виконавці	Основні досягнуті результати, наявні публікації (якщо результати розміщено в Інтернеті, вказується посилання)
1	2	3	4
Дослідження щодо стану популяцій диких тварин			
Дослідження сучасного стану фауни природного заповідника «Михайлівська цілина», дослідження проводилися на території природного заповідника «Михайлівська цілина» в 2023 році	-	Мерзлікін І.Р.	Мерзлікін І. Теріофауна Михайлівської цілини: оцінки і фактори підтримання різноманіття в умовах ізоляції. <i>Theriologia Ukrainica</i> , 2023. Т. 24. С. 34-54. Мерзлікін І. Ссавці природного заповідника «Михайлівська цілина» (Сумська область): історія і перспективи. Шляхи збереження природних екосистем: матеріали Всеукраїнської наукової конференції до 95-річчя природного заповідника «Михайлівська цілина». Суми: ФОП Цьома С.П., 2023. С. 168-173. Ігор Р. Мерзлікін. Знахідки деяких чужорідних видів комах і мухоловки звичайної <i>Scutigera coleoptrata</i> на північно-східній Україні (Сумська і Чернігівська області) та деяких інших областей України. Знахідки чужорідних видів рослин і тварин в Україні. Київ: НАН України, 2023. Ігор Р. Мерзлікін. «Зустрічі чужорідних видів риб у Сумській, Чернігівській і Полтавській областях». Знахідки чужорідних видів рослин і тварин в Україні. Київ: НАН України, 2023
Моніторинг популяцій рідкісних видів комах на території Гетьманського НПП	Виконано у відповідності до «Програми Літопису природи для заповідників на національних природних парків»	О.М. Дугіна, Л.О. Фірман, О.В. Говорун	Літопис природи, том 13. Видове різноманіття листовійок. Всього на території парку виявлено 120 видів вогнівок з 10 підродин. Все частіше реєструються види із зони Степів та Причорномор'я. Вихідці з більш південних регіонів України можливо розширюють свій ареал через кліматичні зміни. Узагальнено відомості про денних метеликів Гетьманського НПП. Всього зареєстровано 62 видів денних метеликів. Серед зареєстрованих видів до офіційного переліку

1	2	3	4
			<p>регіонально рідкісних тварин Сумської області належать 10 видів: <i>Hesperia comma</i>, <i>Polyommatus daphnis</i>, <i>P. coridon</i>, <i>Minois dryas</i>, <i>Neptis sappho</i>, <i>Nymphalis antiopa</i>, <i>Melitaea cinxia</i>, <i>M. trivia</i>, <i>Argynnis paphia</i>, <i>Brenthis daphne</i>. До останнього видання Червоної книги України 8 видів: <i>Zerynthia polyxena</i>, <i>Parnassius mnemosyne</i>, <i>Iphiclides podalirius</i>, <i>Papilio machaon</i>, <i>Colias chrysotheme</i>, <i>Hammaris lucina</i>, <i>Limenitis populi</i>.</p> <p>Список комах Гетьманського НПП поповнився представником Червоної книги України <i>Melitta wankowiczii</i> (синоніми – <i>Kirbya melanura</i> Nylander, 1852 та <i>Melitta melanura</i> (Nylander, 1852))</p>
Моніторинг видового складу та чисельності риб	Виконано у відповідності до «Програми Літопису природи для заповідників на національних природних парків»	Ю.К. Куцоконь	<p>Літопис природи, том 13</p> <p>Завершено іхтіологічні дослідження. Всього за цей період зареєстровано 21 вид променеперих риб для водойм. Загальний перелік може бути розширений до 30 видів, враховуючи знахідки, які були наявні у музейних зборах та інших достовірних відомостях. Особливо важливим є проживання тут «червонокнижних» бистрянки руської, яльця звичайного, миня річкового, та трьох видів, занесених до Резолюції 6 Бернської конвенції: гірчак європейський, щипавка звичайна, щипавка північна. Також присутні цінні реофільні, одноразово нерестуючі аборигенні види</p>
Моніторинг відновлюваної популяції стерляді прісноводної (<i>Acipenser ruthenus</i>) у р. Ворскла в межах Гетьманського НПП	Виконано у відповідності до «Програми Літопису природи для заповідників на національних природних парків»	М.П. Книш	<p>Літопис природи, т. 13. Багаторічні спостереження дозволяють зробити висновок, що стерлядь у Ворсклі успішно прижилася і, вірогідно, нарощує свою чисельність за рахунок природного відтворення</p>
Вивчення видового різноманіття, розміщення та чисельності птахів у зоні розташування Гетьманського НПП	Виконано у відповідності до «Програми Літопису природи для заповідників на національних природних парків»	О.Ю. Скляр, М.П. Книш	<p>Літопис природи, том 13</p> <p>1) Проведено моніторинг гніздування лелеки білого у селищі Велика Писарівка.</p> <p>2) Моніторинг розмноження дуплогнізних птахів у лісах Гетьманського НПП.</p> <p>3) Спостереження за сезонними міграціями птахів, визначено фенологічні дати</p>

1	2	3	4
Згідно програми Літопису природи. Дослідження орнітофауни на території НПП Деснянсько-Старогутський. Весняна міграція птахів 2023 рік	Заробітна плата	Галущенко С.В., науковий співробітник НПП Деснянсько-Старогутський	Звіт опубліковано: Літопис природи 2023 рік
II Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Житомир, 31 травня 2023 р.)	-	Ємець О.М.	Риби р. Сейм у межах «Сеймський» регіонального ландшафтний парк. Лісові екосистеми: Матеріали II Всеукраїнської науково-практична конференція (м. Житомир, 31 травня 2023 р.). Житомир: Поліський національний університет, 2023. С. 23-25
Заходи охорони та відновлення тваринного світу			
-	-	-	-

10. Природно-заповідний фонд

Станом на 01.01.2024 на території Сумської області налічується 319 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 179,34 тис. гектарів, що становить 7,525% від площі області («показник заповідності»). Сучасна мережа природно-заповідних об'єктів включає 19 об'єктів загальнодержавного значення площею 50,5 тис. гектарів (28%) та 300 об'єктів місцевого значення площею 128,84 тис. гектарів (72%).

Перелік цінних природних територій, що резервуються для створення нових або розширення існуючих об'єктів ПЗФ

Таблиця 47

Рішення про резервування	Назва території/об'єкта, яку /який запропоновано створити	Площа, га	Місцезнаходження	Підприємство, установа чи організація, у віданні яких перебувають території
1	2	3	4	5
Рішення Сумської обласної ради від 27.04.2001 «Про розширення мережі природно-заповідного фонду місцевого значення» та від 25.05.2003 «Про погодження місць розташування об'єктів»	Національний природний парк «Деснянсько-Старогутський»	3 713,53	Очкинський, Кренидівський, Кривонівський, Зноб-Трубчевський, Нововасилівський с/о Зноб-Новгородської сільської ради Шосткинського району Сумської області	ДП «Свеське лісове господарство», Зноб-Новгородська сільська рада Шосткинського району Сумської області

Динаміка структури природно-заповідного фонду Сумської області

Таблиця 48

Категорії територій та об'єктів ПЗФ	На 01.01.2023		На 01.01.2024	
	Кількість, од.	Площа, га	Кількість, од.	Площа, га
1	2	3	4	5
Природні заповідники	1	882,9	1	882,9
Біосферні заповідники	0	0	0	0
Національні природні парки	2	39575,2	2	39575,2
Регіональні ландшафтні парки	1	98857,9	1	98857,9
Заказники загальнодержавного значення	10	9658,0	10	9658,0
Заказники місцевого значення	128	29099,8335	131	32231,6693
Пам'ятки природи загальнодержавного значення	3	62,1	3	62,1
Пам'ятки природи місцевого значення	109	195,3001	114	240,1984
Заповідні урочища	26	268,4	26	369,6005
Ботанічні сади загальнодержавного значення	0	0	0	0
Ботанічні сади місцевого значення	3	17,04	4	18,1548
Дендрологічні парки загальнодержавного значення	1	21	1	21
Дендрологічні парки місцевого значення	3	5,04	3	5,04
Зоологічні парки загальнодержавного значення	0	0	0	0
Зоологічні парки місцевого значення	0	0	0	0
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва загально-державного значення	2	311,66	2	311,6632
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення	20	326,41	21	346,9563
РАЗОМ	309	179225,731	319	190702,6825
в тому числі:				
загальнодержавного значення	19	58633,1632	19	58633,1632
місцевого значення	293	131952,0083	300	132069,5193
Фактична площа ПЗФ		179225,731		179337,542
% фактичної площі ПЗФ від площі адміністративно-територіальної одиниці		7,52		7,525

* - сумарна площа територій та об'єктів ПЗФ без урахування площі тих об'єктів ПЗФ, що входять до складу територій інших об'єктів ПЗФ.

**Звіт про зміни складу територій та об'єктів природно-заповідного фонду
загальнодержавного та місцевого значення в 2023 році,
розташованих на території Сумської області**

Таблиця 49

№ п/п	Категорія, значення	Тип	Назва	Площа, га	Обґрунтування причини ліквідації статусу	№, дата, назва документу, яким було створено (оголошено) об'єкт ПЗФ, ліквідовано статус або внесені зміни, ким прийнятий
1	2	3	4	5	6	7
Створено (оголошено)						
1.	Заказник місцевого значення	Ландша- фтний	«Білі гори»	5,6	-	Рішення Сумської обласної ради від 04.04.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»
2.	Заказник місцевого значення	Гідроло- гічний	«Лебедева криниця»	4,7358	-	Рішення Сумської обласної ради від 04.04.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»
3.	Пам'ятка природи місцевого значення	Ботанічна	«Ярошів- ська липа»	0,01	-	Рішення Сумської обласної ради від 04.04.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»
4.	Пам'ятка природи місцевого значення	Ботанічна	«Дуб у с. Білка»	0,04	-	Рішення Сумської обласної ради від 04.04.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»
5.	Парк- пам'ятка садово- паркового мистецтва місцевого значення	-	«Воргол»	5,7	-	Рішення Сумської обласної ради від 04.04.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»
6.	Заказник місцевого значення	Ландша- фтний	«Пшін- чине»	37,5	-	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»
7.	Пам'ятка природи місцевого значення	Геоло- гічна	«Урочище Крейдище»	2,5	-	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»
8.	Ботанічний сад	-	«Дивосвіт»	1,1169	-	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»
9.	Пам'ятка природи місцевого значення	Ботанічна	«Велико- кутський дуб»	0,01	-	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»

1	2	3	4	5	6	7
10.	Пам'ятка природи місцевого значення	Зоологічна	«Вали Більського городища»	11,1	-	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»
Ліквідовано статус						
1.	-	-	-	-	-	-
Змінено категорію, тип, значення, площу тощо						
1.	Пам'ятка природи місцевого значення	Геологічна	«Шпилі Полтавського ярусу»	21,7354	-	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»
2.	Заказник місцевого значення	Лісовий	«Ушинський»	104,4	-	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»
3.	Заказник місцевого значення	Ландшафтний	«Битицький»	901	-	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»
4.	Пам'ятка природи місцевого значення	Ботанічна	«Степова скіфія»	7,41013	-	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»

Перелік об'єктів природно-заповідного фонду, території яких входять до складу територій інших об'єктів природно-заповідного фонду станом на 01.01.2024

Таблиця 50

Категорія, значення та назва об'єкту ПЗФ, до складу території якого входять інші об'єкти ПЗФ	Перелік об'єктів ПЗФ, території яких входять до складу територій іншого об'єкту ПЗФ	
	Категорія, назва, значення, тип	Площа, га
1	2	3
1. Природний заповідник «Михайлівська цілина»	1. Заказник місцевого значення «Катеринівський», ботанічний	509,5
	2. Заказник місцевого значення «Саївський», ботанічний	9,5
Разом в межах ПЗ	Кількість об'єктів, шт.: 2	519
2. Гетьманський національний природний парк	1. Заказник загальнодержавного значення «Хухрянський», гідрологічний	4508,8
	2. Заказник загальнодержавного значення «Климентівський», гідрологічний	1007,5
	3. Заказник загальнодержавного значення «Бакирівський», гідрологічний	2606
	4. Заказник місцевого значення «Ямний», гідрологічний	696,7
	5. Заповідне урочище «Нескучанська дача»	11,9
	6. Заповідне урочище «Залугове»	4,2
	7. Заповідне урочище «Красне»	16,2
	8. Заповідне урочище «Сумська діброва»	22,3005

1	2	3
	9. Заповідне урочище «Веселе»	36,3
	10. Пам'ятка природи місцевого значення «Джерело кремньове», гідрологічна	0,02
	11. Пам'ятка природи місцевого значення «Криничка», гідрологічна	0,02
Разом в межах НПП	Кількість об'єктів, шт.: 11	8 909,941
3. Регіональний ландшафтний парк «Сеймський»	1. Пам'ятка природи загальнодержавного значення «Урочище Боромля», зоологічна	55
	2. Заказник місцевого значення «Присеймівський», гідрологічний	101,7
	3. Заказник місцевого значення «Єзучський», ландшафтний	669,3
	4. Заказник місцевого значення «Мутинський», ботанічний	347
	5. Заказник місцевого значення «Бочечанський», ландшафтний	97,8
	6. Заказник місцевого значення «Озаричанський», орнітологічний	173,8
	7. Заказник місцевого значення «Мариця», ботанічний	14,2
	8. Заказник місцевого значення «Камінські піщаники», загальногеологічний	2,5
	9. Заказник місцевого значення «Попів Грудок», загальнозоологічний	167,5
	10. Заказник місцевого значення «Оленкин», загальнозоологічний	99,2
	11. Заповідне урочище «Драгомирівщина»	6,5
	12. Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Камінський»	3,9
	13. Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення «Волокитинський»	11
	14. Пам'ятка природи місцевого значення «Спадщанське озеро», гідрологічна	15,3
	15. Пам'ятка природи місцевого значення «Дуби», ботанічна	0,04
	16. Парк-пам'ятка природи місцевого значення «Воргол»	5,7
Разом в межах РЛП	Кількість об'єктів, шт.: 16	1770,44
4. Ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Шалигинський»	Пам'ятка природи місцевого значення «Сосни», ботанічна	0,5
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, шт.: 1	0,5
5. Гідрологічний заказник місцевого значення «Шагова»	Пам'ятка природи місцевого значення «Джерело біля с. Вікторове», гідрологічна	0,02
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, шт.: 1	0,02
6. Ландшафтний заказник місцевого значення «Монастирський ліс»	Пам'ятка природи місцевого значення «Новослобідські дуби», ботанічна	0,04
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, шт.: 1	0,04
7. Ландшафтний заказник місцевого значення «Прудищанський»	Заповідне урочище «Прудищанська дача»	3,8
Разом в межах заказника	Кількість об'єктів, шт.: 1	3,8
ВСЬОГО:	Кількість об'єктів, шт.: 33	11 203,74

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення,
розташованих у Сумській області станом на 01.01.2024

Таблиця 51

№ з/п	Назва об'єкта ПЗФ	Тип	Площа, га	Адміністративне розташування та місцезнаходження об'єкта ПЗФ (район, сільрада, територіальна громада, село, лісгосп, лісництво, квартали та виділи)	Назва підприємства, організації, установи – землекористувача (землевласника), у віданні якого знаходиться об'єкт ПЗФ	Рішення, згідно з якими створено (оголошено) даний об'єкт ПЗФ, змінено його, площу тощо	Наявність Форми 1 ДКПЗФ (рік заповнення, оновлення)	Наявність карти
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Природні заповідники								
1.	Михайлівська цілина	-	882,9	Сумський район Лебединська міська рада Роменський район Вільшанська сільська рада	Український степовий природний заповідник Національної академії наук України Землі запасу Лебединської міської ради	Указ Президента України від 11.12.2009 № 1035/2009 «Про створення природного заповідника «Михайлівська цілина»	30.11.2021	+
Національні природні парки								
1.	«Гетьманський»	-	23360,1	Охтирський р-н: Великописарівська с/р, Тростянецька м/р, Кириківська с/р, Охтирська м/р, Чернечинська с/р, Грунська с/р ДП «Тростянецьке лісове господарство», Тростянецьке лісництво, кв. 1-6, 19, 27, 30, 31 (вид.1-6), 33, 35-46, 78, 79 Литовське лісництво, кв.15-19, 20-27, 69, 70-73, 81-83 Нескучанське лісництво,	1. Гетьманський НПП Мінприроди України 2. Великописарівська селищна рада 3. Тростянецька міська рада 4. Кириківська сільська рада 5. Охтирська міська рада 6. Чернечинська сільська рада 7. Грунська сільська рада 8. ДП «Тростянецьке лісове господарство» 9. ДП «Охтирське лісове	Указ Президента України від 27.04.2009 № 273 «Про створення Гетьманського національного природного парку»	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				кв. 1-4, 6-13, 17-49, 71, 72, 59, 65 ДП «Охтирське лісове господарство», Охтирське лісництво: кв. 1-42, 76, 77; Хухрянське лісництво: кв. 22, 27, 28, 38-40, 51-57, 59, 60, 78, 84, 85, 88-92, 97, 98; Олешнянське лісництво: кв. 87, В.-Писарівське лісництво: кв. 31-45, 52-66. ДП «Великописарівський агролісгосп»: кв. 8 (вид. 1-3), кв. 9 (вид. 11, 14, 15, 18-20), кв. 10 (вид. 1-4), кв. 26 (вид. 1-6, 8-13, 15-17), кв. 29 (вид. 1-3, 6, 7, 9), кв. 30 (вид. 1-14), кв. 31 (вид. 1-8), кв. 35 (вид. 7, 10, 11, 13-15), кв. 42 (вид. 1-15); кв. 45 (вид. 1, 2, 4-6), кв. 47 (вид. 1-12), кв. 51 (вид. 3, 4), кв. 53 (вид. 1-27), кв. 62 (вид. 1-3) ДП «Охтирськеий агролісгосп» в. 54 вид. 25; кв. 92 вид. 1-13; кв. 95 вид. 2-32; кв. 28 вид. 1-16, 42; кв. 30; кв. 31 вид. 1, 10-14, 25-26; кв. 50 вид. 1, 3, 5-7; кв. 77 вид. 8-28; кв. 78 вид. 6-13, 32; кв. 79; кв. 93 вид. 1-2 ДП «Тростянецький агролісгосп»: кв. 104 (вид. 1-22), кв. 105 (вид. 1-5), кв. 127 (вид. 1-16), кв. 128 (вид. 1-10)	господарство» 10. ДП «Великописарівський агролісгосп» 11. ДП «Тростянецький агролісгосп» 12. ДП «Охтирський агролісгосп» 13. Громадяни, яким надані землі у власність і користування			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	«Деснянсько-Старогутський»	-	16215,1	Шосткинський р-н: Зноб-Новгородська с/р, Середино-Будська м/р Старогутська, Стягайлівська, Очкинська, Нововасилівська, Кривоносівська, Кренидівська с/о; ДП «С.-Будський агролісгосп»: кв. 12; кв. 13 вид. 1-4, 8-32, 34; кв. 14 вид 1, 5, 7, 22; кв. 20; кв. 22 вид. 15-16; кв. 29 вид. 1-14; кв. 51; кв. 53 вид. 31-34; кв. 76 вид. 1-24; кв. 77 вид. 9-12; кв. 151; кв. 1-10; кв. 13 вид. 5-7; кв. 14 вид. 2-4, 6, 8-21; кв. 18 вид. 1-13; кв. 21 вид. 1-11, 17; кв. 22 вид. 1-14; кв. 23 вид. 1-13; кв. 29 вид. 15-33; кв. 31 вид. 1-40; кв. 52 вид. 12-48; кв. 53 вид. 1-27, 30; кв. 76 вид. 25-39; кв. 77 вид. 1-8; кв. 78 вид. 1-21; кв. 80 вид. 1-20; кв. 81 вид. 30	1. НПП «Деснянсько-Старогутський» Мін-природи України 2. С.-Будська міська рада 3. Зноб-Новгородська сільська рада 4. ДП «С.-Будський агролісгосп» 5. Громадяни, яким надані землі у власність і користування	Указ Президента України від 23.02.1999 № 196 «Про створення національного природного парку «Деснянсько-Старогутський»	01.11.2004	+
Разом НПП, шт.: 2			39575,2					
Заказники								
1.	«Шалигинський»	ланд-шафт-ний	2868,1	Шосткинський р-н: Шалигінська селищ./р; заплава р. Обести між селами Соснівка, Старикове, Шалигине; ДП «Шосткинське лісове господарство» (ДП «Глухівське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування), Шалигинське лісництво, кв. 1-	1. Шалигинська селищна рада 2. ДП «Шосткинське лісове господарство» (раніше ДП «Глухівське лісове господарство») 3. ДП «Глухівський агролісгосп» 4. Філія «Глухівський райавтодор»	Постанова Ради Міністрів УРСР від 25.02.1980 № 132, рішення облради від 13.10.1994	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				14, 16-25, 27-42, 26 (вид. 3-5, 11-22) ДП «Глухівський агролісгосп» кв. 144 (вид. 1-9), кв. 123 (вид. 1, 2, 10-17)				
2.	«Середньосеймський»	ландшафтний	2020,8	Заплава р. Сейм від кордону до сіл Козлівка, Чаплищи, між селами Бояро-Лежачі, Манухівка-Нові Вирки, Іванівка, Волинцеве-Піски. Сумський р-н: Білопільська міська рада, Нововирківський, Рижівський с/о; ДП «Білопільський агролісгосп»: кв. 1 (вид. 1-13), кв. 2 (вид. 1-10), кв. 3 (вид. 1-14), кв. 8 (вид. 1-15). Конотопський р-н: Буринська міська рада: Пісківський с/о; ДП «Буринський агролісгосп»: кв. 14 (вид.1-21). Новослобідська с/р: Манухівський, Юрівський, Бояро-Лежачівський, Червоноозерський с/о ДП «Путивльський агролісгосп»: ДП «Путивльський агролісгосп». кв. 108 (вид. 1-22), кв.111 (вид. 24-35), кв. 115 (вид. 1-9), кв. 119 (вид. 1-20), кв. 124 (вид. 9-12), кв. 129 (вид. 15-30), кв. 133 (вид. 1-29), кв. 149 (вид. 1)	1. Білопільська міська рада; 2.Новослобідська сільська рада; 3. Буринська міська рада; 4. ДП «Білопільський агролісгосп» 5. ДП «Путивльський агролісгосп»; 6. ДП «Буринський агролісгосп»	Постанова Ради Міністрів УРСР від 07.01.1987 № 2, рішення облради від 13.10.1994	01.11.2004	+
3.	«Банний яр»	ботанічний	236	Сумський р-н: Юнаківська с/р, Могрицький с/о; лісовий масив між смт Кияниця та с. Мокриця. ДП «Сумське лісове гос-	ДП «Сумське лісове господарство»	Постанова Ради Міністрів УРСР від 28.10.1974 № 500, рішення	30.11.2020	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				подарство» Могрицьке лісництво кв. 26, 42, 43, 52 Могрицьке л-во, кв. 26, 42-43, 52		облради від 13.10.1994		
4.	«Журавлиний»	орніто- логіч- ний	258	Сумський р-н: Садівська сільська рада; Низівський с/о. Лісовий масив на надзаплавній терасі Псла на південний захід від смт Низи. ДП «Сумське лісове господарство» Низівське лісництво кв. 41, 48, 57, 62, 69	ДП «Сумське лісове господарство»	Постанови Ради Міністрів УРСР від 16.12.1982 № 617 та від 12.10.1992 № 584	30.11.2020	+
5.	Урочище «Великий бір»	лісовий	1167	Шосткинський р-н: Шосткинська міська рада: Собицька, Тиманівська с/о; лісовий масив на надзаплавній терасі Десни на південний захід від с.Собич. ДП «Шосткинське лісове господарство», Собицьке лісництво, кв. 25-29, 35, 36, 39-41, 46	ДП «Шосткинське лісове господарство»	Постанова Ради Міністрів УРСР від 03.08.1978 № 383	01.11.2004	+
6.	«Біловодський»	гідро- логіч- ний	1515,7	Роменський р-н: Роменська м/р: Коржівський, Біловодський с/о. Андріяшівська с/р: Глинський, Перекопівський, Артюхівський с/о. Заплава р. Сули від с.Бобрик до с.Перекопівка. ДП «Роменський агролісгосп»: кв. 162 (вид. 31-32, 34, 41-42); кв. 163 (вид. 39-40); кв. 165 (вид. 18-28); кв. 168 (вид. 18, 36-38); кв. 190 (вид. 25-29, 35-36, 38-42); кв. 193 (вид. 1-10,	1. Роменська міська рада 2. Андріяшівська сільська рада 3. ДП «Роменський агролісгосп»	Постанова Ради Міністрів УРСР від 25.02.1980 № 132; рішення облради від 13.10.1994	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				18-25, 36-40); кв. 194 (вид. 1-6, 8-9, 12-13, 18, 21, 33); кв. 209 (вид. 29); кв. 211 (вид. 13-15); кв. 218 (вид. 1-23)				
7.	«Андріяшівсько-Гудимівський»	гідрологічний	1509,6	Роменський р-н: Андріяшівська с/р, Андріяшівський, Глинський с/о; заплава р. Сули від села Мельники до сіл Гудими – Чеберяки. ДП «Роменський агролісгосп»: кв. 233 (вид. 1, 4-5, 13, 25-51); кв. 235 (вид. 1-5); кв. 238 (вид. 1-8)	1. Андріяшівська сільська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Постанова Ради Міністрів УРСР від 19.04.1977 № 198, рішення облради від 13.10.1994	01.11.2004	+
8.	«Хухрянський» (частково у складі Гетьманського НПП)	гідрологічний	4591,6*	Охтирський р-н: Чернечинська с/р: Кардашівський, Чернечинський, Хухрянський с/о; Грунська с/р: Лутищанський, Куземинський, Вязівський с/о; заплава р. Ворскла від автодороги Охтирка – Лебедин до межі з Полтавською областю. ДП «Охтирське лісове господарство», Охтирське лісництво: кв. 76-77	1. Гетьманський НПП 2. ДП «Охтирське лісове господарство» 3. ДП «Охтирський агролісгосп»	Постанови Ради Міністрів УРСР від 25.02.1980 № 132 та від 12.10.1992 № 584, рішення облради від 13.10.1994	01.11.2004	+
9.	«Бакирівський» (у складі Гетьманського НПП)	гідрологічний	2606,0*	Охтирський р-н Кириківська селищ./р: Кириківський, Катанський с/о. Чернечинська с/р: Бакирівський с/о; Тростянецька м/р: Кам'янський, Солдатський с/о. Заплава р. Ворскли від сіл Кам'янецьке-Катанське до автодороги Харків – Суми	Гетьманський НПП	Постанова Ради Міністрів УРСР від 19.04.1977 № 198, рішення облради від 13.10.1994	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10.	«Климентівський» (у складі Гетьманського НПП)	гідрологічний	1007,5*	Охтирський р-н: Чернечинська с/р: Пологівський с/о, Охтирська м/р: Староіванівський с/о Заплава Ворскли від автодороги Харків -Суми до м. Охтирка	Гетьманський НПП	Указ Президента України від 09.12.1998 № 1341	01.11.2004	+
Всього заказників, шт.: 10			17780,3					
Пам'ятки природи								
1.	«Яблуна-колонія»	ботанічна	0,1	Конотопський р-н: м. Кролевець, вул. Андріївська, 71	Кролевецька районна станція юних натуралістів	Укази Президента України від 09.12.1998 № 1341 та від 12.09.2005 № 1238	01.11.2004	+
2.	«Урочище Боромля» (у складі РЛП «Сеймський»)	зоологічна	55,0*	Конотопський р-н: Хижківська с/р; в заплаві Сейму нижче с.Камінь. ДП «Конотопське лісове господарство» Новомутинське лісн., кв. 102, кв. 103 вид. 1-5, 11	ДП «Конотопське лісове господарство»	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 14.10.1975 № 780-Р	01.11.2004	+
3.	«Озеро Шелехівське»	гідрологічна	7	Сумський р-н: Лебединська м/р: Межирицький с/о; на північ від с.Межирич. ДП «Лебединське лісове господарство» Межирицьке лісництво кв. 97 (вид. 19)	ДП «Лебединське лісове господарство»	Розпорядження Ради Міністрів УРСР від 14.10.1975 № 780-Р	01.11.2004	+
Всього пам'яток природи, шт.:3			62,1					
Дендрологічні парки								
1.	«Сумський»	-	21	м. Суми, Лівий і правий береги ставу в заплаві р. Стрілка, притоки р. Сумка, між подвір'ями Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.	Сумська міська рада	Постанова Ради Міністрів УРСР від 07.01.1987 № 2	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				Макаренка, що по вул. Роменська, і Сумського національного аграрного університету, що по вул. Кірова				
	Всього дендропарків, шт.: 1		21					
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва								
1.	«Тростянецький»	-	256	Охтирський р-н: Тростянецька м/р, Мащанський с/о ДП «Тростянецьке лісове господарство», Нескучанське лісництво, кв. 5, 14, 15, 16	ДП «Тростянецьке лісове господарство»	Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105	01.11.2004	+
2.	«Кияницький»	-	55,6632	Сумський р-н: Юнаківська с/р, Кияницький с/о, с. Кияниця	Сумський національний аграрний університет	Постанова Ради Міністрів УРСР від 29.01.1960 № 105	30.11.2020	+
всього ППСМ, шт.: 2			311,6632					
Всього територій ПЗФ загальнодержавного значення, шт.: 19			58633,1632					
Території та об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення								
Регіональні ландшафтні парки								
1.	«Сеймський»	-	98857,9	Річкова долина Сейму від мосту в с. Чумакове до межі з Чернігівською областю. Конотопський р-н: Буринська м/р: Червонослобідський, Олександрівський, Гвинтівський с/о; Попівська с/р: Кузьківський, Вирівський, Попівський, Мельнянський, Присеймівський с/о; Бочечківська с/р: Козацький, Хижківський, Духанівський, Бочечківський с/о.	Буринська міська рада, Попівська сільська рада, Бочечківська сільська рада, Путивльська міська рада, Новослобідська сільська рада, Кролевецька міська рада, ДП «Конотопське лісове господарство», ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство», ДП «Конотопський агролісгосп»,	Розпорядження голови облдержадміністрації від 14.12.1995 № 237	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				<p>Путивльська м/р: Волокитинський, Стрільниківський, Яцинський, Бобинський, Сафроніївський, Зіннівський, Октябрський, Чорнобривківський с/о. Новослобідська с/р: Князівський, Червоноозерський с/о. Кролевецька м/р: Зазірківський, Локнянський, Литвиновичський, Камінський, Мутинський, Ярівський, Дубовицький, Алтинівський, Червоноранківський, Спаський с/о.</p> <p>ДП «Конотопське лісове господарство»,</p> <p>Новомутинське лісництво, кв. 1-21, кв. 22 (вид. 2-9), ка. 23-43, 50-54, 65-70, 81-84, 94-109; Бочечківське л-во кв. 94-96; Путивльське лісництво кв. 25 вид. (1-14), кв. 26, 27, 32 (вид. 20-28), кв. 33 (вид. 1-17), кв. 34 (вид. 21-27), кв. 36 (вид. 6-12), кв. 42 (вид. 1-10, 26), кв. 43 (вид. 1-12, 22), кв. 44 (вид. 1, 2, 19), кв. 48-69, 77-83 Конотопське лісництво кв. 77 (вид. 21, 27, 29-30)</p> <p>ДП «Кролевецький агролісгосп»: Ярославецьке л-во, кв. 45, 47, 48 (вид. 12-22), 49 (вид. 2, 6, 8-24), 50-58; Червоноранківське л-во, кв. 18 (вид. 46-69, 72, 75-77), 20 (вид. 79, 87-91), 29 (вид. 6-15, 30-95), 30, 31</p>	<p>ДП «Кролевецький агролісгосп», ДП «Путивльський агролісгосп», ДП «Буринський агролісгосп»</p>			

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				(вид. 16-67, 12), 33, 34 (вид. 45), 35-40, 41 (вид. 19-21), 42-46, 47 (вид. 1-37, 39-51, 55-66), 48-53. ДП «Буринський агролісгосп» кв. 1 (вид. 1-27); кв. 2 (вид. 1-12), кв. 3 (вид. 1-20); кв. 8 (вид. 3-16); кв. 9 (вид. 1-8). ДП «Путивльський агролісгосп» кв. 1-11, 47-51, 56-58, 88-104, 114-118, 120, 135, 139, 143, 144, 150-152 ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство», Ярославцецьке лісництво, кв.48 (вид. 1,6)				
Всього РЛП, шт.: 1			98857,9					
Заказники								
1.	«Верхньоесманський»	ландшафтний	2912,5	Шосткинський р-н: Березівська с/р в заплаві р. Есмань, притоки р. Реть. Між селами Слоут, Землянка, Гута. ДП «Шосткинське лісове господарство» (ДП «Глухівське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Землянківське лісництво, кв. 18-24, 55-69 Слоутське лісництво, кв. 69-73, 77-81, 83-86 ДП «Глухівський агролісгосп»: кв. 66 (вид. 5-29), кв. 69 (вид. 1-17, 20-25), кв.70 (вид. 1-30), кв. 79 (вид. 15-16), 80 (вид. 25-26)	1. Березівська сільська рада 2. ДП «Шосткинське лісове господарство» (раніше ДП «Глухівське лісове господарство») 3. ДП «Глухівський агролісгосп» 4. АТ «Сумиобленерго» 5. Департамент розвитку інфраструктури Сумської ОДА	Рішення облвиконкому від 25.09.1979 № 662, рішення облради від 13.10.1994	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	«Ворожбянський»	ланд-шафт-ний	2948,1	Сумський р-н: Лебединська м/р, Садівська с/р В заплаві річки Псел між селами Шпилівка, Патріотівка, Ворожба. ДП «Лебединський лісгосп»: Великовисторопське л-во, кв. 8-10; ДП «Лебединський агролісгосп»: кв. 35 (вид. 1-37). Сумський р-н: Садівська сільська рада ДП «Сумський лісгосп»: Низівське л-во, кв. 15-17, 20-40, 42-47, 49-56, 58-61, 63-68, 82; ДП «Сумський агролісгосп»: кв. 35 (вид. 1-37)	1. Лебединська міська рада 2. ДП «Лебединське лісове господарство» 3. ДП «Лебединський агролісгосп» 4. Садівська сільська рада 5. ДП «Сумський лісгосподарство» 6. ДП «Сумський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 25.09.1979 № 662, рішення облради від 18.12.2008	30.11.2020	+
3.	«Єзучський» (у складі РЛП «Сеймський»)	ланд-шафт-ний	669,3*	Конотопський р-н: Попівська с/р між населеними пунктами м. Конотоп, с. Вирівка, с. Лисогубівка	Попівська сільська рада	Рішення облвиконкому від 21.12.1983 № 407	01.11.2004	+
4.	«Молчанський»	ланд-шафт-ний	706	Конотопський р-н: Новослобідська с/р; на р. Горн, притока р. Сейм	Новослобідська сільська рада	Рішення облвиконкому від 21.12.1983 № 407	01.11.2004	+
5.	«Бочечанський» (у складі РЛП «Сеймський»)	ланд-шафт-ний	97,8*	Конотопський р-н: Бочечківська с/р; на північ від с. Бочечки. ДП «Конотопський агролісгосп», кв. 52 (вид. 1)	1. Бочечківська сільська рада 2. ДП «Конотопський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 21.12.1983 № 407	01.11.2004	+
6.	«Кочубеївський»	ланд-шафт-ний	149,5	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; ДП «Конотопське лісове господарство (ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в	ДП «Конотопське лісове господарство» (раніше ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство»)	Рішення облвиконкому від 21.12.1983 № 407, рішення облради від 15.10.2010	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				рамках реформування)): Грузчанське л-во, кв. 57, кв. 58 (вид. 17-27), кв. 59 (вид. 9-15), кв. 60 (вид. 13, 14)				
7.	«Битицький»	ландшафтний	901	Сумський р-н: Сумська м/р, Юнаківська с/р; ДП «Сумський лісгосп»: Сумське л-во, кв. 127-135, 137; Могрицьке л-во, кв. 115-116	1. Сумська міська рада 2. ДП «Сумське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 21.11.1984 № 334, рішення облради від 13.10.1994	30.11.2020	+
8.	«Лисиця»	ландшафтний	142,5	Охтирський р-н: Боромлянська с/р; в балці біля с. Боромля. ДП «Тростянецький агролісгосп»: кв. 6 (вид. 23), кв.14 (вид.1-17), кв. 19, кв. 20	1. Боромлянська сільська рада 2. ДП «Тростянецький агролісгосп»	Розпорядження представника Президента України в області від 28.12.1992 № 347	01.11.2004	+
9.	«Діброва»	ландшафтний	766,7	Шосткинський р-н: Шосткинська м/р; між селами Івотка та Каліївка. ДП «Шосткинський агролісгосп»: кв. 16 (вид. 8-10; 17-18, 20-26), кв. 31 (діл. 4-16; 19-28).	1. Шосткинська міська рада 2. ДП «Шосткинський агролісгосп» 3. ТОВ «Авангард-98»	Розпорядження представника Президента України в області від 28.12.1992 № 347	01.11.2004	+
10.	«Могрицький»	ландшафтний	15,2	Сумський р-н: Юнаківська с/р; правий корінний берег Псла біля с. Могриця	Юнаківська сільська рада	Розпорядження голови облдержадміністрації від 14.12.1995 № 237	30.11.2020	+
11.	«Вільшанківський»	ландшафтний	132,4	Сумський р-н: Сумська м/р; неподалік від дороги с. Велика Чернеччина – с. Ольшанки. ДП «Сумський агролісгосп»: кв. 68 (вид. 35-45,48)	1. Сумська міська рада 2. ДП «Сумський агролісгосп»	Розпорядження голови облдержадміністрації від 14.12.1995 № 237	30.11.2020	+
12.	«Монастирський ліс»	ландшафтний	864	Конотопський р-н: Новослобідська с/р; урочище «Монастирський ліс» на південь від	ДП «Конотопське лісове господарство»	Розпорядження голови облдержадміністрації	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				с. Нова Слобода. ДП «Конотопський лісгосп»: Бунякінське л-во, кв 66-77,80-83		від 14.12.1995 № 237		
13.	«Прудищанський»	ландшафтний	2538,4511	Шосткинський р-н: Ямпільська селищ./р; в лісовому масиві на захід від с. Прудище. ДП «Свеський лісгосп»: Прудищанське л-во, кв. 21-72	ДП «Свеське лісове господарство»	Розпорядження голови облдержадміністрації від 14.12.1995 № 237, рішення облради від 25.12.2002, зі змінами згідно з рішенням Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	01.11.2004	+
14.	«Коржівський»	ландшафтний	23,3	Роменський р-н: Роменська м/р; ДП «Роменський агролісгосп»: Андріяшівське л-во, кв. 152 (вид. 7-9)	ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 25.09.2003	01.11.2004	+
15.	«Вощилиха»	ландшафтний	74,3	Роменський р-н: Хмелівська с/р; заплава р. Сула на південний схід від с. Вощилиха. ДП «Роменський агролісгосп»: кв. 101 (вид. 2-3, 22, 28-30, 36, 38)	1. Хмелівська сільська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 29.11.2005	-	+
16.	«Духанівський»	ландшафтний	71,9	Конотопський р-н: Бочечківська с/р; за південно-західною околицею с. Духанівка. ДП «Конотопський агролісгосп»: с/р кв.39 (вид.6-15), кв.40 (вид.1-18)	1. ДП «Конотопський агролісгосп» 2. Бочечківська сільська рада	Рішення облради від 04.08.2006	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
17.	«Дібрівка»	ланд-шафт-ний	64,5	Роменський р-н: Недригайлівська селищ./р; місцеве урочище обабіч автодороги смт Недригайлів – с. Козельне	Недригайлівська селищна рада	Рішення облради від 27.07.2007	-	+
18.	«Шевців»	ланд-шафт-ний	96	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р; ДП «Краснопільський лісгосп»: Краснопільське л-во, кв. 11-12	ДП «Краснопільське лісове господарство»	Рішення облради від 27.06.2008	-	+
19.	«Біликів»	ланд-шафт-ний	50,5	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р; ДП «Краснопільський лісгосп», Краснопільське л-во, кв. 10	1. ДП «Краснопільське лісове господарство» 2. Краснопільська селищна рада	Рішення облради від 27.06.2008	-	+
20.	«Образ»	ланд-шафт-ний	97	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р; ДП «Краснопільський лісгосп»: Великобобрицьке л-во, кв.37 ДП «Краснопільський агролісгосп», кв. 75	1. ДП «Краснопільське лісове господарство» 2. ДП «Краснопільський агролісгосп»	Рішення облради від 18.11.2011 (створено), Рішення облради від 25.10.2019 (розширено), зі змінами згідно з рішенням Сумської обласної ради від 26.02.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
21.	«Косарівщина»	ланд-шафт-ний	58,97	Роменський р-н: Хмелівська с/р; ДП «Роменський агролісгосп», кв. 6 (вид. 1)	1. Хмелівська сільська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 22.02.2013	-	+
22.	«Овлаші»	ланд-шафт-ний	65	Роменський р-н: Роменська м/р; частина балкової системи між селами	1. Роменська міська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 22.12.2016	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				Москалівщина та Овлаші; ДП «Роменський агролісгосп», Роменське лісництво, кв. 125 (вид. 13-17), кв. 126 (вид. 1-9)				
23.	«Городище»	ландшафтний	64,3	Сумський р-н: Лебединська м/р; на південному сході с. Кам'яне. ДП «Лебединський агролісгосп»: кв. 108 вид. 17-28, 34-39, 44, 45, 47, 89-90	1. ДП «Лебединський агролісгосп»: 2. Лебединська міська рада	Рішення облради від 06.07.2018	-	+
24.	«Великописарівські кургани»	ландшафтний	24,7	Охтирський р-н: Великописарівська селищ./р; на північ від с. Олександрівка	Великописарівська селищна рада	Рішення облради від 14.12.2018	-	+
25.	«Губарівщина»	ландшафтний	14,9969	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; у розгалуженій глибокій балці на північний захід від с. Волошківка	Андріяшівська сільська рада	Рішення облради від 14.12.2018	-	+
26.	«Краснопільський»	ландшафтний	42,0605	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р; біля південно-східної околиці смт Краснопілля	Краснопільська селищна рада	Рішення облради від 22.02.2019	-	+
27.	«Довжик»	ландшафтний	64,7	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р; біля південної околиці смт Угроїди. ДП «Краснопільське лісове господарство: Краснопільське л-во, кв. 126	ДП «Краснопільське лісове господарство	Рішення облради від 22.02.2019, зі змінами згідно з рішенням Сумської обласної ради від 26.02.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
28.	«Перекопівський»	ландшафтний	213	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; на західній околиці с. Перекопівка. ДП «Сумське лісове господар-	ДП «Сумське лісове господарство» (раніше ДП «Роменське лісове господарство»)	Рішення облради від 22.02.2019	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				ство» (ДП «Роменське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Глинське л-во, кв. 24-28				
29.	«Межирицький»	ландшафтний	40,7	Сумська р-н: Лебединська м/р; біля північної околиці с. Межиріч	Лебединська міська рада	Рішення облради від 17.05.2019	30.11.2021	+
30.	«Княжицький»	ландшафтний	474	Шосткинський р-н: Свеська селищ./р; біля с. Гирине та с. Княжичі	Свеська селищна рада	Рішення облради від 17.05.2019	-	+
31.	«Микитівський»	ландшафтний	251,8	Шосткинський р-н: Свеська селищ./р; біля північної та східної межі с. Микитівка	Свеська селищна рада	Рішення облради від 17.05.2019	-	+
32.	«Урочище Довжик»	ландшафтний	25,7	Охтирський р-н: Тростянецька м/р, на південний захід від с. Білка	Тростянецька міська рада	Рішення Сумської обласної ради від 26.02.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
33.	«Деревлянки»	ландшафтний	115,27	Роменський р-н: Андріяшівська с/р, на південному сході та півночі с. Ярошівка; ДП «Роменський агролісгосп» ОКАП «Сумиоблагроліс»: кв. 228 (діл. 21-26), кв. 229 (26-28)	1. ДП «Роменський агролісгосп» ОКАП «Сумиоблагроліс» 2. Андріяшівська сільська рада	Рішення Сумської обласної ради від 18.06.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
34.	«Яснопільський»	ландшафтний	31,5	Роменський р-н: Липоводолинська селищ./р, на північний захід і північ від с. Яснопільщина ДП «Липоводолинський агро-	1. Липоводолинська селищна рада 2. ДП «Липоводолинський агролісгосп» ОКАП «Сумиоблагроліс»	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				лісгосп» ОКАП «Сумиоблагро-ліс»: кв. 65 (вид. 19-22, 24)		об'єктів природно-заповідного фонду області»		
35.	«Скарбище»	ланд-шафт-ний	40,0465	Сумський р-н: Краснопілська селиш./р, південно-східна околиця смт Краснопілля	Краснопілська селищна рада	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
36.	«Урочище Хутірське»	ланд-шафт-ний	23,8641	Сумський р-н: Краснопілська селиш./р, біля східної околиці смт Краснопілля	Краснопілська селищна рада	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
37.	«Урочище Курінне»	ланд-шафт-ний	28,3998	Сумський р-н: Краснопілська селиш./р, біля східної околиці смт Краснопілля	Краснопілська селищна рада	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
38.	«Видівський»	ланд-шафт-ний	54,2905	Сумський р-н: Краснопілська селиш./р; біля північної і східної околиць с. Виднівка	Краснопілська селищана рада	Рішення облради від 25.10.2019	-	+
39.	«Пшінчине»	ланд-шафт-ний	37,5	Роменський р-н Хмельівська с/р між селами Басівка і Великі Будки	Хмельівська сільська рада	Рішення облради від 10.11.2023	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
40.	«Білі гори»	ланд- шафт- ний	5,6	Сумський р-н Юнаківська с/р східна околиця с. Могриця	Юнаківська сільська рада	Рішення облради від 04.04.2023	-	+
	Всього ландшафтних заказників, шт.: 40		14997,0415					
1.	«Ушинський»	лісовий	104,4	Шосткинський р-н: Шосткинська м/р; на захід від м. Шостка. ДП «Шосткинський лісгосп»: Шосткинське л-во, кв. 30-33	ДП «Шосткинське лі- сове господарство»	Рішення облвиконкому від 31.12.1980 № 704	01.11.2004	+
2.	«Богданівський»	лісовий	1489	Шосткинський р-н: Шосткинська м/р; на південь від с. Ушинське. ДП «Шосткинський лісгосп»: Шосткинське л-во, кв. 1-29	ДП «Шосткинське лі- сове господарство»	Рішення облвиконкому від 15.04.1975 № 219	01.11.2004	+
3.	«Острів»	лісовий	272	Шосткинський р-н: Зноб-Новгородська селищ./р; в заплаві р. Зноба. ДП «Свеське лісове господа- рство» (ДП «С.-Будське лісове господарство» ввійшло в Пере- лік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформу- вання): Очкинське л-во, кв. 5- 12	ДП «Свеське лісове гос- подарство» (раніше ДП «С.-Будське лісове гос- подарство»)	Розпорядження представника Президента України в області від 28.12.1992 № 347	01.11.2004	+
	Всього лісових заказників, шт.:3		1865,4					
1.	«Мутинський» (у складі РЛП «Сеймський»)	ботані- чний	347,0*	Конотопський р-н: Бочечківська с/р; одна ділянка біля дороги між селами Гута - Жолдаки, друга - на схід від с. Новому- тин. ДП «Конотопський держліс- госп»: Новомутинське л-во, кв. 39-40, 54, 66, 99-100	ДП «Конотопське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 27.07.1977 № 430	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	«Андріївський»	ботанічний	37	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; поряд з селом Боцманів. ДП «Конотопське лісове господарство (ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування: Хрещатинське л-во, кв. 90	ДП «Конотопське лісове господарство» (раніше ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство»)	Рішення облвиконкому від 27.07.1977 № 430	01.11.2004	+
3.	«Ставище»	ботанічний	30	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; біля дороги з с. Спаське до с. Алтинівки. ДП «Конотопське лісове господарство (ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Кролевецьке л-во, кв.55, (вид.1-5, 7-16)	ДП «Конотопське лісове господарство» (раніше ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство»)	Рішення облвиконкому від 27.07.1977 № 430	01.11.2004	+
4.	«Мариця» (у складі РЛП «Сеймський»)	ботанічний	14,2*	Конотопський р-н: Путивльська м/р; неподалік від с. Новоселиця Зазірківської сільради. ДП «Конотопське лісове господарство (ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Ярославецьке л-во, кв. 48, (вид. 1,5)	ДП «Конотопське лісове господарство» (раніше ДП «Кролевецьке лісове господарство»)	Рішення облвиконкому від 27.07.1977 № 430	01.11.2004	+
5.	«Борозенківський»	ботанічний	295	Роменський р-н: Роменська м/р; примикає до автодороги Ромни - Конотоп між селами Гаї - Борозенка.	ДП «Сумське лісове господарство» (раніше ДП «Роменське лісове господарство»)	Рішення облвиконкому від 31.12.1980 № 704	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				ДП «Сумське лісове господарство» (ДП «Роменське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Роменське л-во, кв. 34-39				
6.	«Хмелівський»	ботанічний	82	Роменський р-н: Хмелівська с/р; у верхів'ї р. Борозенки. ДП «Сумське лісове господарство» (ДП «Роменське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Томашівське л-во, кв. 57	ДП «Сумське лісове господарство» (раніше ДП «Роменське лісове господарство»)	Рішення облвиконкому від 31.12.1980 № 704	01.11.2004	+
7.	«Воронізький»	ботанічний	340	Шосткинський р-н: Воронізька м/р; поряд з смт. Вороніж. ДП «Шосткинський лісгосп»: Воронізьке л-во, кв. 5-12	ДП «Шосткинське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 31.12.1980 № 704	01.11.2004	+
8.	«Підліснівський»	ботанічний	20	Сумський р-н: Степанівська селищ./р; в балці на південь від с. Олександрівка	Степанівська селищна рада	Розпорядження голови облдержадміністрації від 14.12.1995 № 237	30.11.2020	+
9.	«Саївський» (у складі ПЗ «Михайлівська цілина»)	ботанічний	9,5*	Роменський р-н: Вільшанська с/р; у балці між с. елами Козельне - Саєве	Вільшанська сільська рада	Розпорядження голови облдержадміністрації від 14.12.1995 № 237	01.11.2004	+
10.	«Голубців»	ботанічний	16	Роменський р-н: Недригайлівська селищ./р; у балці на околиці смт Недригайлів	Недригайлівська селищна рада	Розпорядження голови облдержадміністрації від 14.12.1995 № 237	01.11.2004	+
11.	«Березів яр»	ботанічний	17,7	Охтирський р-н: Комишанська с/р; урочище «Березів яр». ДП «Охтирський агролісгосп»: кв. 40 (вид.3-4, 28)	1. Комишанська сільська рада 2. ДП «Охтирський агролісгосп»	Рішення облради від 28.01.2003	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
12.	«Лунарієвий»	ботанічний	340	Сумський р-н: Юнаківська с/р; ДП «Сумський лісгосп»: Могрицьке л-во, кв. 40, 41, 51, 53-55	ДП «Сумське лісове господарство»	Рішення облради від 25.09.2003 та 30.08.2005	30.11.2020	+
13.	«Сурмачівський»	ботанічний	53,3	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; ДП «Роменський агролісгосп»: Андріяшівське л-во, кв. 209 (вид. 1-18)	1. Андріяшівська сільська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 25.09.2003	01.11.2004	+
14.	«Засулля»	ботанічний	13,5	Роменський р-н: Роменська м/р; на північ від с. Бобрик, болотний масив між залізницею та автодорогою	Роменська міська рада»	Рішення облради від 25.09.2003	01.11.2004	+
15.	«Дубинський»	ботанічний	39,4	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; на південь від села Дубина. ДП «Роменський агролісгосп»: Андріяшівське л-во, кв. 177 (вид. 16-19)	1. Андріяшівська сільська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 26.05.2004	01.11.2004	+
16.	«Громадська дума»	ботанічний	72,4	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; на північний захід від с. Хоминці. ДП «Роменський лісгосп»: Глинське л-во, кв. 5 (вид. 5); ДП «Роменський агролісгосп»: Андріяшівське л-во, кв. 176 (вид. 31-32); кв. 178 (вид. 9); кв. 180 (вид. 1-2, 5-14).	1. Андріяшівська сільська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп» 3. ДП «Роменський лісгосп»	Рішення облради від 26.05.2004	01.11.2004	+
17.	«Джерельні розсипи»	ботанічний	172,78	Роменський р-н: Роменська м/р; заплава р. Сула на південний захід від с. Герасимівка	Роменська міська рада	Рішення облради від 29.11.2005	-	+
18.	«Ковиловий»	ботанічний	3,9	Роменська р-н: Синівська с/р; в балці на північній околиці с. Колядинець	Синівська сільська рада	Рішення облради від 04.08.2006	-	+
19.	«Коровинський»	ботанічний	65,5	Роменський р-н: Коровинська с/р; болотні угіддя в заплаві р. Сула	Коровинська сільська рада	Рішення облради від 09.07.2009	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
20.	«Катеринівський» (частково у складі ПЗ «Михайлівська цілина»)	ботані- чний	773,1*	Сумський р-н: Лебединська м/р; частина охоронної зони відділення УСПЗ «Михайлівська цілина»	Лебединська міська рада	Рішення облради від 09.07.2009	30.11.2021	+
21.	«Довге» (частково у складі ПЗ «Михайлівська цілина»)	ботані- чний	64,0*	Сумський р-н: Лебединська м/р; частина балки зі збереженою степовою рослинністю. ДП «Лебединський агролісгосп»: кв. 13 (вид. 10-15)	1. Лебединська міська рада 2. ДП «Лебединський агролісгосп»	Рішення облради від 27.06.2008	30.11.2021	+
22.	«Лозовогрушевий» (частково у складі ПЗ «Михайлівська цілина»)	ботані- чний	44,0*	Сумський р-н: Лебединська м/р; частина балки зі збереженою степовою рослинністю. ДП «Лебединський агролісгосп»: кв. 70 (вид. 2, 19)	1. Лебединська міська рада 2. ДП «Лебединський агролісгосп»	Рішення облради від 09.07.2009	30.11.2021	+
23.	«Грушевський» (частково у складі ПЗ «Михайлівська цілина»)	ботані- чний	33,5*	Сумський р-н: Лебединська м/р; частина балки зі збереженою степовою рослинністю. ДП «Лебединський агролісгосп»: кв. 89 (вид. 22, 23)	1. Лебединська міська рада 2. ДП «Лебединський агролісгосп»	Рішення облради від 09.07.2009	30.11.2021	+
24.	«Пристаївський» (частково у складі ПЗ «Михайлівська цілина»)	ботані- чний	37,8*	Сумський р-н: Лебединська м/р; ДП «Лебединський агролісгосп»: кв. 93 (вид. 1, 5)	1. Лебединська міська рада 2. ДП «Лебединський агролісгосп»	Рішення облради від 27.06.2008	30.11.2021	+
25.	«Ряснянський»	ботані- чний	108,1	Сумський р-н: Краснопілля селищ./р; балка між селами Земляне, Лісне та Майське	Краснопілля селищна рада	Рішення облради від 22.12.2016	-	+
26.	«Куликівський»	ботані- чний	1,9	Сумський р-н: Лебединська м/р; південно-східна околиця с. Кулики; ДП «Лебединський агролісгосп»: кв. 74 (вид. 1, 2)	ДП «Лебединський агролісгосп»	Рішення облради від 28.04.2017	30.11.2021	+
27.	«Колядинецький»	ботані- чний	26,5	Роменський р-н: південна околиця с. Вовкове,	ДП «Липоводолинський агролісгосп»	Рішення облради від 06.07.2018	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				Синівська с/р; ДП «Липоводолинський агролісгосп»: кв. 37 (вид. 6-15)				
28.	«Холодниківський»	ботанічний	54,8	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; на північ від с. Холодник	Андріяшівська сільська рада	Рішення облради від 06.07.2018	-	+
29.	«Гутко-Ожинка»	ботанічний	42,8	Шосткинський р-н: Середино-Будська м/р на північний захід від с. Жихове, серед заплави р. Сви́га, включає акваторію річки та прибережну смугу	Середино-Будська міська рада	Рішення Сумської обласної ради від 18.06.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
30.	«Локнянські дуби»	ботанічний	2,6	Роменський р-н: Андріяшівська с/р, на відстані 150 м від західної околиці с. Дубина	Андріяшівська сільська рада	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
31.	«Крутий яр»	ботанічний	143,7	Роменський р-н: Липоводолинська селищ./р, між селами Легуші та Чирвине	Липоводолинська селищна рада	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
32.	«Чехів яр»	ботанічний	34,2	Охтирський р-н: Великописарівська селищ./р; у балковому комплексі на схід від с. Дмитрівка	Великописарівська селищна рада	Рішення облради від 14.12.2018	-	+
Всього ботанічних заказників, шт.: 32			3336,18					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	«Ведмежівський»	загальнозоологічний	71,2	Роменський р-н: Роменська м/р; за західною околицею с. Ведмеже. ДП «Роменський агролісгосп»: Роменське л-во, кв. 37 (вид. 2,10-11)	1. Роменська міська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 15.10.2010	-	+
2.	«Байбачий»	загальнозоологічний	9,6	Роменський р-н: Роменська м/р; поблизу с. Піски	СЗАТ «Україна»	Рішення облради від 27.04.2001	01.11.2004	+
3.	«Вирівський»	загальнозоологічний	214,9	Сумський р-н: Річківська с/р; в заплаві р. Вир між селами Горобівка - Вири. ДП «Білопільський агролісгосп»: кв.78 (вид. 2-10)	1. Річківська сільська рада 2. ДП «Білопільський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 23.12.1981 № 609	01.11.2004	+
4.	«Бобровий»	загальнозоологічний	163	Сумський р-н: Білопільська м/р, Ворожбянська і селищ./р одна ділянка в заплаві Сейму біля с. Рижівка, друга - в заплаві Виру біля м. Ворожба. ДП «Сумський лісгосп»: Сумське л-во, кв. 85, 93, 95	ДП «Сумське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 23.12.1981 № 609	01.11.2004	+
5.	«Золотарівський»	загальнозоологічний	150,6	Сумський р-н: Хотінська с/р; біля с. Кіндратівка. ДП «Сумський агролісгосп»: кв. 4, кв. 5 (вид. 4-8)	1. Хотінська сільська рада 2. ДП «Сумський агролісгосп»	Рішення облради від 27.04.2001	30.11.2020	+
6.	«Русанівський»	загальнозоологічний	353	Роменський р-н: Липоводолинська селищ./р, Синівська с/р; заплава р. Хорол між селами Русанівка та Лучка. ДП «Л.-Долинський агролісгосп»: кв. 72 (вид. 10-21, 69); кв. 74 (вид. 12); кв. 90 (вид. 30-31)	1. Липоводолинська селищна рада 2. ДП «Л.-Долинський агролісгосп»	Рішення облради від 01.12.2006	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7.	«Карабутівський»	загальнозоологічний	93,7	Конотопський р-н: Попівська с/р; заплава р. Ромен	Попівська сільська рада	Рішення облради від 27.07.2007	-	+
8.	«Попів Грудок»	загальнозоологічний	167,5	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; ДП «Кролевецький агролісгосп»: Червоноранківське л-во, кв.50 (вид.28-29)	1. Кролевецька міська рада 2. ДП «Кролевецький агролісгосп»	Рішення облради від 18.11.2011	-	+
9.	«Оленкин»	загальнозоологічний	99,2	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; ДП «Кролевецький агролісгосп»: Червоноранківське л-во, кв.50 (вид.16-27)	1. Кролевецька міська рада 2. ДП «Кролевецький агролісгосп»	Рішення облради від 18.11.2011	-	+
10.	«Куданівське болото»	загальнозоологічний	79,68	Сумський р-н: територія в долині р. Псел на відстані близько 3,5 км на північний схід від міста Лебедин та близько 160 м на південний схід від с. Куданівка	Лебединська міська рада	Рішення Сумської обласної ради від 28.04.2017	30.11.2021	+
Всього загальнозоологічних заказників, шт.:10			1402,38					
1.	«Улянівський»	орнітологічний	163	Сумська р-н: Миколаївська селищ./р, Білопільська м/р; ставки на р. Вир від околиці с. Терещенки до смт Улянівка	1. Миколаївська селищна рада 2. Білопільська міська рада	Рішення облвиконкому від 21.12.1981 № 407	01.11.2004	+
2.	«Озаричанський» (у складі РЛП «Сеймський»)	орнітологічний	173,8*	Конотопський р-н: Попівська с/р; ріка Сейм та її заплава. ДП «Конотопський агролісгосп»: кв. 16 (вид. 5-12, 26-28), 55 (вид. 4-7)	1.Попівська сільська рада 2. ДП «Конотопський агролісгосп»	Рішення облради від 28.01.2003	01.11.2004	+
3.	«Озеро Семиверстне»	орнітологічний	74,2	Сумський р-н: Лебединська м/р; землі водного фонду	Лебединська міська рада	Рішення облради від 26.05.2004	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.	«Гайки»	орніто-логічний	55,6	Конотопський р-н: Попівська с/р; верхів'я р. Малий Ромен. ДП «Конотопський агролісгосп»: кв. 72 (вид. 4)	1. Попівська сільська рада 2. ДП «Конотопський агролісгосп»	Рішення облради від 27.07.2007	-	+
Всього орнітологічних заказників, шт.: 4			466,6					
1.	«Боромлянський»	ентомологічний	6	Охтирський р-н: Боромлянська с/р; близько від села Мозкове, яруга з прияружною лісосугою. ДП «Тростянецький агролісгосп»: кв. 114 (вид 10-12)	1. Боромлянська сільська рада 2. ДП «Тростянецький агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 22.12.1982 № 497	01.11.2004	+
2.	«Комишанський»	ентомологічний	4	Роменський р-н: Вільшанська с/р; на відстані 1 км на північ від села Комишанка. ДП «Недригайлівський агролісгосп»: кв. 86 (вид. 53,54)	ДП «Недригайлівський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 21.11.1984 № 334	01.11.2004	+
Всього ентомологічних заказників, шт.: 2			10					
1.	«Камінські піщаники» (у складі РЛП «Сеймський»)	загально-геологічний	2,5	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; південна околиця с. Камінь на березі Сейму	Кролевецька міська рада	Рішення облвиконкому від 31.12.1980 № 704	01.11.2004	+
2	«Грунівська крейда»	загально-геологічний	4,73	Сумський р-н: Миропільська с/р, поблизу східної околиці с. Грунівка	Миропільська сільська рада	Рішення Сумської обласної ради від 26.02.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
3.	«Гора Золотуха»	загально-геологічний	14,952	Роменський р-н: Роменська м/р; на відстані 3 км від м. Ромни близько від дороги Ромни – Суми, біля села Герасимівки	1. Роменська міська рада 2. Власники паїв: Чайка Н.М., Ольшевський Г.Г., Ольшевський В.В., Коротушко А.Й.,	Рішення облвиконкому від 31.12.1980 № 704; рішення облради від 27.06.2008	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
					Полуян Н.А., Гоменко Н.І., Тіщенко М.В.			
Всього загальногеологічних заказників, шт.: 3			22,182					
1.	«Новогребельський»	гідрологічний	447	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; ДП «Роменський агролісгосп»: Андріяшівське л-во, кв. 230 (вид. 15); кв. 241 (вид. 19-28); кв. 243 (вид. 9-10); кв. 246 (вид. 15); кв. 248 (вид. 11, 16); кв. 249 (вид. 13-20, 24-26, 28-29)	1. Андріяшівська сільська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 15.10.2010	-	+
2.	«Верхньосульський»	гідрологічний	1133,1	Роменський р-н: Вільшанська с/р; ДП «Недригайлівський агролісгосп»: кв. 48 (вид. 27-30, 37-38); кв. 50 (вид. 6-8); кв. 60 (вид. 32, 33, 35, 37-49); кв. 79 (вид. 1-10, 13-16); кв. 81 (вид. 1-3); кв. 82 (вид. 17-34); кв. 85 (вид. 32-53, 63-65); кв. 86 (вид. 24, 26, 29-36, 52); кв. 87 (вид. 1-4, 6-24, 34); кв. 88 (вид. 1-4, 6-11, 18, 21); ДП «Сумське лісове господарство» (ДП «Роменське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Недригайлівське л-во, кв. 111 (вид. 18, 19, 21, 24); кв. 112 (вид. 12-16, 20, 21); кв. 113 (вид. 3-11, 13, 14, 16-24); кв. 119 (вид. 22-24); кв. 121 (вид. 5-38); кв. 122; кв. 133 (вид. 28, 29); кв.	1. ДП «Сумське лісове господарство» (раніше ДП «Роменське лісове господарство») 2. ДП «Недригайлівський агролісгосп» 3. ДП «Білопільський агролісгосп» 4. ДП «Лебединський агролісгосп» 5. Лебединська міська рада 6. Вільшанська сільська рада 7. Миколаївська селищна рада	Рішення облвиконкому від 25.12.1979 № 662, рішення облради від 15.10.2010	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				134 (вид. 2, 5-11, 14-17); кв. 135 (вид. 1, 2); Сумський р-н: Лебединська м/р, Миколаївська селищ./р; ДП «Лебединський агролісгосп»: кв. 1 (вид. 1-2), 4 (вид. 1-4, 11,12). ДП «Білопільський агролісгосп»: кв. 54 (вид. 4-20)				
3.	«Миропільський»	гідрологічний	1304,8	Сумський р-н: Миропільська с/р; заплава р. Псел від кордону з Росією до межі з Сумським районом. ДП «Краснопільський агролісгосп»: кв.186 (вид.1-4), кв.18 (вид. 1), кв. 3 (вид. 1-2), кв. 4 (вид. 1-8), кв 5 (вид.1-6), кв. 164 (вид. 1-6), кв. 185 (вид. 11-14)	ДП «Краснопільський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 25.12.1979 № 662	01.11.2004	+
4.	«Юр'ївський»	гідрологічний	211	Конотопський р-н: Новослобідська с/р; під правим корінним берегом Сейму вище дороги Юр'єве – Линове, заплава р. Горн, притоки р.Сейм. ДП «Путивльський агролісгосп»: кв.72 (вид. 15-30), кв.73 (вид. 7-23), кв.74 (вид. 8-21, 25)	ДП «Путивльський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 25.12.1979 № 662	01.11.2004	+
5.	«Перелісківський»	гідрологічний	26	Сумський р-н: Лебединська м/р; на Легані, лівому меліорованому притоку Псла, на південь від с. Великий Вистороп	Лебединська міська рада	Рішення облвиконкому від 21.12.1981 № 609	01.11.2004	+
6.	«Миколаївський»	гідрологічний	163,7	Сумський р-н: Роменська м/р; в заплаві Ромену, між селами Житнє, Миколаївка. ДП «Роменський агролісгосп»: Роменське л-во, кв. 83 (вид.11), кв. 88 (вид. 1-6)	1. Роменська міська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 21.12.1981 № 609	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7.	«Дорошівський»	гідрологічний	22	Шосткинський р-н: Дружбівська с/р; в заплаві притоку Івотки між селами Дорошенкове - Палащенкове. ДП «Ямпільський агролісгосп»: кв31 (вид7, 8)	ДП «Ямпільський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 22.12.1982 № 494	01.11.2004	+
8.	«Ретик»	гідрологічний	107,8	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; в заплаві Ретика, правого притоку Реті, навколо с. Ретик. ДП «Кролевецький агролісгосп», Ярославцевке л-во, кв. 3	1. Кролевецька міська рада 2. ДП «Кролевецький агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 21.12.1981 № 609, рішення облради від 25.12.2002	01.11.2004	+
9.	«Недригайлівський»	гідрологічний	917,6	Роменський р-н: Коровинська с/р, Недригайлівська селищ./р; в заплаві Сули від Недригайлова до межі з Роменським районом. ДП «Недригайлівський агролісгосп»: кв. 53 (вид. 32-35,39), кв. 62 (вид. 37), кв. 64 (вид. 34-39, 53-56), кв. 65 (вид. 29, 30, 35, 36), кв. 66 (вид. 1-5, 12, 60-62), кв. 68 (вид. 10-21, 23-28), кв.71 (вид. 1-8, 10-14, 17-20), кв. 72 (вид. 1, 3-6,8)	1. Коровинська сільська рада 2. Недригайлівська селищна рада 3.ДП «Недригайлівський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 25.12.1979 № 662, рішення облради від 25.12.2002	01.11.2004	+
10.	«Присеймський» (у складі РЛП «Сеймський»)	гідрологічний	101,7*	Конотопський р-н: Попівська с/р; заболочене пониження правобережної надзаплавної тераси Сейму	Попівська сільська рада	Рішення облвиконкому від 21.12.1983 № 407	01.11.2004	+
11.	«Олександрійський»	гідрологічний	87	Сумський р-н: Миропільська с/р; в заплаві р. Псел	Миропільська сільська рада	Рішення облвиконкому від 21.12.1983 № 407	01.11.2004	+
12.	«Тернівський»	гідрологічний	245,1	Конотопський р-н: Буринська м/р; між селами Вознесенка, Черепівка, Жуківка, Єрчиха	Буринська міська рада	Рішення облвиконкому від 18.12.1985 № 355	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
13.	«Бобрицький»	гідрологічний	34,24	Сумський р-н: Лебединська м/р; ДП «Лебединський лісгосп»: Боровенківське л-во, кв. 85 (вид.19-22) кв. 92 (вид. 7,8) кв. 97 вид. (1-3)	ДП «Лебединське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 18.12.1985 № 355	01.11.2004	+
14.	«Гружчанський»	гідрологічний	1332,3	Конотопський р-н: Бочечківська с/р, Дубов'язівська селищ./р; в заплаві р. Єзуч між селами Бережне, Кросна, Червоний Яр, В'язове. ДП «Конотопський агролісгосп»: кв. 42 (вид.1-3), кв.66 (вид.1-14), кв. 53 (вид.2-9)	1. Бочечківська сільська рада 2. Дубов'язівська селищна рада 3. ДП «Недригайлівський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 19.08.1991 № 138	01.11.2004	+
15.	«Шелехівський»	гідрологічний	489,0902	Сумський р-н: Лебединська м/р; на північ від с. Межиріч; ДП «Лебединський лісгосп»: Межирицьке л-во, кв. 91-100	ДП «Лебединське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 19.08.1991 № 138 (створено), Рішення облради від 25.10.2019 (змінено площу)	30.11.2021	+
16.	«Галине болото»	гідрологічний	220	Сумський р-н: Лебединська м/р; на відстані 2 км на захід від с. Великий Вистороп. ДП «Лебединський лісгосп»: Великовисторопське л-во, кв. 30 (вид. 7-15, 17), кв. 31 (вид. 8-22, 24), кв. 32 (вид. 9-18), кв. 33 (вид. 15-17, 20, 21, 25) кв.36 (вид. 1-9), кв. 37 (вид. 1-9), кв. 38 (вид. 1-3, 8, 9, 18) кв. 41 (вид. 1, 2, 7, 8, 10, 11, 16, 22)	ДП «Лебединське лісове господарство»	Розпорядження Представника Президента по Сумській області від 28.12.1992 № 347	30.11.2021	+
17.	«Верхньосульський-2»	гідрологічний	230,6	Сумський р-н: Садівська с/р; біля сіл Сула та Печище, на витoku р. Сула. ДП «Сумський агролісгосп»:	1. Садівська сільська рада 2. ДП «Сумський агролісгосп»	Розпорядження Представника Президента по Сумській	30.11.2020	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				кв. 95 (вид. 10-19), кв. 97 (вид. 31, 32)		області від 28.12.1992 № 347		
18.	«Ямний» (у складі Гетьманського НПП)	гідрологічний	696,7*	Охтирський р-н: Великописарівська селищ./р; між селами Вілне, Ямне. В заплаві р.Ворскла. ДП «В.-Писарівський агролісгосп»: кв. 25 (вид.6, 7), кв. 46 (вид.11, 12), кв.47 (вид. 13-15)	1. Гетьманський національний природний парк 2. ДП «В.-Писарівський агролісгосп»	Розпорядження Представника Президента по Сумській області від 28.12.1992 № 347	01.11.2004	
19.	«Дернівський»	гідрологічний	337,6	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р; в заплаві р. Дернове. ДП «Краснопільський агролісгосп»: кв. 135 (вид. 6-11), кв. 134 (вид. 14-32), кв. 152 (вид. 1-9)	ДП «Краснопільський агролісгосп»	Розпорядження Представника Президента по Сумській області від 28.12.1992 № 347	01.11.2004	+
20.	«Вовківці»	гідрологічний	462,9	Роменський р-н: Роменська м/р, Хмелівська с/р між селами Вовківці та Правдюки вздовж русла р. Сула. ДП «Роменський агролісгосп»: Роменське л-во, кв. 135 (вид. 1, 5-7, 11-12, 15-16, 22-24, 32-36, 47)	1. Роменська міська рада 2. Хмелівська сільська рада 3. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 28.11.2005	-	+
21.	«Пустовійтівський»	гідрологічний	337,2	Роменський р-н: Роменська м/р, Хмелівська с/р заплава р. Сула. ДП «Роменський агролісгосп»: Роменське л-во, кв. 99 (вид. 2), кв. 100 (вид. 3), кв. 133 (вид. 3-5), кв. 134 (вид. 1-2)	1. Роменська міська рада 2. Хмелівська сільська рада 3. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 28.11.2005	-	+
22.	«Сульський»	гідрологічний	316,5	Роменський р-н: Роменська м/р; заплава р. Сула. ДП "Роменський агролісгосп": Роменське л-во, кв. 123 (вид. 17), кв. 132 (вид. 1, 2, 13)	1. Роменська міська рада 2. ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 28.11.2005	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
23.	«Подолівський»	гідрологічний	193,7	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; заплава р. Реть. ДП «Кролевецький агролісгосп»: Кролевецьке л-во: кв.37 (вид.1-5,19), кв.38 (вид.39-43,60), кв.44 (вид.1)	1. Кролевецька міська рада 2. ДП «Кролевецький агролісгосп»	Рішення облради від 27.07.2007	-	+
24.	«Артюхівський»	гідрологічний	51,7	Кролевецький р-н: Кролевецька м/р; заплава р. Реть. ДП «Кролевецький агролісгосп»: Кролевецьке л-во, кв.39 (вид.12,13,18,31,34-37)	1. Кролевецька міська рада 2. ДП «Кролевецький агролісгосп»	Рішення облради від 27.07.2007	-	+
25.	«Шагова»	гідрологічний	136	Сумський р-н: Глухівська м/р; в заплаві р. Есмань за північною околицею с. Вікторове	Глухівська міська рада	Рішення облради від 18.11.2011	-	+
26.	«Дружба»	гідрологічний	17,8	Сумський р-н: Лебединська м/р став на північному заході села Ворожба	Лебединська міська рада	Рішення облради від 22.12.2016	30.11.2021	+
27.	«Голубівський»	гідрологічний	15,2	Сумський р-н: Садівська с/р; ставок між селами Голубінка та Грамине	Садівська селищна рада	Рішення облради від 28.04.2017	30.11.2021	+
28.	«Грузне»	гідрологічний	56,4758	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р	Краснопільська селищна громада	Рішення облради від 22.02.2019	-	+
29.	«Максимівський»	гідрологічний	26,6	Сумський р-н: Річківська с/р; біля північної та північно-західної околиці с. Максимівщина	Річківська сільська рада	Рішення облради від 22.02.2019	-	+
30.	«Смирновський»	гідрологічний	56,85	Сумський р-н: Білопільська м/р; біля с. Москаленки	Білопільська міська рада	Рішення облради від 17.05.2019	-	+
31.	«Панський став»	гідрологічний	4,1	Сумський р-н: Сумська м/р; на південно-східній околиці с. Вільшанка	Сумська міська рада	Рішення облради від 25.10.2019	30.11.2020	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
32.	«Кияницький»	гідрологічний	46	Сумський р-н: Юнаківська с/р; на північній околиці с. Кияниця	Юнаківська сільська рада	Рішення облради від 25.10.2019	30.11.2020	+
33.	«Білківський»	гідрологічний	107,4	Охтирський р-н: Тростянецька м/р, на південь від с. Боромля на схід від с. Микитівка та Білка; ДП «Тростянецький агролісгосп» ОКАП «Сумиоблагроліс» кв. 42 (діл. 62)	1. ДП «Тростянецький агролісгосп» ОКАП «Сумиоблагроліс» 2. Тростянецька міська рада	Рішення Сумської обласної ради від 26.02.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
34.	«Збицьке»	гідрологічний	14,6	Сумський р-н: Сумська міська рада, на східній околиці с. Стецьківка; ДП «Сумське лісове господарство» Піщанське л-во кв. 67 (вид. 17); ДП «Сумський агролісгосп» ОКАП Сумиоблагроліс кв. 41 (діл. 27, 25, 22, 20, 18)	1. ДП «Сумське лісове господарство» 2. ДП «Сумський агролісгосп» ОКАП Сумиоблагроліс 3. Сумська міська рада	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
35.	«Загребельщина»	гідрологічний	23,2	Сумський р-н Миколаївська с/р, північна околиця с. Миколаївка	Миколаївська сільська рада	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
36.	«Понурка»	гідрологічний	153,293	Шосткинський р-н: Шосткинська м/р; на схід від. с. Собичеве	Шосткинська міська рада	Рішення облради від 25.10.2019	-	+
37.	«Лебедева криниця»	гідрологічний	4,7358	Сумський р-н Миропільська с/р. південа околиця с. Мала Рибиця	Миропільська сільська рада	Рішення облради від 04.04.2023	-	+
Всього гідрологічних заказників, шт.: 37			10131,5758					
Всього заказників, 131			32231,3573					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Заповідні урочища								
1.	«Глибнянське»	-	51,3	Сумський р-н: Краснопілля селищ/р; в лісовому масиві між селами Глибне - Хвойне. ДП «Краснопілляський лісгосп»: Верхньосироватське л-во, кв. 74 (діл. 1)	ДП «Краснопілляське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
2.	«Ломленка»	-	12,5	Шосткинський р-н: Свеська селищ/р; на північ від с. Ломленка. ДП «Свеський лісгосп»: Свеське л-во, кв. 108 (діл. 17), 109 (діл. 9), 110 (діл. 3, 5)	ДП «Свеське лісове господарство»	Рішення облради від 22.04.2003	01.11.2004	+
3.	«Ділянка лісу-1»	-	3,3	Сумський р-н: Краснопілля селищ./р; ДП «Краснопілляський лісгосп»: Краснопілляське л-во, кв. 74 (діл. 6)	ДП «Краснопілляське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456, та голови облдержадміністрації від 21.08.1996 № 44	01.11.2004	+
4.	«Захаревська дача»	-	34	Сумський р-н: Краснопілля селищ/р; в лісовому масиві понад 6 км на захід від с. Осоївки. ДП «Краснопілляський лісгосп»: Верхньосироватське л-во, кв. 60 (діл. 3, 9, 12)	ДП «Краснопілляське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
5.	«Ділянка лісу-2»	-	4,9	Краснопілляський р-н: Краснопілля селищ./р; ДП «Краснопілляський лісгосп»: Новодмитрівське л-во, кв. 10 (діл. 4)	ДП «Краснопілляське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
6.	«Краснопілляське»	-	18	Краснопілляський р-н: Краснопілля селищ./р; в лісовому масиві на північ від Краснопілля. ДП «Краснопілля-	ДП «Краснопілляське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456,	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				ський лісгосп»: Краснопільське л-во, кв. 90 (діл. 14)		рішення облради від 26.05.2004		
7.	«Тіпка»	-	7,4	Шосткинський р-н: Кролевецька м/р; біля залізниці на перегоні ст. Кролевець - ст. Білогриве. Примикає до заповідного урочища «Ділянка лісу». ДП «Конотопське лісове господарство» (ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Грузчанське л-во, кв. 9 (вид. 11)	ДП «Конотопське лісове господарство» (раніше ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство»)	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
8.	«Ділянка лісу»	-	11,7	Шосткинський р-н: Кролевецька м/р; біля залізниці на перегоні ст. Кролевець - ст. Білогриве. Біля заповідного урочища «Тіпка». ДП «Конотопське лісове господарство» (ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Грузчанське л-во, кв. 8 (вид. 7, 9, 15)	ДП «Конотопське лісове господарство» (раніше ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство»)	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
9.	«Білогриве»	-	17,6	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; на північ від с. Білогриве. ДП «Кролевецький агролісгосп»: кв. 13 (вид. 1-6, 60)	ДП «Кролевецький агролісгосп»	Розпорядження облвиконкому від 12.11.1984 № 334	01.11.2004	+
10.	«Драгомирівщина» (у складі РЛП «Сеймський»)	-	6,5*	Конотопський р-н: Попівська с/р; на відстані близько 5 км від Конотопу. ДП «Конотопський лісгосп»: Конотопське л-во, кв. 77 вид. 21, 27, 29-30	ДП «Конотопське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
11.	«Нескучанська дача» (у складі Гетьманського НПП)	-	11,9*	Охтирський р-н: Тростянецька міська/р; ДП «Тростянецький лісгосп»: Не- сучанське л-во, кв. 12 вид. 8- 10, кв.13 вид. 4, 6, 10-11	ДП «Тростянецьке лі- сове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456, рішення облради від 25.12.2002	01.11.2004	+
12.	«Липова алея»	-	5,5	м. Лебедин, ДП «Лебединський лісгосп», Українське л-во, кв. 32 (діл. 24-25)	ДП «Лебединське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456, рішення від 19.10.2000	30.11.2022	+
13.	«Веселе» (у складі Гетьманського НПП)	-	36,3*	Охтирський р-н: Тростянецька міська/р; в лісо- парковій зоні. ДП «Тростянецький лісгосп»: Тростянецьке л-во, кв. 4 (діл. 10, 12, 15, 19-20)	ДП «Тростянецьке лі- сове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
14.	«Залугове» (у складі Гетьманського НПП)	-	4,2*	Охтирський р-н: Тростянецька міська/р; в лісо- вому масиві біля залізниці між ст. Смородине - ст. Бакирівка. ДП «Тростянецький лісгосп»: Тростянецьке л-во, кв. 26 (діл. 4)	ДП «Тростянецьке лі- сове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
15.	«Ділянка лісу»	-	5,1	Охтирський р-н: Тростянецька міська/р; в лісо- вому масиві між селами Сморо- дине - Кам'янка. ДП «Тростя- нецький лісгосп»: Тростяне- цьке л-во, кв. 29 (діл. 9)	ДП «Тростянецьке лі- сове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
16.	«Подівоцько-Чуйківська дача»	-	25	Шосткинський р-н: Дружбівська міська/р; на відстані близько 3 км на пів- денний схід від с. Чуйківка. ДП «Свеський лісгосп»: Чуйківське л-во, кв. 32 (діл. 18)	ДП «Свеське лісове гос- подарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
17.	«Макове»	-	15,6	Охтирський р-н: Тростянецька міська/р; в лісовому масиві; примикає до автодороги Тростянець - Суми. ДП «Тростянецький лісгосп»: Маківське л-во, кв. 46 (діл. 1-3)	ДП «Тростянецьке лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
18.	«Туранівська дача»	-	6,5	Шосткинський р-н: Ямпільська селищна/р; ДП «Свеський лісгосп»: Олінське л-во, кв.35 (діл.1)	ДП «Свеське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
19.	«Ділянка лісу»	-	12	Охтирський р-н: Тростянецька міська/р; в лісовому масиві неподалік від автодороги Тростянець - Суми. ДП «Тростянецький лісгосп»: Маківське л-во, кв. 54 (діл.7,11)	ДП «Тростянецьке лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
20.	«Красне» (у складі Гетьманського НПП)	-	16,2*	Охтирський р-н: Тростянецька міська/р; примикає до ґрунтової дороги Тростянець - Мащанка. ДП «Тростянецький лісгосп»: Нескучанське л-во, кв. 71 вид. 13,15-17, 25	ДП «Тростянецьке лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
21.	«Сумська діброва» (у складі Гетьманського НПП)	-	22,3*	Охтирський р-н: Тростянецька м/р ; неподалік від автодороги Тростянець - Мащанка. ДП «Тростянецький лісгосп»: Нескучанське л-во, кв. 38 вид. 3, 4, кв. 39, (вид. 1, 4-5, 7-11)	ДП «Тростянецьке лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
22.	«Ділянка лісу»	-	1,6	Шосткинський р-н: Ямпільська селищ./р; біля автодороги між Ямполем та Дорошівкою. ДП «Свеський лісгосп»: Дружбівське л-во, кв. 84 (діл. 2)	ДП «Свеське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
23.	«Кремлянська дача»	-	11	Шосткинський р-н: Ямпільська селищ./р; біля с. Білиця. ДП «Свеський лісгосп»: Дружбівське л-во, кв. 53 (діл. 6).	ДП «Свеське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
24.	«Ділянка лісу»	-	20,1	Шосткинський р-н: Свеська селищ./р; біля залізниці між ст. Свеса - ст. Дружба. ДП «Свеський лісгосп»: Свеське л-во, кв. 57 (діл. 1, 7)	ДП «Свеське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
25.	«Прудищанська дача» (у складі заказника «Прудищанський»)	-	3,8*	Шосткинський р-н: Ямпільська селищ./р; на відстані 2 км на захід від с. Прудище. ДП «Свеський лісгосп»: Свеське л-во, кв.62 (діл. 16)	ДП «Свеське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
26.	«Ділянка лісу»	-	5,3	Шосткинський р-н: Свеська селищ./р; біля залізниці між ст. Свеса - ст. Дружба. Примикає до заповідного урочища «Ділянка лісу» - 20,1 га. ДП «Свеський лісгосп»: Свеське л-во, кв. 57 (діл. 10)	ДП «Свеське лісове господарство»	Розпорядження облвиконкому від 28.07.1970 № 456	01.11.2004	+
Всього заповідних урочищ, шт.: 26			369,6005					
Пам'ятки природи								
1.	«Група екзотичних дерев»	ботанічна	0,0336	м. Суми, вул. Якіра, 17; у дворі та біля окружної межі ветлабораторії	Сумська державна лабораторія ветеринарної медицини	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305, рішення облради від 27.06.2008	01.11.2004	+
2.	«Дуб на Петропавлівській»	ботанічна	0,0063	м. Суми, вул. Петропавлівська, 102; біля дитсадку	КП СМР «Паркінг»	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305, рішення облради від 27.06.2008	01.11.2004	+
3.	«Дерева Паліцина»	ботанічна	0,24	Сумський р-н: Верхньосироватська с/р, с.Залізник	Верхньосироватська сільська рада	Рішення облради від 19.10.2000	30.11.2020	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.	«Липові насадження»	ботанічна	0,984	м. Суми, вул. Петропавлівська, від будівельного коледжу до вул. XX років Перемоги	КП СМР «Паркінг»	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305, рішення облради від 27.06.2008	01.11.2004	+
5.	«Дубові насадження»	ботанічна	0,65	Охтирський р-н: Чернеччинаська с/р; обабіч дороги Охтирка - Котельва, на південь від с.Лутище. ДП «Охтирський лісгосп», Хухрянське л-во, кв. 64, 68, 69, 74, 76	1. ДП «Охтирське лісове господарство» 2. Служба автомобільних доріг у Сумській області	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305	01.11.2004	+
6.	«Сосна в урочищі Реутинці»	ботанічна	0,1	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; за 30 м від автодороги с. Обтове - с. Хрещатик. ДП «Конотопське лісове господарство» (ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Хрещатинське л-во, кв. 22 (вид. 25)	ДП «Конотопське лісове господарство» (раніше ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство»)	Рішення облради від 04.03.1999	01.11.2004	+
7.	«Новослобідські дуби» (у складі заказника «Монастирський ліс»)	ботанічна	0,04*	Конотопський р-н: Новослобідська с/р; на відстані понад 10 м від зовнішньої стіни монастиря «Софіївська пустинь». ДП «Конотопський лісгосп»: Бунякінське л-во, кв 75 (вид. 13)	ДП «Конотопське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305	01.11.2004	+
8.	«Духовничанські дуби»	ботанічна	0,1	Охтирський р-н: Чупіхвська селищ./р. ДП «Охтирське лісове господарство»: Олешнянське л-во, кв. 45 вид. 25	ДП «Охтирське лісове господарство»	Рішення Сумської обласної ради від 14.12.2018	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
9.	«Дуб Гаркуші»	ботанічна	0,02	Роменський р-н: Хмелівська с/р; в с. Гаї	Хмелівська сільська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
10.	«Межиріцька шовковиця»	ботанічна	0,02	Сумський р-н: Лебединська м/р; с. Межиріч	Лебединська міська рада	Рішення облради від 28.01.2003	01.11.2004	+
11.	«Дуб»	ботанічна	0,01	Шосткинський р-н: Березівська с/р; на схід від с. Шакутівщина ДП «Шосткинське лісове господарство» (ДП «Глухівське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Слоутське л-во, кв. 12 (вид. 12)	ДП «Шосткинське лісове господарство» (раніше ДП «Глухівське лісове господарство»)	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504	01.11.2004	+
12.	«Сосни» (у складі заказника «Шалигинський»)	ботанічна	0,5*	Шосткинський р-н: Шалигинська с/р; Правий берег р. Обеста. ДП «Шосткинське лісове господарство» (ДП «Глухівське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Шалигинське л-во, кв. 19 (вид. 25)	ДП «Шосткинське лісове господарство» (раніше ДП «Глухівське лісове господарство»)	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504	01.11.2004	+
13.	«Дуби» (у складі РЛП «Сеймський»)	ботанічна	0,04*	Конотопський р-н: Путивльська м/р; на північ від с. Волокитине. ДП «Путивльський агролісгосп», кв. 5 (вид. 12)	ДП «Путивльський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504	01.11.2004	+
14.	«Дуб біля с.Кропивинці»	ботанічна	0,16	Роменський р-н: Роменська м/р; неподалік від с.Кропивинці	Роменська міська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305, рішення облради	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						від 19.10.2000, рішення Сумської обласної ради від 06.07.2018		
15.	«Екзотичні дерева Глухівського педуніверситету»	ботані- чна	0,7	Шосткинський р-н: м. Глухів; на розі вулиць Радя- нська та Карла Маркса	Глухівський державний університет ім. С.М. Сергєєва-Ценського	Рішення облради від 04.03.1999	01.11.2004	+
16.	«Гайок»	ботані- чна	0,5	Сумський р-н: Садівська с/р; на схилі балки поряд з селом	Садівська сільська рада	Рішення облради від 30.08.2005 та від 01.12.2006	30.11.2020	+
17.	«Гай Цеймерна»	ботані- чна	2,8	Роменський р-н: Синівська с/р; лісовий масив в околиці с. Ве- ликий Ліс. ДП «Л.-Долинський агролісгосп»: кв. 41 (вид. 29)	ДП «Л.-Долинський аг- ролісгосп»	Рішення облради від 04.08.2006	01.11.2004	+
18.	«Кедр сибірський»	ботані- чна	0,01	Шосткинський р-н: Глухівська м/р, с. Полошки	Глухівська міська рада	Рішення облвиконкому від 23.12.1981 № 609	01.11.2004	+
19.	«Тростянецькі липи»	ботані- чна	0,5	Охтирський р-н: м. Тростянець, вул. Комарова	Підприємство «Тростя- нецькомунсервіс»	Рішення облвиконкому від 27.07.1977 № 429, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
20.	«Дуби на вул. Миру»	ботані- чна	0,02	Охтирський р-н: м. Тростянець, вул. Миру, 2	Підприємство «Тростя- нецькомунсервіс»	Рішення облвиконкому від 31.12.1980 № 704, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
21.	«Дуб в с. Будилка»	ботані- чна	0,01	Сумський р-н: Лебединська м/р, с. Будилка	Лебединська міська рада	Рішення облвиконкому від 23.12.1981 № 609	01.11.2004	+
22.	«Дуб в с. Ширяєве»	ботані- чна	0,01	Конотопський р-н: Новослобідська с/р; в с. Ширя- єве на старому кладовищі	Новослобідська сільська рада	Рішення облвиконкому від 23.12.1981 № 609, рішення облради від 26.05.2004	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
23.	«Дуб на вул. Олександра Аніщенка»	ботані- чна	0,01	м. Суми; вул. Олександра Оніщенка», буд. 3/1 (у дворі біля будинку)	КП СМР «Паркінг»	Рішення облвиконкому від 21.11.1984 № 334, рішення облради від 27.06.2008, рішення Сумської обласної ради від 06.07.2018	01.11.2004	+
24.	«Репівські дуби»	ботані- чна	0,2	Сумський р-н: м. Лебедин; біля заповідного урочища «Липова алея». ДП «Лебединський лісгосп»: Українське (Радянське) л-во, кв. 32 (вид. 26) біля контори лі- сництва	ДП «Лебединське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 18.12.1985 № 355, рішення облради від 19.10.2000, зі змінами згідно з рішенням Сумсь- кої обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в ме- режі територій та об'єктів природно- заповідного фонду області»	01.11.2004	+
25..	«Дуби біля с. Рогинці»	ботані- чна	0,06	Роменський р-н: Роменська м/р; окремо розта- шовані дерева дуба в лісовому масиві на північ та схід від села Рогинці. ДП «Роменський агро- лісгосп»: Роменське л-во, кв. 42 (вид. 7), кв. 45 (вид. 1), кв. 50 (вид. 18)	ДП «Роменський агро- лісгосп»	Рішення облвиконкому від 10.12.1990 № 227, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
26.	«Дуб на вул. Герасима Кондратьєва»	ботані- чна	0,0057	м. Суми, вул. Герасима Кондра- тьєва», 127, поряд з будинком	КП СМР «Паркінг»	Рішення облвиконкому від 10.12.1990 № 227, рішення облради від 27.06.2008,	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						рішення Сумської обласної ради від 06.07.2018		
27.	«Дуб біля школи»	ботанічна	0,04	м. Охтирка, на території середньої школи № 5	Охтирська загальноосвітня школа I-III ступенів №5 Охтирської міської ради	Рішення облвиконкому від 10.12.1990 № 227, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
28.	«Дуб заводу медичних меблів»	ботанічна	0,04	м. Охтирка, на території бувшого заводу медмеблів	Охтирська міська рада	Рішення облвиконкому від 10.12.1990 № 227, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
29.	«Цар-дуб»	ботанічна	0,01	Роменський р-н: Синівська с/р; в лісовому урочищі між селами Підставки - Мельникове. ДП «Сумське лісове господарство» (ДП «Роменське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Л.-Долинське л-во, кв. 30 (вид. 35)	ДП «Сумське лісове господарство» (раніше ДП «Роменське лісове господарство»)	Розпорядження Представника Президента України по області від 28.12.1992 № 347, рішення облради від 26.05.2004	01.11.2004	+
30.	«Дуб в с. Підставки»	ботанічна	0,01	Роменський р-н: Синівська с/р; в с. Підставки	Синівська сільська рада	Розпорядження Представника Президента України по області від 28.12.1992 № 347, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
31.	«Дуб біля с. Миргородцеве»	ботанічна	0,01	Роменський р-н: Липоводолинська селищ./р; на південь від колишнього	Липоводолинська селищна рада	Розпорядження Представника Президента	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				с. Миргородцеві (нині Яснопільщина), у підніжжі схилу глибокої балки		України по області від 28.12.1992 № 347, рішення облради від 19.10.2000		
32.	«Гетьманський дуб»	ботанічна	0,0145	м. Глухів, на розі вулиць ім. Леніна та Артема	Глухівська міська рада	Рішення облради від 19.10.2000 та від 27.06.2008	01.11.2004	+
33.	«Доброславівські дерева»	ботанічна	0,03	Охтирський р-н: Чернечинська с/р, с. Доброславівка	Чернечинська сільська рада	Рішення облради від 22.04.2003	01.11.2004	+
34.	«Алеї Трудового братства»	ботанічна	3,3	Шосткинський р-н: Ямпільська селищ./р; на північ від с. Воздвиженське. ДП «Ямпільський агролісгосп»: кв. 102 (вид. 47, 48, 51, 53, 56, 57, 58)	ДП «Ямпільський агролісгосп»	Рішення облради від 22.04.2003	01.11.2004	+
35.	«Віковий дуб в м. Буринь»	ботанічна	0,01	Конотопський р-н: м. Буринь, вул. Першотравнева	Буринська міська рада	Рішення облради від 16.09.2004	-	+
36.	«Дівоча гора»	ботанічна	3	Шосткинський р-н: Есманська с/р; на відстані 1,3 км на північний захід від с. Студенок. ДП «Глухівський агролісгосп»: кв. 117 (вид. 12)	1. ДП «Глухівський агролісгосп» 2. Есманська сільська рада	Рішення облради від 16.09.2004	-	+
37.	«Модрина князів Щербатових»	ботанічна	0,02	Роменський р-н: Недригайлівська селищ./р, смт Терни	Недригайлівська селищна рада	Рішення облради від 01.12.2006	-	+
38.	«Дуб С.П. Супруна»	ботанічна	0,03	Сумський р-н: Річківська с/р, с. Річки	Річківська сільська рада	Рішення облради від 04.08.2006	-	+
39.	«Дуб-орел»	ботанічна	1	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; ДП «Конотопське лісове господарство» (ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство» ввійшло в	ДП «Конотопське лісове господарство» (раніше ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство»)	Рішення облради від 01.12.2006	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Хрещатинське л-во, кв. 88 (вид. 33)				
40.	«Синівська»	ботанічна	3,5	Роменський р-н: Синівська с/р; в північній околиці с. Синівка	Синівська сільська рада	Рішення облради від 04.08.2006	-	+
41.	«Дуб В.Ф. Кайдаша»	ботанічна	0,03	Сумський р-н: Білопільська м/р, с. Куянівка	Білопільська міська рада	Рішення облради від 01.12.2006	-	+
42.	«Русанівський гай»	ботанічна	1,4	Роменський р-н: Липоводолинська селищ./р; на території лікарні с. Русанівка	Липоводолинська селищна рада	Рішення облради від 01.12.2006	-	+
43.	«Русанівські дерева»	ботанічна	0,03	Ромеський р-н: Липоводолинська селищ./р, с. Русанівка	Русанівська загальноосвітня школа I-III ступенів	Рішення облради від 01.12.2006	-	+
44.	«Петрівські дуби»	ботанічна	1	Сумський р-н: Лебединська м/р; біля с. Михайловка. ДП «Лебединський лісгосп»: Лебединське л-во, кв 83 (вид. 7)	ДП «Лебединське лісове господарство»	Рішення облради від 27.07.2007	30.11.2021	+
45.	«Алея письменників»	ботанічна	0,2	Конотопський р-н: Кролевецька селищ./р; на подвір'ї школи в с. Спаське	Спаська загальноосвітня школа I-III ступенів	Рішення облради від 27.06.2008	-	+
46.	«Дуб Суханових»	ботанічна	0,04	Сумський р-н: Степанівська селищ./р, с. Новосуханівка	Степанівська селищна рада	Рішення облради від 09.07.2009	30.11.2020	+
47.	«Глибока»	ботанічна	5,9	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р; схили яру за західною околицею смт Угроїди	Краснопільська селищна рада	Рішення облради від 15.10.2010	-	+
48.	«Парк Харитоненків»	ботанічна	6,8	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р; в північно-східній частині смт Угроїди; ДП «Краснопільський агролісгосп»: кв. 58 (вид. 4)	1. Краснопільська селищна рада 2. ДП «Краснопільський агролісгосп»	Рішення облради від 15.10.2010	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
49.	«Ракіта»	ботанічна	21	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; за південно-західною околицею с. Ярославець	Кролевецька міська рада	Рішення облради від 18.11.2011	-	+
50.	«Дуб-Король»	ботанічна	0,03	Роменський р-н: Роменська м/р; ДП «Роменський агролісгосп»: Роменське л-во, кв. 70 (вид. 9)	ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облради від 22.02.2013	-	+
51.	«Дуб-Велетень»	ботанічна	0,01	Шосткинський р-н: м. Шостка, вул. 9 січня біля буд. № 4, на території Шосткинської центральної районної лікарні	Шосткинська центральна районна лікарня	Рішення облради від 22.02.2013	-	+
52.	«Туранівські ялини»	ботанічна	0,03	Шосткинський р-н: Ямпільська селищ./р поряд з автодорогою Глухів – Ямпіль, біля повороту до села Туранівка Воздвиженської с-р	Служба автомобільних доріг у Сумській області	Рішення облради від 28.04.2017	-	+
53.	«Андріяшівський дуб»	ботанічна	0,0136	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; біля будівлі церкви в с. Андріяшівка	Андріяшівська сільська рада	Рішення облради від 22.02.2019, зі змінами згідно з рішенням Сумської обласної ради від 26.02.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
54.	«Садовий бульвар»	ботанічна	1,97	Шосткинський р-н: м. Шостка; на вул. Садовий бульвар	Шосткинська міська рада	Рішення облради від 22.02.2019	-	+
55.	«Дуб Павла Полуботка»	ботанічна	0,01	Сумський р-н: Лебединська м/р, центральний міський парк культури і відпочинку м. Лебедин	Лебединська міська рада	Рішення Сумської обласної ради від 26.02.2021	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
56.	«Степова Скіфія»	ботанічна	7,2	Роменський р-н: Роменська м/р, на відстані близько 35 кілометрів на південний- захід від м. Ромний	Роменська міська рада	Рішення Сумської обласної ради від 26.02.2021	-	+
57.	«Дуб козака Салова»	ботанічна	0,01	Роменський р-н: Андріяшівська с/р, ДП «Сумське лісове господарство» (ДП «Роменське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Глинське л-во кв. 10 (вид. 22)	ДП «Сумське лісове господарство» (раніше ДП «Роменське лісове господарство»)	Рішення Сумської обласної ради від 18.06.2021	-	+
58.	«Рудня»	ботанічна	15	Шосткинський р-н: Середино-Будська м/р, на північ від с. Рудня, навколо русла р. Свига	Середино-Будська міська рада	Рішення Сумської обласної ради від 18.06.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
59.	«Дуб у с. Бездрик»	ботанічна	0,01	Сумський р-н: Бездрицька с/р, вул. Зарічна, буд. 3 с. Бездрик	Бездрицька сільська рада	Рішення Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
60.	«Дуб на вул. Сергія Табали»	ботанічна	0,0115	Сумський р-н: м. Суми; на вул. Сергія Табали біля будинку 52 Б	Сумська міська рада	Рішення облради від 17.05.2019, зі змінами згідно з рішенням Сумської обласної ради від 26.02.2021	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						«Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»		
61.	«Ярошівська липа»	ботанічна	0,01	Роменський р-н Андріяшівська с.р. в с. Ярошівка	Андріяшівська сільська рада	Рішення облради від 10.11.2023	-	+
62.	«Дуб у с. Білка»	ботанічна	0,04	Охтирський р-н Тростянецька м.р. с. Білка по вул. Ткаченка, 1	Тростянецька міська рада	Рішення облради від 10.11.2023	-	+
63.	«Великокутський дуб»	ботанічна	0,01	Роменський р-н поблизу с. Рогинці кв. 20 вид. 20 Роменського лісництва філії «Сумське лісове господарство»	Філія «Сумське лісове господарство» ДП «Ліси України»	Рішення облради від 10.11.2023	-	+
Разом ботанічних пам'яток природи, шт.: 63			79,4992					
1.	«Джерело Вакалівське»	гідрологічна	1	Сумський р-н: Юнаківська с/р; На північ від с.Вакалівщина. ДП «Сумський лісгосп»: Піщанське л-во, кв. 123 (діл. 17, 25)	ДП «Сумське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 306	30.11.2020	+
2.	«Сім джерел»	гідрологічна	0,5	Шосткинський р-н: Шалигинська селищ./р; поблизу південно-східної околиці смт Шалигине, у підніжжя лівого корінного берега р. Лапуга. ДП «Глухівський агролісгосп»: кв. 149 (вид.39)	ДП «Глухівський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504	01.11.2004	+
3.	«Джерело біля с. Рогинці»	гідрологічна	0,02	Роменський р-н: Роменська м/р, поблизу північної межі території сільради, на днищі балки, що впадає у верхів'я р. Хмелівка	Роменська міська рада	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.	«Джерела в с. Гришине»	гідро-логічна	0,02	Роменський р-н: Роменська м/р; в південній околиці с. Гришине. ДП «Роменський агролісгосп»: Роменське л-во, кв. 109 (вид. 5)	ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
5.	«Джерело біля с. М. Бубни»	гідро-логічна	0,02	Роменський р-н: Роменська м/р; між селами Малі Бібни - Бацмани	Роменська міська рада	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
6.	«Джерела біля с. Артюхівка»	гідро-логічна	0,02	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; ДП «Роменський агролісгосп»: Андріяшівське л-во, кв. 187 (вид. 39, 40)	ДП «Роменський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
7.	«Великосамбірська криниця»	гідро-логічна	1	Конотопський р-н: Попівська с/р; на південь від с. В. Самбір. ДП «Конотопський агролісгосп»: кв.76 (вид. 26)	ДП «Конотопський агролісгосп»	Рішення облради від 04.08.2006	01.11.2004	+
8.	«Синя криниця»	гідро-логічна	0,8	Шосткинський р-н: Свеська селищ./р; поряд з смт Свеса. ДП «Свеський лісгосп»: Свеське л-во, кв. 80 (вид. 14)	ДП «Свеське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 15.04.1975 № 219, рішення облради від 26.05.2004	01.11.2004	+
9.	«Ходинські джерела»	гідро-логічна	0,05	Шосткинський р-н: Шалигинська с/р; в с.Ходине	Шалигинська сільська рада	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
10.	«Сварківські джерела»	гідро-логічна	0,8	Шосткинський р-н: Шалигинська с/р; на околиці с. Сваркове	Шалигинська сільська рада	Рішення облвиконкому від 27.07.1977 № 429, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
11.	«Заруцькі джерела»	гідрологічна	0,8	Шосткинський р-н: Глухівська м/р; на околиці с.Заруцьке	Глухівська міська рада	Рішення облвиконкому від 27.07.1977 № 429, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
12.	«Джерело біля с. Вікторове» (в складі заказника «Шагова»)	гідрологічна	0,02*	Шосткинський р-н: Глухівська м/р; біля квартала 31 Баницького лісництва	Глухівська міська рада	Рішення облвиконкому від 27.07.1977 № 429, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
13.	«Джерело»	гідрологічна	0,05	Шосткинський р-н: Глухівська м/р; ДП «Шосткинське лісове господарство» (ДП «Глухівське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування), Слоутське л-во, кв. 51 (вид. 1)	ДП «Шосткинське лісове господарство» (раніше ДП «Глухівське лісове господарство»)	Рішення облвиконкому від 27.07.1977 № 429	01.11.2004	+
14.	«Панська криниця»	гідрологічна	1	Шосткинський р-н: Зноб-Новгородська селищ./р; с.Очкине	Зноб-Новгородська селищна рада	Рішення облради від 04.03.1999	01.11.2004	+
15.	«Озеро Журавлине»	гідрологічна	1,9	Сумський р-н: Верхньосироватська с/р; 1,5 км на схід від с. Стінки. ДП «Сумський агролісгосп»: кв. 90 (вид. 10)	1. Верхньосироватська сільська рада 2. ДП «Сумський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 23.12.1981 № 609	30.11.2020	+
16.	«Джерело-криниця»	гідрологічна	0,06	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; поряд з автодорогою Кіпті - Бачівськ. ДП «Конотопське лісове господарство» (ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Грузчанське л-во, кв.34 (вид. 8)	ДП «Конотопське лісове господарство» (раніше ДП «Кролевецьке лісомисливське господарство»)	Рішення облвиконкому від 22.12.1982 № 494	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
17.	«Джерело в с. Рудневе»	гідрологічна	0,04	Конотопський р-н: Путивльська м/р; в с. Рудневе	Путивльська міська рада	Рішення облвиконкому від 21.12.1983 № 407, рішення облради від 26.05.2004	01.11.2004	+
18.	«Джерело Барвінкове-1»	гідрологічна	0,02	Сумський р-н: Нижньосиригатська с/р; урочище «Мамаєвщина», біля с. Барвінкове. ДП «Сумський агролісгосп»: кв. 80 (вид. 20)	ДП «Сумський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 21.12.1983 № 407, рішення облради від 19.10.2000	30.11.2020	+
19.	«Джерело Барвінкове-2»	гідрологічна	0,02	Сумський р-н: Нижньосиригатська с/р; урочище «Мамаєвщина», біля с. Барвінкове. ДП «Сумський лісгосп»: Низівське л-во, кв. 79 (вид. 3)	ДП «Сумське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 21.12.1983 № 407, рішення облради від 19.10.2000	30.11.2020	+
20.	«Джерело»	гідрологічна	0,02	Охтирський р-н: Чернечинська с/р; ДП «Охтирський лісгосп»: Охтирське л-во, кв. 51 (вид 1)	ДП «Охтирське лісове господарство»	Рішення облвиконкому від 22.11.1984 № 334	01.11.2004	+
21.	«Джерело в ур. Цемкалка»	гідрологічна	0,02	Роменський р-н: Андріяшівська с/р; на північ від с.Вощилиха. ДП «Сумське лісове господарство» (ДП «Роменське лісове господарство» увійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування): Томашівське л-во, кв. 12 (вид. 15)	ДП «Сумське лісове господарство» (раніше ДП «Роменське лісове господарство»)	Рішення облвиконкому від 10.12.1990 № 227, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
22.	«Криниця біля с. Антоненкове»	гідрологічна	0,01	Роменський р-н: Синівська с/р; над ставком. ДП «Л.-Долинський агролісгосп»: кв. 5 (вид. 23)	ДП «Л.-Долинський агролісгосп»	Розпорядження Представника Президента по Сумській області від 28.12.1995 № 347, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
23.	«Джерело в ур. Будилок»	гідро- логічна	0,02	Ромеський р-н: Вільшанська с/р; ДП «Недригайлівський агроліс- госп»: кв. 86 (вид. 7)	ДП «Недригайлівський агролісгосп»	Розпорядження Представника Президента по Сумській області від 28.12.1995 № 347	01.11.2004	+
24.	«Спадщанське озеро» (в складі РЛП «Сеймський»)	гідро- логічна	15,3*	Конотопськи р-н: Путивльська с/р, в с. Спадщина	Сафонівська сільська рада	Рішення облвиконкому від 15.04.1975 № 219, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
25.	«Озеро Червоне»	гідро- логічна	30,9	Конотопський р-н: Новослобідська с/р, в селі Червоне Озеро	Новослобідська сільська рада	Рішення облвиконкому від 23.12.1981 № 609, рішення облради від 19.10.2000	01.11.2004	+
26.	«Туранівська криниця»	гідро- логічна	0,02	Шосткинський р-н: Ямпільська селищ./р; неподалік від с.Туранівка. ДП «Ямпільський агроліс- госп»: кв. 101 (вид. 52)	ДП «Ямпільський агро- лісгосп»	Рішення облради від 04.03.1999	01.11.2004	+
27.	«Річківська криниця»	гідро- логічна	0,03	Сумський р-н: Річківська с/р, с. Річки	Річківська сільська рада	Рішення облради від 27.04.2001	01.11.2004	+
28.	«Джерело кремньове» (у складі Гетьманського НПП)	гідро- логічна	0,02*	Охтирський р-н: В.-Писарівська селищ./р; ДП «Охтирський лісгосп»: В.-Писарівське л-во, кв. 53 (вид. 13)	ДП «Охтирське лісове господарство»	Рішення облради від 28.01.2003	01.11.2004	+
29.	«Криничка» (у складі Гетьманського НПП)	гідро- логічна	0,02*	Охтирський р-н: В.-Писарівська селищ./р; ДП «В.-Писарівський агроліс- госп: кв. 47 (вид. 18)	Гетьманський націона- льний природний парк	Рішення облради від 28.01.2003	01.11.2004	+
30.	«Гайдукова криниця»	гідро- логічна	0,02	Конотопський р-н: м. Буринь, поблизу вул. Кірова	Буринська міська рада	Рішення облради від 16.09.2004	-	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
31.	«Чернечі джерела»	гідрологічна	5,2225	Шосткинський р-н: м. Глухів; північно-західна околиця	Глухівська міська рада	Рішення облради від 16.09.2004 та від 27.06.2008	-	+
32.	«Ведмедівська криниця»	гідрологічна	7,6	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; ДП «Кролевецький агролісгосп»: кв. 34 (вид. 35)	1. Кролевецька міська рада 2. ДП «Кролевецький агролісгосп»	Рішення облради від 01.12.2006	-	+
33.	«Криниця Д.Г. Голодного»	гідрологічна	0,6	Сумський р-н: Липоводолиська селищ./р; ДП «Л.-Долинський агролісгосп»: кв. 4 (вид. 23)	ДП «Л.-Долинський агролісгосп»	Рішення облради від 04.08.2006	-	+
34.	«Криниця графа Капніста»	гідрологічна	1	Сумський р-н: Лебединська м/р; лісовий масив на захід від с. Михайлівка. ДП «Лебединський лісгосп»: Лебединське л-во, кв.16 (вид. 11)	ДП «Лебединське лісове господарство»	Рішення облради від 27.07.2007	-	+
35.	«Джерела Г.М. Юнака»	гідрологічна	0,72	Сумський р-н: С тепанівська селищ./р; в смт Степанівка	Степанівська селищна рада	Рішення облради від 09.07.2009	30.11.2020	+
36.	«Криниця Свята»	гідрологічна	13,7	Роменський р-н: Роменська м/р; частина балки біля адміністративної межі з Чернігівською областю, на відстані близько 2 км на захід від с. Великі Бубни	Роменська міська рада	Рішення облради від 28.04.2017	-	+
37.	«Криниця в Редьчиному яру»	гідрологічний	3,35	Роменський р-н: Роменська м/р; біля західної околиці міста Ромни, що має місцеву назву «Редьчин яр, на території Довгополівської сільської ради»	Сумський національний аграрний університет	Рішення облради від 28.04.2017	-	+
Разом гідрологічних пам'яток природи, шт.: 37			86,7125					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	«Відслонення пісків Полтавського ярусу»	геологічна	5	Сумський р-н: Лебединська м/р; на північно-західній околиці с. Михайлівка; ДП «Лебединський агролісгосп»: кв. 51 (вид. 49-51)	ДП «Лебединський агролісгосп»	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305, рішення облради від 26.05.2004	01.11.2004	+
2.	«Шпилі Полтавського ярусу»	геологічна	21,7354	Сумський р-н: Садівська с/р; на схилі балки вище с. Шпилівка	Садівська сільська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305, рішення облради від 26.05.2004	30.11.2020	+
3.	«Попів камінь»	геологічна	1	Роменський р-н: Л.-Долинська селищ./р; околиці с. Беєве. ДП «Л.-Долинський агролісгосп»: кв. 19 (вид. 24-26)	ДП «Л.-Долинський агролісгосп»	Рішення облради від 04.08.2006	-	+
4.	«Спаські валуни»	геологічна	0,1	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; садиба філії станції юних натуралістів в с. Леніське	Кролевецька міська рада	Рішення облради від 27.06.2008	-	+
5.	"Барилівська"	геологічна	0,8	Сумський р-н: Краснопільська селищ./р, між селами Грунівка та Барилівка; ДП «Краснопільське лісове господарство» кв. 18 (діл. 9)	ДП «Краснопільське лісове господарство»	Рішення Сумської обласної ради від 26.02.2021 «Про зміни в мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду області»	-	+
6.	«Хоружівські валуни»	геологічна	0,1	Роменський р-н: Недригайлівська селищ./р, с. Хоружівка	Недригайлівська селищна рада	Рішення облради від 09.07.2009	-	+
7.	«Урочище Крейдище»	геологічна	2,5	Сумський р-н: Сумська м.р. кв. 85 вид. 10-12 Піщанського лісництва філії «Сумське лісове господарство» ДП «Ліси України»	Філія «Сумське лісове господарство» ДП «Ліси України»	Рішення Сумської обласної ради від 10.11.2023		

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Разом геологічних пам'яток природи, шт.: 7			31,2384					
1.	«Сквер І.М. Кожедуба»	комплексна	0,9	Шосткинський р-н: Шосткинська м/р, с. Ображіїка	Шосткинська міська рада	Рішення облради від 30.08.2005	-	+
2.	«Козацька могила»	комплексна	0,3	Конотопський р-н: Попівська с/р; с. Шаповалівка	Попівська сільська рада	Рішення облради від 27.06.2008	-	+
3.	«Кросна»	комплексна	5,6	Конотопський р-н: Бочечківська с/р; давньослов'янське городище «Кросна». ДП «Конотопський агролісгосп»: кв. 37 (вид. 1-2)	ДП «Конотопський агролісгосп»	Рішення облради від 27.06.2008	-	+
4.	«Парк»	комплексна	22	Сумський р-н: Білопільська м/р, с. Куянівка	Білопільська міська рада	Рішення облради від 01.12.2006	-	+
5.	«Мамонтове»	комплексна	0,1	Роменський р-н: Недригайлівська селищ./р, с. Кулішівка	Недригайлівська селищна рада	Рішення облради від 09.07.2009	-	+
6.	«Оксютинські кургани»	комплексна	2,55	Роменський р-н: Роменська м/р та Хмелівська с/р	Роменська міська рада	Рішення облради від 22.02.2013	-	+
Разом комплексних пам'яток природи, шт.: 6			31,45					
1.	«Вали Більського городища»	зоологічна	11,1	Охтирський р-н Грунська с/р. на південному заході від с. Куземин	Грунська сільська рада	Рішення облради від 10.11.2023	-	+
Разом зоологічних пам'яток природи, шт.: 1			11,1					
Разом пам'яток природи, шт.: 114			240,0001					
Ботанічні сади								
1.	«Ботанічний сад СДПУ ім. А.С. Макаренка»	-	4,76	м. Суми; вул. 20 Років Перемоги	Сумський державний педагогічний університет ім. А.С. Макаренка	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504, рішення від 19.10.2000	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	«Ямпільський»	-	11	Шосткинський р-н; Ямпільська селищ./р; в північно-західній околиці смт Ямпіль	Ямпільська районна ста- нція юних натуралістів	Рішення облради від 30.08.2005	-	+
3.	«Юннатівський»	-	1,2779	м. Суми; вул. Харківська, 13	Сумський міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської мо- лоді	Рішення облради від 15.10.2010	-	+
4.	«Дивосвіт»	-	1,1169	Сумський р-н м. Білопілля вул. О.Олеся, 10	Комунальний позашкі- льний заклад Білопіль- ської міської ради «Центр дитячої та юна- цької творчості»	Рішення облради від 10.11.2023	-	+
Разом ботанічних садів, шт.: 4			18,1548					
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва								
1.	«Тернівський»	-	22	Роменський р-н: Недригайлівська селищ./р, в смт Терни	Недригайлівська сели- щна рада	Рішення облвиконкому від 22.12.1970 № 362	01.11.2004	+
2.	«Роменський»	-	11,3	Роменський р-н; Роменська м/р, в центральній частині міста Ромни	Роменської міської ради	Рішення облради від 30.08.2005	-	+
3.	«Асмолова»	-	5,3787	м. Суми; по пл. Свердлова, 14	Комунальне некомера- ціне підприємство Сум- ської обласної ради «Сумський обласний спеціалізований диспан- сер радіаційного захисту населення»	Рішення облвиконкому від 13.07.1971 № 355, рішення облради від 27.06.2008	01.11.2004	+
4.	«Басівський»	-	34,5814	м. Суми; вул. Санаторна, 2	1. КП «Зеленбуд» 2. КЗ «Обласний перина- тальний центр» 3. Сумський державний університет 4. Сумська міська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1973 № 305, рішення облради від 09.07.2009	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.	«Веретенівський»	-	18,2464	м. Суми; на території сільсько-господарського технікуму	Сумський національний аграрний університет	Рішення облвиконкому від 20.06.1973 № 305, рішення облради від 27.06.2008	01.11.2004	+
6.	«Огнівщина»	-	43,4	м. Ромни; на розі вулиць Горького та Урицького	Роменська міська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305	01.11.2004	+
7.	«Великобобрицький»	-	8	Роменський р-н: Верхньосироватська с/р, в с. Великий Бобрик	Верхньосироватська сільська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305	01.11.2004	+
8.	«Кочубеївський»	-	22	Конотопський р-н: Кролевецька м/р, в с. Дубовичі	Кролевецька міська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305	01.11.2004	+
9.	«Ярославецький»	-	19,6	Конотопський р-н: Кролевецька м/р, в с. Ярославець	Кролевецька міська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305	01.11.2004	+
10.	«Волокитинський» (в складі РЛП «Сеймський»)	-	11,0*	Конотопський р-н: Путивльська м/р, в с. Волокитине	Путивльська міська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305	01.11.2004	+
11.	«Низівський»	-	6	Сумський р-н: Садівська селищ./р, в смт Низи	Садівська селищна рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305	30.11.2020	+
12.	«Гребениківський»	-	12,6	Охтирський р-н: Боромлянська с/р; в с. Гребениківка. ДП «Тростянецький агролісгосп»: кв. 3 (вид. 1)	1. ДП «Тростянецький агролісгосп» 2. Боромлянська сільська рада	Рішення облвиконкому 20.06.1972 № 305	01.11.2004	+
13.	«Воздвиженський»	-	42,6	Шосткинський р-н: Ямпільська селищ./р; в с.Воздвиженське. ДП «Ямпільський агролісгосп»: кв. 102 (вид. 28-33, 34-39, 69-70, 73)	1. ДП «Ямпільський агролісгосп» 2. Ямпільська селищна сільська рада	Рішення облвиконкому від 20.06.1972 № 305, рішення облради від 27.04.2001	01.11.2004	+
14.	«Півний ліс»	-	5	м. Ромни; біля Роменського пивзаводу та заводу «Поліграфмаш»	Роменська міська рада	Рішення облвиконкому від 27.09.1973 № 504	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
15.	«Кириківський»	-	1,7498	Охтирський р-н: Кириківська селищ./р; в смт Кириківка	Кириківська селищна рада	Рішення облвиконкому від 15.04.1975 № 219 (створено), Рішення облради від 25.10.2019 (змінено площу)	01.11.2004	+
16.	«Камінський» (в складі РЛП «Сеймський»)	-	3,9*	Конотопський р-н: Кролевецька м/р; в с. Камінь	Кролевецька міська рада	Рішення облвиконкому від 31.12.1980 № 704	01.11.2004	+
17.	«Хотінський»	-	52,6	Сумський р-н: Хотінська селищ./р; в смт Хотінь. ДП «Сумський агролісгосп»: кв.19 (вид. 13-17)	ДП «Сумський агроліс- госп»	Рішення облвиконкому від 19.10.1989 № 210	30.11.2020	+
18.	«Юнаківський»	-	4,1	Сумський р-н: Юнаківська с/р; в с. Юнаківка	Юнаківська сільська рада	Рішення облради від 22.04.2003	30.11.2020	
19.	«Княгині Львової»	-	14,9	Конотопський р-н: Бочечківська с/р; в с. Бочечки. ДП «Конотопський агроліс- госп»: кв. 51 (вид. 11-12)	1. Бочечківська сільська рада 2. ДП «Конотопський аг- ролісгосп»	Рішення облради від 22.04.2003	01.11.2004	+
20.	«Будинок-музей А.П. Чехова»	-	2,3	м.Суми, в північно-східній час- тині м. Суми на правому березі р. Псел в історичному мікрора- йоні Лука, між вулицями Чехова та Івана Франка	Комунальний заклад Сумської облради «Ме- моріальний будинок- музей А.П. Чехова в м. Суми»	Рішення облради від 24.01.2014	-	+
21.	«Воргол»	-	5,7	Конотопський р-н Кролевецька м/р. с. Воргол	Кролевецька міська рада	Рішення облради від 10.11.2023	-	+
Всього ППСІМ, шт.: 21			346,9563					
Дендрологічні парки								
1.	«Дендропарк ім. Й.Х. Мухопода»	-	3	Сумський р-н: Ворожбянська селищ./р; в с. Шкуратівка	Ворожбянська селищна рада	Рішення облвиконкому від 19.08.1991 № 138,	01.11.2004	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						рішення облради від 26.05.2004, рішення Сумської обласної ради від 14.12.2018		
2.	«Дендропарк Глухівського держлісгоспу»	-	1,04	Шосткинський р-н: м. Глухів; ДП «Шосткинське лісове господарство» (ДП «Глухівське лісове господарство» ввійшло в Перелік підприємств, що підлягають укрупненню в рамках реформування), подвір'я лісгоспу, Баницьке л-во кв. 1 (вид. 2)	ДП «Шосткинське лісове господарство» (раніше ДП «Глухівське лісове господарство»)	Рішення облради від 16.09.2004 та від 27.06.2008	01.11.2004	+
3.	«Дендропарк Конотопського лісгоспу»	-	1	м. Конотоп; ДП «Конотопський лісгосп», подвір'я лісгоспу	ДП «Конотопське лісове господарство»	Рішення облради від 18.11.2011	-	+
Разом дендрологічних парків, шт.: 3			5,04					
Всього ПЗФ місцевого значення, шт.: 300			132069,519					
Всього територій та об'єктів ПЗФ, шт.: 319			179337,542					

* - площа територій та об'єктів ПЗФ, що включена до складу інших територій та об'єктів ПЗФ.

Водно-болотні угіддя міжнародного значення

Таблиця 52

Кількість, од.	Усього, тис. га	% від загальної площі території
Водно-болотне угіддя міжнародного значення: «Заплава Десни»	4,27	0,18

11. Формування екологічної мережі

Екомережа – єдина територіальна система, яка включає ділянки природних ландшафтів, що підлягають особливій охороні, території та об'єкти заповідного фонду, курортні і лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, полезахисні території та об'єкти інших типів, що визначаються законодавством України.

Загальна площа екологічної мережі Сумської області складає 1 524,05 тис. гектарів, що становить 63,95% від території області.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1196 «Про затвердження Порядку включення територій та об'єктів до переліків територій та об'єктів екологічної мережі» розроблена Регіональна схема екологічної мережі Сумської області, яка затверджена рішенням Сумської обласної ради від 22.12.2021 «Про затвердження регіональної схеми формування екомережі Сумської області».

Регіональна схеми формування екомережі Сумської області розроблена та затверджена з метою загального покращання стану довкілля, а також умов життя людини через усунення антропогенної фрагментації, що склалася в процесі історичного розвитку суспільства, створення неперервності та функціональної цілісності природного комплексу та посилення за рахунок цього його здатності до самовідновлення.

**Складові структурних елементів екологічної мережі
в розрізі адміністративно-територіальних одиниць регіону**

Таблиця 53

№ з/п	Одиниці адміністративно-територіального устрою регіону	Загальна площа, тис. га	Загальна площа екомережі, тис. га	Складові елементи екомережі, тис. га											
				об'єкти ПЗФ	водно-болотні угіддя	відкриті заболочені землі	водоохоронні зони	прибережні захисні смуги	ліси та інші вкриті лісом площі	курортні та лікувально-оздоровчі території	рекреаційні території	землі під консервацію	відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом	пасовища, сіножаті	радіоактивно забруднені землі, що не використовуються в господарстві
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.	Сумська область	2383,2	1524,05	190,6	32,2	62,6	295,5	38,56	460,4	0,1	0,3	4,49	5,7	447,7	0

Переліки територій та об'єктів екологічної мережі

Таблиця 53.1

№ з/п	Серійний номер	Назва	Назва органу, дата прийняття та № номер рішення про включення території та об'єкта до переліку	Місце розташування	Площа, га	Обліковий/ кадастровий номер та цільове призначення земельної ділянки	Власник (користувач) земельної ділянки	Стисла характеристика природоохоронної цінності
1	2	3	4	5	6	7	8	9
І. Загальнодержавного значення								
Ключові								
1.	1кз0СМ	Цілинно-михайлівське		У південній частині області на вододілі Сули та	980,1	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного	Український степовий природний	Смарагдовий об'єкт UA0000050 Mykhailivska Tsilyna Nature Rererve

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				Псла, між селами Катеринівка, Великі Луки та Дружне		призначення, землі сільськогосподарського призначення (у минулому)	заповідник Національної академії наук України Землі запасу Катеринівської сільської ради	Природний заповідник «Михайлівська цілина Ботанічний заказник місцевого значення «Катеринівський» Збережений упродовж 90 років цілинний лучний степ
2.	2кзІСМ	Битицьке		У східній частині області на правому приводільному схилі р. Псел між селами Стецьківка, Вакалівщина, Храпівщина та Могриця	10993,6	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення	Державне підприємство «Сумське лісове господарство»	Ботанічний заказник загальнодержавного значення «Банний яр» Смарагдовий об'єкт UA0000303 Upper Psel river valley Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення «Джерело Вакалівське»
3.	3кзОСМ	Біловодське		У південно-західній частині області по долині р. Сула у середній течії між селами Біловод, Бобрик та Садове	3231,1	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі водного фонду	Землі запасу Коржівської сільської ради	Смарагдовий об'єкт UA0000051 Verkhniiosulskyi Гідрологічний заказник загальнодержавного значення «Біловодський». Територія природно-заповідного фонду, водоохоронна зона, прибережна захисна смуга р. Сула
4.	4 кзІСМ	Великобірське		У північній частині області по правому берегу долини Десни між селами Пирогівка, Собич та Чапліївка	9082,2	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення,	Державне підприємство «Шосткинське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000147 Verhnie Podesennia Лісовий заказник Загальнодержавного значення «Великий бір»

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						землі сільськогосподарського призначення, землі водного фонду		Прибережні захисні смуги, водоохоронні зони
5.	5кзПСМ	Ворсклянське		У південній частині області по долині р. Ворскла між м. Охтирка, с. Кириківка, с. Кам'янське та Катанське	9262,1	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення	Національний природний парк «Гетьманський», Державне підприємство «Тростянецьке лісове господарство», Державне підприємство «Охтирське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000042 Hetmanskyi National Nature Park
6.	6кзОСМ	Гудимівсько-Андріяшівське		У південно-західній частині області по долині р. Сула, між селами Гудими, Андріяшівка та Глинськ	1550,1	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення	Державне підприємство «Роменське лісове господарство», Андріяшівська сільська рада, Глинська сільська рада Роменського району	Смарагдовий об'єкт UA0000051 Verkhniiosulskyi Гідрологічний заказники загальнодержавного значення «Біловодський»
7.	7кзІСМ	Очкинське		У крайній північно-західній частині області, по правому берегу Десни, на північ від с. Очкине та на південь від с. Василівка	4604,5	Землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду, землі сільськогосподарського призначення	Державне підприємство «Середино-Будське лісове господарство», Десянсько-Старогутський національний природний парк	Смарагдовий об'єкт UA0000038 Desniansko-Starohutskyi National Nature Park Смарагдовий об'єкт UA0000062 Smiatsko-Znobivskyi Національний природний парк «Десянсько-

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								Старогутський». Водоохоронні зони, прибережні захисні смуги
8.	8кзІСМ	Старогутське		У крайній північній частині області в районі сіл Стара Гута, Карпеченкове, Білоусівка та Василівка	8881,1	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду, землі сільськогосподарського призначення	Національний природний парк «Десянсько-Старогутський»	Смарагдовий об'єкт UA0000038 Desniansko Starohutskyi National Nature Park Національний природний парк «Десянсько-Старогутський», прибережні захисні смуги, водоохоронні зони
9.	9кзІСМ	Шалигінське		У східній частині області по лівому схилу долини р. Клевень в районі сіл Старикове, Шалигине, Сосновка	2740,0	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	Землі державної власності, Державне підприємство «Глухівське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000049 Shalyhynskyi Zakaznyk Загальнодержавний ландшафтний заказник «Шалигінський»
10.	10кзІСМ	Есманське		У північній частині області по долині р. Есмань та привододільних схилах, поблизу сіл Слоут, Землянка, Шевченкове, Воронеж	8265,1	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду, землі сільськогосподарського	Державне підприємство «Глухівське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000052 Verkhnoesmanskyi Zakaznyk Ландшафтний заказник місцевого значення «Верхньоесманський». Прибережні захисні

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						призначення		смуги, водоохоронні зони
11.	11кзІСМ	Спадщанське		У центральній частині області по лівому берегу р. Звань поблизу сіл Сафонівка, Зозулине, Нова Шарпівка	3017,5	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі водного фонду	Державне підприємство «Конотопське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000048 Serebrioseimskyi Регіональний ландшафтний парк «Сеймський». Гідрологічний заказники місцевого значення «Бобринський»
Сполучні								
1.	1сзІСМ	Ворсклянький		У південній частині області подоліні р. Ворскла	14018,4	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає «Ямненське», «Тростянецьке», «Хухрянське» ядра місцевого значення із «Ворскляньським» ядром загальнодержавного значення
2.	2сзІСМ	Деснянський		У північно-західній частині області по долині р. Десни	40732,9	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядра загальнодержавного значення «Очкинське» та «Старогутське», а також Знобівське ядро місцевого значення
3.	3сзІСМ	Пселський		У південній частині області по долині р. Псел	65053,2	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядро загальнодержавного значення «Битицьке», ядра місцевого значення «Зацернівське», «Краснопільське»,

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						призначення, землі сільськогосподарського призначення		«Низівське», «Бобрицьке», «Межиріцьке»
4.	4сзІСМ	Сеймський		У центральній частині області по долині р. Сейм	70002,9	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядро загальнодержавного значення «Спадщанське» з ядрами місцевого значення – «Верхньосеймське», «Молчанське», «Новомутинське»
II. Місцевого значення								
Ключові								
1.	12кмІСМ	Бобрицьке		У південно-східній частині області про правому берегу долини р. Псел між селами Бобрік на півдні, с. Токарі на півночі та м. Лебедин і с. Будилка на сході	10488,5	Землі лісгосподарського призначення	Державне підприємство «Лебединське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000303 Upper Psel river valley Прибережні захисні смуги, водоохоронні зони
2.	13кмІСМ	Зацернівське		У східній частині області на вододіліта схилах річок Сироватка та Псел, поблизу сіл Марченки, Бездрик, Железняк	6166,6	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі водного фонду	Державне підприємство «Краснопільське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000303 Upper Psel river valley. Заповідне урочище загальнодержавного значення «Захаревськадача»
3.	14км0СМ	Коровинське		У південно-західній частині області по долині та правому схилу р. Сула поблизу сіл Коровинці та Малі Будки	1870,6	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі	Державне підприємство «Роменське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000051 Verkhniosulskyi. Гідрологічний заказник місцевого значення «Недригайлівський»

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						водного фонду, землі сільськогосподарського призначення		
4.	15кмІСМ	Краснопільське		У південно-східній частині області по правому схилу річкової долини Сироватки, між селами Самоїтівка та Наумівка, на північ від смт Краснопілля	2921,3	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісового фонду	Державне підприємство «Краснопільське лісове господарство»	Заповідне урочище «Краснопільське», «Ділянка лісу-1»
5.	16кмІСМ	Межиріцьке		У південній частині області по правому схилу р. Псел, поблизу сіл Межиріч, Ворожба та Ступки	3902,3	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду	Державне підприємство «Лебединське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000303 Upper Psel river valley. Гідрологічний заказник місцевого значення «Шелехівський». Пам'ятка природи загальнодержавного значення «Озеро Шелехівське»
6.	17кмІСМ	Низівське		У південній частині області по лівому схилу долини та заплаві Псла між с. Ворожба на заході та с. Нижня Сироватка на сході	3992,1	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення	Державне підприємство «Сумське лісове господарство», Державне Підприємство «Лебединське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000303 Upper Psel river valley. Ландшафтний заказник місцевого значення «Ворожбянський». Орнітологічний заказник загальнодержавного значення «Журавлиний». Гідрологічний заказник місцевого значення «Галине болото». Водоохоронна зона та прибережна захисна смуга р. Псел

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7.	18кмІСМ	Прудищанське		У північній частині області по заплаві та схилах долини р. Івотка, між селами Антонівка, Паліївка, Шатрище та Ямпіль	11450,2	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду, землі сільськогосподарського призначення	Державне підприємство «Свеське лісове господарство». Землі запасу Шатрищенської сільської ради	Смарагдовий об'єкт UA0000147 Verhnie Podesennia. Ландшафтний заказник місцевого значення «Прудищанський». Прибережна захисна смуга, водоохоронна зона
8.	19км0СМ	Хорольське		У південно-західній частині області по долині р. Хорол, поблизу сіл Русанівка, Лучка, на південь від смт Липова Долина	924,4	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Державне підприємство «Роменське лісове господарство», Лучанська сільська рада, Русанівська сільська рада	Зологічний заказник місцевого значення «Русанівський». Водоохоронні зони, прибережні захисні смуги
9.	20кмІСМ	Хухрянське		У південній частині області по заплаві р. Ворскла, поблизу сіл Лутище, Хухра, Журавне	3012,7	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду, землі сільськогосподарського призначення	Державне підприємство «Охтирське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000042 Hetmanskyi National Nature Park Гетьманський національний природний парк. Гідрологічний заказники загальнодержавного значення «Хухрянський»
10..	21кмІСМ	Тростянецьке		У південній частині області по правому схилу долини р. Ворскла, на захід від м. Тростянець	7044,0	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду, землі сільськогосподарського призначення	Державне підприємство «Тростянецький лісгосп»	Смарагдовий об'єкт UA0000042 Hetmanskyi National Nature Park. Заповідне урочище «Нескучанська дача», «Красне». Гетьманський національний природний парк

1	2	3	4	5	6	7	8	9
11.	22кмІСМ	Богданівське		У північній частині області на північний захід від м. Шостка	1488,1	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення	Державне підприємство «Шосткинське лісове господарство»	Смарагдовий об'єкт UA0000053 Bohdanivskiy Zakaznyk. Лісовий заказник місцевого значення «Богданівський» Водоохоронна зона, прибережна захисна смуга
12.	23кмІСМ	Верхньосеймське		У центральній східній частині області по правому схилу долини р. Вир, поблизу сіл Тьоткине, Манухівка, Вирки	3189,2	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі водного фонду	Державне підприємство «Сумський лісгосп»	Смарагдовий об'єкт UA0000048 Serednioseimskiy. Ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Середньосеймський». Водоохоронні зони, прибережні захисні смуги
13.	24км0СМ	Верхньосульське		У південно-західній частині області по заплаві і правому схилу долини р. Сула	3183,2	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі водного фонду, землі сільськогосподарського призначення	Державне підприємство «Роменське лісове господарств»	Смарагдовий об'єкт UA0000051 Verkhniosulskiy. Гідрологічний заказник місцевого значення «Верхньосульський»
14.	25кмІСМ	Знобівське		У північно-східній частині області по правому берегу долини р. Знобівка	2848,9	Землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі водного фонду	Державне підприємство «Середино-Будське лісове господарство»	Прибережні захисні смуги, водоохоронні зони р. Знобівки
15.	26кмІСМ	Молчанське		У центральній частині області по правому схилу	2961,7	Землі водного фонду, землі лісогосподарського	Державне підприємство	Смарагдовий об'єкт UA0000048

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				долини Сейму, поблизу сіл Линове, Юр'єве		призначення, землі сільськогосподарського призначення	«Конотопський лісгосп»	Serednioseimskyi. Ландшафтний заказник місцевого значення «Молченський», гідрологічний заказник місцевого значення «Юр'ївський», ландшафтний заказник місцевого значення «Монастирський ліс», ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Новослобідські дуби». водоохоронні зони, прибережні захисні смуги
16.	27кмІСМ	Новомутинське		У центральній частині області по лівій частині заплави р. Сейм, поблизу сіл Желдаки, Бочечки, Козацьке	15119,7	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі водного фонду, землі сільськогосподарського призначення, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	Державне підприємство «Конотопський лісгосп»	Смарагдовий об'єкт UA0000048 Serednioseimskyi. Регіональний ландшафтний парк «Сеймський». Ландшафтний заказник місцевого значення «Бочечанський». Ландшафтний заказник місцевого значення «Мутинський» Водоохоронні зони та прибережні захисні смуги р. Сейм
17.	28кмІСМ	Свижське		У північній частині області в межах річки Свига та Лютка, поблизу	3651,4	Землі лісгосподарського призначення, землі водного фонду, землі	Державне підприємство «Середино-	Водоохоронні зони, прибережні захисні смуги р. Свига

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				сіл Уралове, Жихове, Красичка та Мефодівка		сільськогосподарського призначення, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	Будський лісгосп»	
18.	29кмІСМ	Туранівське		У північній частині області по правому берегу р. Шостка включно з заплавою та схилом долини, поблизу сіл Собичеве, Макове, Грем'ячка	3246,6	Землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі водного фонду, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	Державне підприємство «Шосткинське лісове господарство»	Водоохоронні зони, прибережні захисні смуги р. Шостка
19.	30кмІСМ	Уздицьке		У центральній частині області по правому берегу р. Есмань поблизу сіл Вікторове, Перемога, Уздиця	1330,1	Землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі водного фонду, землі житлової та громадської забудови	Державне підприємство «Глухівський лісгосп»	Пам'ятка природи місцевого значення «Джерело біля села Вікторове»
20.	31кмІСМ	Чуйківське		У північно-східній частині області по заплаві і схилах річкової долини Івотки, поблизу сіл Чуйківка, Свесса, Марчихина Будда, Родіонівка	7784,4	Землі лісогосподарського призначення, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення, землі водного фонду	Державне підприємство «Свеський лісгосп»	Заповідне урочище «Подівочько-Чуйківська дача». Водоохоронні зони, прибережні захисні смуги р. Івотка

1	2	3	4	5	6	7	8	9
21.	32кмІСМ	Ямненське		У південно-східній частині області по заплаві р. Ворскла, поблизу с. Сидорова Яруга, Вільне	911,0	Землі природно заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	Національний природний парк «Гетьманський»	Смарагдовий Чуйківська UA0000042 Hetmanskyi National Nature Park Гетьманський національний природний парк Гідрологічний заказник місцевого значення «Ямний»
22.	33кмІСМ	Княжицько-Микитівське			1502,3	Землі природно заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	Державне підприємство «Свеське лісове господарство»	Ландшафтні заказники місцевого значення «Княжицький» та «Микитівський». Пам'ятка природи місцевого значення «Синя криниця» Водоохоронна зона та прибережна захисна смуга р. Свесса
Сполучні території (коридори)								
1.	5смІСМ	Боромляський		У південній частині області позаплаві і схилах р. Боромля	9553,1	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає «Краснопільське» ядро місцевого значення, вододільні простори річок Псла та Ворскли з ядром «Ворсклянське»

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	6см0СМ	Грунівський		У південно-західній частині області, по заплаві р. Грунь	2858,0	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядро загальнодержавного значення «Цілинно-михайлівське» з Сульським коридором і через нього – з ядром місцевого значення «Верхньосульське»
3.	7смПСМ	Дерновицький		У південній частині області по заплаві і схилах р. Дернова	5773,3	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядро місцевого значення «Краснопільське» з ядром загальнодержавного значення «Ворсклянське»
4.	8смІСМ	Дубровський		У північній поліській частині області	10616,3	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядро місцевого значення «Прудищанське» з Деснянським екокоридором та ядром місцевого значення «Свижське»
5	9смІСМ	Есманський		У північній поліській частині області частково по лісових масивах, заболочених ділянках та частково долиною р. Бичиха	11784,8	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядро загальнодержавного значення «Есманське у єдину систему

1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.	10смІСМ	Клевенський		У центральній частині області по заплаві р. Клевень та її залісених схилах	11674,1	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядра загальнодержавного значення «Шалигинське» та «Спадчанське» з ядром місцевого значення «Уздицьке»
7.	11смІСМ	Івоткинський		У північній поліській частині області долиною (заплава та схили) р. Івотка	12283,9	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісого сподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядра «Чуйківське» та «Прудищанське» з ядром загальнодержавного Значення «Великобірське» через частину Деснянського екокоридору
8.	12смІСМ	Ретівський		У північній поліській частині області долиною (заплава, схили) р. Реть та залісеними частинами правобережного вододілу	8098,1	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає річководолинні та схилово-терасові біотопи, гідрологічні заказники «Подолівський», «Артюхівський», «Ретик», ландшафтний заказник «Кочубеївський», відновлювані території
9.	13см0СМ	Олешнівсько-Вирівський		У центральній частині області по заплавах і частково – схилами річок Олешня, Крига та Вир	7440,7	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядро загальнодержавного значення «Битицьке» з ядром місцевого значення «Верхньосеймське»

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						сільськогосподарського призначення		
10.	14смІСМ	Свижський		У північній поліській частині області долиною річки Сви́га	8357,6	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядра місцевого значення «Знобівське» та «Свижське» з Деснянським екокоридором загальнодержавного значення
11.	15см0СМ	Сульський		У центрально-західній частині області по заплаві і частково схилами річкової долини р. Сула	20074,3	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядра загальнодержавного значення «Цілинномихайлівське», «Біловодське», «Гудимівсько-Андріяшівське» з ядрами місцевого значення «Верхньосульське» та «Коровинське», відновлювані ділянки екомережі
12.	16см0СМ	Тернівсько-Конотопський		У західно-центральної частині області, переважно заплавою річок Куколка і Терн	8180,8	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісгосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядро місцевого значення «Верхньосульське» з іншими об'єктами екомережі
13.	17см0СМ	Хорольський		У південно-західній частині області долиною р. Хорол	1938,8	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядра місцевого значення «Хорольське» та

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				(заплава та частково схили)		природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення		«Верхньосульське», відновлювальні території
14.	18смІСМ	Шосткинский		У північній поліській частині області правим боком долини р. Шостка та частинами залісених вододілів	9662,5	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає ядра місцевого значення «Туранівське» та «Богданівське» з іншими елементами екомережі
15.	19смІСМ	Свесський		У північній поліській частині області по долині р. Свесса та частинами залісених вододілів	2903,0	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	
16.	20см0СМ	Єзуцький		У центральньо-західній частині області по заплаві і подекуди схилах річкової долини Єзуч	4185,7	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає між собою ядра «Княжицько-Микитівське» та «Чуйківське», природні біотопи по заплаві р. Свесса
17.	21см0СМ	Локнянський		У центральньо-східній частині області по долині р. Локня	1582,6	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого	Багато власників і землекористувачів	Сполучає зони відновлення та природні біотопи

1	2	3	4	5	6	7	8	9
						природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення		річкової долини Локня
18.	22смПСМ	Ташаньський		У південно-західній частині області по заплаві і схилах річкової долини р. Ташань	2799,6	Землі водного фонду, землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Сполучає природні річководолінні біотопи, зони відновлення з елементами екомережі сусідньої області
Буферні								
1.	16м0СМ	Буферна зона 1		Відмежовує ядро місцевого значення «Верхньосульське» від с. Цибуленки	45,0	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
2.	26м0СМ	Буферна зона 2		Відмежовує ядро місцевого значення «Хорольське» від с. Лучка	94,7	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
3.	36мПСМ	Буферна зона 3		Відмежовує ядро загальнодержавного значення «Ворсклянське» від с. Бакіровка	186,3	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
4.	46мПСМ	Буферна зона 4		Відмежовує ядро загальнодержавного	249,0	Землі водного фонду, землі	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				значення «Ворсклянське» від населеного пункту Охтирка		лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення		
5.	56м0СМ	Буферна зона 5		Відмежовує ядро місцевого значення «Верхньосульське» від с. Верхове	105,5	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
6.	66мІСМ	Буферна зона 6		Відмежовує ядро місцевого значення «Новомутинське» та с. Новомутин	138,4	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
7.	76мІСМ	Буферна зона 7		Відмежовує ядро місцевого значення «Прудищанське» від с. Білиця	204,5	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
8.	86мІСМ	Буферна зона 8		Відмежовує ядро загальнодержавного значення «Старогутське» від с. Улиця	122,0	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
9.	96мІСМ	Буферна зона 9		гальнодержавного значення від с. Гута	289,9	Землі водного фо нду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
10.	106мІСМ	Буферна зона 10		Відмежовує території населеного пункту	131,0	Землі водного фонду, землі	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				с. Прудище та ядра місцевого значення «Прудищанське»		лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення		
11.	116мІСМ	Буферна зона 11		Відмежовує ядро місцевого значення «Новомутинське» та с. Желдаки	115,8	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
12.	126мІСМ	Буферна зона 12		Відмежовує ядро місцевого значення «Бобрицьке» та м. Лебедин	741,7	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
13.	136м0СМ	Буферна зона 13		Відмежовує території ядра загальнодержавного значення «Біловодське» та с. Біловод	75,8	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
14.	146мІСМ	Буферна зона 14		Відмежовує території ядра місцевого значення «Богданівське» та с. Ображіївка	806,6	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
15.	156м0СМ	Буферна зона 15		Відмежовує території ядра загальнодержавного значення «Біловодське» та с. Піски	62,5	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
16.	166мІСМ	Буферна зона 16		Відмежовує ядро загальнодержавного	115,3	Землі водного фонду, землі	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				значення «Великобірське» та с. Бензики		лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення		
17.	176мІСМ	Буферна зона 17		Відмежовує ядро загальнодержавного значення «Шалигинське» від с. Старикове	167,5	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
18.	186м0СМ	Буферна зона 18		Відмежовує території с. Гудими та ядра загальнодержавного значення «Гудимівсько- Андріяшівське»	120,1	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
19.	196м0СМ	Буферна зона 19		Відмежовує території ядра загальнодержавного значення «Гудимівсько- Андріяшівське» та с. Андріяшівка	95,8	Землі водного фонду, землі лісогосподарського призначення, землі сільськогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Виконує бар'єрну та захисну функції
Відновлювальні								
1.	1вмІІСМ	Зона відновлення 1		По правому берегу р. Псел на північний схід від с. Могриця	450,6	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
2.	2вм0СМ	Зона відновлення 2		У центральній частині області в межах річки Конотопу та Сули, на північний захід від с. Хоружівка	2638,3	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3.	3вм0СМ	Зона відновлення 3		По лівому схилу р. Реть на схід від с. Бистрик	776,0	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
4.	4вмПСМ	Зона відновлення 4		У східній частині області по лівому схилу р. Псел на схід від с. Пенянка	2337,6	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
5.	5вм0СМ	Зона відновлення 5		У центральній частині області у верхівях р. Хорол на південний схід від Недригайлова	1617,3	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
6.	6вмПСМ	Зона відновлення 6		У східній частині області на південь від с. Вел. Рибиця	1688,1	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
7.	7вм0СМ	Зона відновлення 7		По лівому схилу долини р. Терн у нижній течії, на схід від с. Деркачівка	4260,1	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
8.	8вм0СМ	Зона відновлення 8		По лівому схилу долини р. Сула на південний захід від Недригайлова	3347,1	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
9.	9вмПСМ	Зона відновлення 9		На сході області по вододілу і схилах, на південний схід від с. Студенок	857,4	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10.	10вм0СМ	Зона відновлення		У східній частині області, на північний схід від с. Нова Січ	1307,1	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
11.	11вмПСМ	Зона відновлення 11		У східній частині області, на південь від с. Могриця	588,5	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
12.	12вмПСМ	Зона відновлення 12		У східній частині області, на схід від с. Мезенівка	731,9	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
13.	13вмПСМ	Зона відновлення 13		У південно-східній частині області у межиріччі річок Пожня і Дернова, на північний схід від с. Поляне	2103,9	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
14.	14вмПСМ	Зона відновлення 14		У південній частині області, на схилах до с. Криничне	2298,0	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
15.	15вм0СМ	Зона відновлення 15		У центральній частині області на вододілі та схилах, у верхів'ях р. Сумка, на південь від с. Новосуханівка	3172,4	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
16.	16вм0СМ	Зона відновлення 16		У центральній частині області, на схід від с. Штепівка	992,2	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану

1	2	3	4	5	6	7	8	9
17.	17вм0СМ	Зона відновлення 17		У південно-західній частині області, на південь від с. Беєве	582,8	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
18.	18вм0СМ	Зона відновлення 18		У південно-східній частині області по лівому схилу р. Хорол на схід від с. Берестівка	3452,4	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
19.	19вм0СМ	Зона відновлення 19		У центральній частині області на схід від с. Товста	721,7	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
20.	20вмПСМ	Зона відновлення 20		По правому схилу та вододілу р. Олешня у її верхів'ї, на північний схід від с. Чупахівка	1885,7	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
21.	21вмПСМ	Зона відновлення 21		У південно-східній частині області, на вододілі і схилах правого берега р. Ворскла, на північ від с. Сидорова Яруга	5861,3	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
22.	22вм0СМ	Зона відновлення 22		У центрі області на захід від с. Білани	1881,9	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
23.	23вм0СМ	Зона відновлення 23		У північно-східній частині області на схід від с. Сосновка	779,5	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану

1	2	3	4	5	6	7	8	9
24.	24вм0СМ	Зона відновлення 24		У центральній частині області на північ від с. Межиріч	3791,6	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
25.	25вм0СМ	Зона відновлення 25		У північно-східній частині області, між сіл Бачевськ та Сопич	3498,2	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
26.	26вмІСМ	Зона відновлення 26		У південно-західній частині області, на схід від с. Чупахівка	3123,5	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
27.	27вм0СМ	Зона відновлення 27		У центральній частині області на схід від сіл Дмитрівка та Дружне	489,6	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
28.	28вм0СМ	Зона відновлення 28		У центральній частині області, на схід від с. Річки	797,0	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
29.	29вм0СМ	Зона відновлення 29		У південній частині області, по правому схилу долини р. Сироватка на південний захід від м. Суми	6719,0	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
30.	30вмІСМ	Зона відновлення 30		У центральній частині області, на північний схід від с. Ярославець	410,4	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану

1	2	3	4	5	6	7	8	9
31.	31вмІСМ	Зона відновлення 31		У центральній частині області, на схід від с. Руднєве	366,3	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
32.	32вмСМ	Зона відновлення 32		У південній частині області, на захід від с. Сосонка	391,7	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
33.	33вм0СМ	Зона відновлення 33		У центральній частині області, на захід від с. Зелена Роща	405,3	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
34.	34вм0СМ	Зона відновлення 34		У центральній частині області, на захід від с. Катеринівка	148,4	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
35.	35вм0СМ	Зона відновлення 35		У західній частині області, на південь від с. Дубов'язівка	461,4	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
36.	36вмІІСМ	Зона відновлення 36		У східній частині області, на південь від с. Чернетчина	335,8	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану
37.	37вмІІСМ	Зона відновлення 37		У південній частині області, на захід від с. Буймер	192,7	Землі сільськогосподарського призначення, землі лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану

1	2	3	4	5	6	7	8	9
38.	38вмПСМ	Зона відновлення 38		У південно-західній частині області, на захід від с. Сакуниха	158,2	Землі сільськогосподарського та лісогосподарського призначення	Багато власників і землекористувачів	Природоохоронна цінність незначна і зростатиме у міру відновлення до природного стану

12. Поводження з відходами та небезпечними хімічними речовинами

Один з найактуальніших екологічних викликів сьогодення полягає у вирішенні проблеми управління відходами.

Станом на 01.01.2024 в області утворено 443 426,939 тонн відходів I-IV класів небезпеки.

Основними джерелами утворення відходів є підприємства хімічної, машинобудівної, паливно-енергетичної, будівельної галузей, агропромислового комплексу, сфери комунально-побутового обслуговування та відходи руйнувань, що утворилася в умовах ведення воєнних дій. Найбільша кількість відходів утворюється на підприємствах хімічної та машинобудівної галузей промисловості.

Вагомий внесок у забруднення навколишнього природного середовища вносять побутові відходи. Це найбільша за обсягами накопичення група відходів споживання, яка відрізняється від усіх інших відходів за своїм походженням та складом. На сьогоднішній день на території області функціонує 165 полігонів та сміттєзвалищ, з них паспортизованих 19 полігонів та 61 сміттєзвалище твердих побутових відходів.

Особливу категорію відходів становлять небезпечні відходи, а саме: непридатні та заборонені до використання пестициди та агрохімікати. Станом на 01.01.2024 на території області знаходиться 260,465 тонн заборонених і непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин, що зберігаються у 19 складах.

Відповідно до розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації від 21.12.2020 № 632 – ОД «Про затвердження реєстру місць видалення відходів у Сумській області» налічується 263 місця видалення відходів, з них: 1 – відноситься до категорії Г, 138 – до категорії В, 113 – до категорії Б; 11 – до категорії А.

Разом з тим, в умовах сьогодення, виникає значна кількість відходів руйнації від ведення бойових дій, що спричинені повномасштабних вторгненням російської федерації на територію України. Станом на 01.01.2024 року утворилося близько 4 052 тонн відходів руйнації.

Крім того, на території області знаходиться суміш небезпечних відходів – неорганічних кислот. Довготривале зберігання хімічних речовин в умовах, що не призначені для розміщення надзвичайно небезпечних речовин, є потенційним джерелом забруднення довкілля.

Відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» на період воєнного стану, а також у період 90 днів після його закінчення передбачено відтермінування подання звітності. Статистична інформація сформована на основі даних тих підприємств, які шляхом подання звітності знайшли можливість в складних умовах забезпечувати необхідною інформацією суспільство та державу. По закінченню воєнного стану показники можуть бути скориговані.

Загальні показники поводження з відходами за звітний період

Динаміка основних показників поводження з відходами

I-IV класів небезпеки, тис. т
(за формою статзвітності № 1-відходи)

Таблиця 54

№ з/п	Показники	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4	5
1.	Утворено	922,1	424,345	443,426
2.	Одержано від інших підприємств	-	202,642	298,639
3	Спалено	27,6	15,839	13,6243
3.1.	у тому числі з метою отримання енергії	-	4,152	13,609
4.	Використано (утилізовано)	178,9-	59,741	36,166
5.	Направлено в сховища організованого складування (поховання)	625,2	28,110	27,123
6.	Передано іншим підприємствам	-	-	-
7.	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування, пожеж, крадіжок	-	-	-
8.	Наявність на кінець звітного року у сховищах організованого складування та на території підприємств	35911,065	34479,862	34307,856

Підприємства – основні накопичувачі промислових відходів
(за даними статзвітності № 1-відходи)

Таблиця 55

№ з/п	Підприємства	Найменування відходу	Клас небезпеки	Накопичено відходів станом на початок звітного періоду, т	Фактично утворилось відходів на підприємстві за 2023 рік (звітний), т	Накопичено відходів станом на кінець звітного року, т	Місце накопичення відходів
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ПАТ «Сумихімпром»	Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть, інші зіпсовані або відпрацьовані	I	0	0,197	0,197	Зберігаються на території підприємства
		Відходи, які містять купорос залізний виробництва діоксиду титану	III	2677,653	19954,750	2219,190	Частково передані для відновлення (код операції R2), частково передані іншим підприємствам, частково видалені у спеціально відведені місця (код операції D5), частково зберігаються на території підприємства
		Шлам від очищення вод стічних комунальних (господарсько-побутових)	III	0	4,000	0	Передані іншим підприємствам
		Бій скла технічного та скловиробів, що не підлягає спеціальному обробленню (лампи розжарювання)	III	0	0,600	0	Передані іншим підприємствам
		Кальцій сірчаноокислий (сульфат кальцію), відпрацьований у процесі виробництва добрив фосфорних	IV	0	94685,163	149,000	Частково видалені у спеціально відведені місця чи об'єкти (код операції D5), частково зберігається на території підприємства
		Відходи змішані будівництва та знесення будівель і споруд	IV	0	21,340	0	Передані іншим підприємствам

1	2	3	4	5	6	7	8
		Прилади медичного призначення інші (у тому числі шприці, термометри, набори для діагностичних аналізів, медичні інструменти тощо), що не відповідають установленим вимогам, відповідим чином не марковані, зіпсовані або використані	IV	0	0,012	0,012	Зберігаються на території підприємства
		Шлам, що утворився у процесі очищення стічних вод на підприємстві	IV	0	14226,000	0	Видалені у спеціально відведені місця чи об'єкти (код операції D5)
		Відходи виробництва вапна, перепал	IV	0	1148,155	1019,758	Частково передані для відновлення (код операції R2), частково передані іншим підприємствам, частково зберігається на території підприємства
		Фторопласти зіпсовані забруднені або неідентифіковані та їх залишки які не можуть бути використанні за призначенням	IV	0	0,025	0	Передані іншим підприємствам
		Бій виробів керамічних технічних (брухт кілець Рашига, цегли і плитки керамічної кислото-стійкої)	IV	0	0,640	0	Передані іншим підприємствам
		Тара металева використана, у тому числі дрібна (банки консервні тощо), за винятком відходів тари, що утворилася під час перевезень	IV	0	0,025	0	Передані іншим підприємствам
		Вироби та матеріали гумові зіпсовані або відпрацьовані	IV	0	0,070	0	Передані іншим підприємствам
		Брухт металевий (у тому числі стружка металів чорних)	IV	0	383,130	0	Передані іншим підприємствам

1	2	3	4	5	6	7	8
		Матеріали та вироби з вогнетривів зіпсовані, забруднені або не ідентифіковані, їх залишки, які не можуть бути використанні за призначенням	IV	0	0,175	0	Передані іншим підприємствам
		Залишок не леткий та шлак (шлак від спалювання відходів сірки)	IV	0	21,350	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи, одержані у процесах зварювання	IV	0	0,044	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали пакувальні пластмасові зіпсовані, відпрацьовані чи забрудненні	IV	0	0,023	0	Передані іншим підприємствам
		Залишки інші, суміші металів чорних, що утворюються у процесах їх формування	IV	0	0,476	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали абразивні та вироби з них зіпсовані, забруднені або не ідентифіковані, які не можуть бути використані за призначенням	IV	0	0,112	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали фільтрувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забрудненні	IV	0	0,450	0	Передані іншим підприємствам
		Суміш відходів, матеріалів та виробів з пластмас інших, що не підлягає спеціальному обробленню	IV	0	0,110	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи деревини кускові	IV	0	0,248	0	Передані для відновлення (код операції R2)
		Брухт кольорових металів дрібний інший	IV	0	0,010	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи комунальні (міські) змішані, у тому числі сміття з урн	IV	0	78,930	0	Передані іншим підприємствам

1	2	3	4	5	6	7	8
		Бій матеріалів та виробів скляних	IV	0	0,132	0	Передані іншим підприємствам
		Взуття зношене чи зіпсоване	IV	0	0,211	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали з вмістом азбесту зіпсовані, або відпрацьовані	IV	0	0,087	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи перевезень, не позначені іншим способом	IV	0	7,320	0	Передані іншим підприємствам
		Обрізки лінолеуму, погонажних виробів, плиток для покриття підлоги та інше з жорсткого полівінілхлориду без тканинної основи	IV	0	0,008	0	Передані іншим підприємствам
		Тирса деревинна (у тому числі пил деревини, уловлений ГОУ)	IV	0	0,130	0	Частково передані іншим підприємствам, частково для відновлення (код операції R2)
		Одяг захисний зіпсований, відпрацьований чи забруднений (у тому числі зношені рукавиці різні)	IV	0	0,358	0	Передані іншим підприємствам
		Фотохіміками зіпсовані або відпрацьовані, їх залишки, що не можуть бути використані за призначенням (відпрацьований фіксаж)	IV	0	0,002	0,002	Зберігаються на території підприємства
		Голки медичні зіпсовані або використані	IV	0	0,001	0,001	Зберігаються на території підприємства
		Тара аптекарська зіпсована або відпрацьована	IV	0	0,002	0,002	Зберігаються на території підприємства
		Відходи інші, збирання та знищення яких не обумовлено спеціальними вимогами для запобігання виникнення інфекції	IV	0	0,015	0,015	Зберігаються на території підприємства

1	2	3	4	5	6	7	8
2.	Нафтогазовидобувне управління «Охтирканафто-газ» ПАТ «Укрнафта»	Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть, інші зіпсовані або відпрацьовані	I	0,080	0,088	0	Передані іншим підприємствам
		Батареї свинцеві зіпсовані або відпрацьовані	II	1,840	0,854	0,231	Частково, передані іншим підприємствам, частково зберігаються на території підприємства
		Масла та мастила моторні трансмісійні, інші зіпсовані або відпрацьовані	III	6,979	11,167	8,755	Частково передані іншим підприємствам, частково відновлено на підприємстві (код операції R9)
		Відходи, які утворюються під час монтажу та демонтажу бурового обладнання, яке застосовують під час видобування нафти та газу	IV	0	3,600	3,600	Зберігаються на території підприємства
		Шини, зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації	IV	20,777	28,524	33,289	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігається на території підприємства
		Відходи комунальні (міські) змішані, у тому числі сміття з урн	IV	0	275,625	0	Передані іншим підприємствам
		Шлам, що утворюється під час роботи установок, механізмів та внаслідок ремонтних робіт	III	0	8,876	8,876	Зберігаються на території підприємства
		Брухт чорних металів	IV	799,553	234,085	417,220	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігаються на території підприємства
		Брухт кольорових металів	IV	13,958	12,211	25,691	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігаються на території підприємства

1	2	3	4	5	6	7	8
3.	ТОВ «Сумитеплоенерго»	Лампи люмінесцентні та відходи, які містять ртуть, інші зіпсовані або відпрацьовані	I	0	0,023	0,009	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігаються на території підприємства
		Батареї свинцеві зіпсовані або відпрацьовані	I	0	0,577	0,079	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігаються на території підприємства
		Масла та мастила моторні трансмісійні, інші зіпсовані або відпрацьовані	II	0	2,897	0,923	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігаються на території підприємства
		Відходи перевезень, не позначені іншим способом	III	0	0,018	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи перевезень, не позначені іншим способом	IV	0	0,408	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали обтиральні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	III	0	0,068	0,010	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігаються на території підприємства
		Відходи одержані у процесах зварювання	IV	0	0,509	0	Передані іншим підприємствам
		Брухт кольорових металів дрібний інший	IV	0	0,309	0	Передані іншим підприємствам
		Бій скла технічного та скло-виробів, що не підлягають спеціальному обробленню	IV	0	0,060	0	Передані іншим підприємствам
		Шини, зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації	IV	0	2,306	0,215	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігаються на території підприємства
		Шлам, що утворюється від зне-солання води	IV	0	839,000	0	Видалені на території підприємства (код операції D5)
		Тара металева використана, у тому числі дрібна, за винятком	IV	0	0,137	0	Передані іншим підприємствам

1	2	3	4	5	6	7	8
		відходів тари, що утворилася підчас перевезень					
		Брухт чорних металів дрібний	IV	0,383	58,802	0,301	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігаються на території підприємства
		Матеріали з вмістом азбесту зіпсовані або відпрацьовані	IV	0	0,067	0	Передані іншим підприємствам
		Ошурки та стружка токарна металів чорних, що утворюються від процесів їх формування	IV	0	0,203	0	Передані іншим підприємствам
		Вироби та матеріали гумові зіпсовані або відпрацьовані	IV	0	0,141	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали, речовини чи продукти, які виробник або постачальник оголошує відходами, що не позначені іншим способом	IV	0	0,072	0	Передані іншим підприємствам
		Речовини та матеріали інші, які застосовуються в енергетиці або не ідентифіковані, їх залишки, які не можуть бути використані за призначенням	IV	0	0,126	0	Передані іншим підприємствам
		Суміш відходів, матеріалів та виробів з пластмас інших, що не підлягає спеціальному обробленню	IV	0	0,006	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали абразивні та вироби з них зіпсовані, забруднені або неідентифіковані	IV	0	0,056	0	Передані іншим підприємствам
		Залишки асфальту та суміші асфальтобетонної без вмісту дьогтю	IV	0	0,381	0	Передані іншим підприємствам
		Тара пластикова дрібна	IV	0	0,122	0	Передані іншим підприємствам

1	2	3	4	5	6	7	8
		Шлак паливний (золошлак)	IV	0	18122,258	0	Видалені у спеціально відведені місця чи об'єкти (код операції D5)
		Гравій, щебінь, пісок, мука доломітова, заповнювачі, гіпсоцемент, мастика гідроізоляційна, речовини зв'язувальні зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, їх залишки, які не можуть бути використані за призначенням (щебінь)	IV	0	0,151	0	Передані іншим підприємствам
		Вироби стінові бетонні, стовпи, черепиця бетонна зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, які не можуть бути використані за призначенням (використані бетонні блоки)	IV	0	0,732	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали фільтрувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	IV	0	0,006	0	Передані іншим підприємствам
		Недопал	IV	0	17,560	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи комунальні (міські) змішані, у тому числі сміття з урн	IV	0	120,708	0	Передані іншим підприємствам
		Футерування та вогнетриви відпрацьовані	IV	0	0,100	0	Передані іншим підприємствам
		Папір та картон пакувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	IV	0	0,168	0	Передані іншим підприємствам
		Одяг захисний зіпсований, відпрацьований чи забруднений	IV	0	0,271	0	Передані іншим підприємствам
		Взуття зношене чи зіпсоване	IV	0	0,255	0	Передані іншим підприємствам

1	2	3	4	5	6	7	8
4.	АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання-Інжиніринг»	Мастила відпрацьовані (масло та мастило моторні, трансмісійні інші зіпсовані або відпрацьовані)	II	4,047	0	4,047	Зберігаються на території підприємства
		Рідини мастильно-охолоджувальні, які не містять галогенів (не емульсовані) відпрацьовані у процесі формування металу	III	8,660	0	8,660	Зберігаються на території підприємства
		Бій скла технічного та скло-виробів, що не підлягають спеціальному обробленню	IV	0	0,005	0	Передані іншим підприємствам
		Тара металева використана, у тому числі дрібна, за винятком відходів тари, що утворилася під час перевезень (тара металева з-під фарби, лаку тощо)	IV	1,500	0,500	2	Зберігаються на території підприємства
		Матеріали обтиральні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	III	0,470	0	0,470	Зберігаються на території підприємства
		Фарби зіпсовані, забруднені або не ідентифіковані, їх залишки, які не можуть бути використані за призначенням	III	0,265	0	0,265	Зберігаються на території підприємства
		Шини, зіпсовані перед початком експлуатації, відпрацьовані, пошкоджені чи забруднені під час експлуатації	IV	0,600	0	0,600	Зберігаються на території підприємства
		Брухт кольорових металів	IV	0	4,023	0	Передані іншим підприємствам
		Брухт металевий	IV	0	403,896	0	Передані іншим підприємствам
		Ошурки та стружка токарна металів чорних, що утворюються від процесів їх формування	IV	0	531,160	411,050	Частково передані іншим підприємствам, частково зберігаються на підприємстві

1	2	3	4	5	6	7	8
		Вироби та матеріали гумові зіпсовані або відпрацьовані	IV	0,150	0	0,150	Зберігаються на території підприємства
		Ошурки та стружка токарна металів кольорових, що утворюються від процесів їх формування	IV	0	10,674	0	Передані іншим підприємствам
		Шлами гальванічні з осаджувачем-вапняним молоком (кальціймісні)	IV	0	17,000	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи деревини кускові	IV	0	51,761	0	Спалені для отримання енергії
		Стружка деревна	IV	0	2,653	0	Спалені з метою отримання енергії
		Тирса деревинна (у тому числі пил деревини, вловлений ГОУ)	IV	0	8,225	0	Спалені з метою отримання енергії
		Окалина прокатного та ковальсько-пресового виробництва	IV	0	1,500	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи виробничо-технологічні інші, не позначені іншим способом, або відходи від комбінованих процесів	IV	0	0,010	0	Передані іншим підприємствам
		Перепал	IV	0	0,100	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи механооброблення (пил металевоабразивний, у тому числі пил, вловлений ГОУ)	IV	0	0,700	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи інші (тирса забруднена нафтопродуктами)	III	0,120	0	0,120	Зберігаються на території підприємства
		Відходи інші (пісок забруднена нафтопродуктами)	III	0,150	0	0,150	Зберігаються на території підприємства
		Відходи комунальні (міські) змішані, у тому числі сміття з урн	IV	0	87,86	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали абразивні та вироби з них зіпсовані, забруднені або неідентифіковані, які не можуть	IV	0	0,020	0	Передані іншим підприємствам

1	2	3	4	5	6	7	8
		бути використані за призначенням					
		Папір та картон пакувальні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	IV	0	0,050	0	Передані іншим підприємствам
		Матеріали пакувальні пластмасові зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені	IV	0	0,030	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи виробничо-технічні, не позначені іншим способом, або відходи, одержані у комбінованих процесах (відпрацьовані формувальна та стрижнева суміш)	IV	0	1154,000	0	Передані іншим підприємствам
		Шлак паливний	IV	0	0,003	0	Передані іншим підприємствам
		Обладнання електронне загального призначення зіпсоване, відпрацьоване чи неремонтно-придатне	IV	1,400	0	1,400	Зберігаються на території підприємства
		Відходи одержані у процесах зварювання (огарки електродів)	IV	0	0,100	0	Передані іншим підприємствам
		Шлам, що утворюється під час шліфування та притирання	IV	0	0,020	0	Передані іншим підприємствам
		Зола летка	IV	0	0,002	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи з вмістом азбесту зіпсовані або відпрацьовані	IV	0	0,040	0	Передані іншим підприємствам
		Відходи, одержані у процесах зварювання (флюс відпрацьований)	IV	0	5,000	0	Передані іншим підприємствам
		Футерування інші відпрацьовані	IV	0	3,000	0	Передані іншим підприємствам
		Взуття зношене чи зіпсоване	IV	0	0,050	0	Передані іншим підприємствам

1	2	3	4	5	6	7	8
		Бій матеріалів та виробів скляних (склобій)	IV	0	0,015	0	Передані іншим підприємствам
		Одяг захисний зіпсований, відпрацьований чи забруднений (у тому числі зношені рукавиці різні)	IV	0	0,080	0	Передані іншим підприємствам

Інфраструктура місць видалення відходів (МВВ) за критерієм екологічної безпеки

Таблиця 56

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Місця видалення відходів категорії Г – надзвичайно небезпечні		Місця видалення відходів категорії В – небезпечні		Місця видалення відходів категорії Б – помірно небезпечні		Місця видалення відходів категорії А – малонебезпечні	
		діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.	діючі, од.	закриті, од.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Конотопський район	-	-	30	-	6	1	2	-
2.	Охтирський район	-	1	11	5	7	36	-	-
3.	Роменський район	-	-	44	6	8	21	1	1
4.	Сумський район	-	-	27	5	23	4	4	1
5.	Шосткинський район	-	-	8	2	6	1	-	2
	Усього	-	1	120	18	50	63	7	4

Стан обліку та паспортизації місць видалення відходів (МВВ) (на 01.01.2024)

Таблиця 57

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість непаспортизованих МВВ, од.	Кількість паспортизованих МВВ, од.	Паспортизовано МВВ за звітний період, од.
1	2	3	4	5
1.	Конотопський район	-	39	-
2.	Охтирський район	1	60	-
3.	Роменський район	-	81	-
4.	Сумський район	1	64	-
5.	Шосткинський район	1	19	-
	Усього	3	263	-

Інфраструктура утилізації та оброблення відходів

Таблиця 58

Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Пункти приймання/збирання зношених шин, од.	Пункти приймання/збирання відходів електронного та електричного обладнання, од.	Пункти приймання транспортних засобів на утилізацію, од.	Пункти та установи централізованого знешкодження медичних відходів, од.
1	2	3	4	5
Сумська міська територіальна громада	-	-	-	ДП «Сумська біологічна фабрика» утилізатор термічний УТ 100Д ТОВ «СПЕЦЗАХИСТ» м. Суми, вул. Скрябіна, 38, тел. 78-67-02 (вид діяльності: збирання небезпечних відходів)
м. Шостка	-	-	-	ФОП Романчик Д.Г. – багатоконтурний піроліз з каталітичним допаленням відхідних газів
Усього	-	-	-	3

Суб'єкти господарювання, що здійснюють збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини

Таблиця 59

№ з/п	Найменування/Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)	Місцезнаходження/ Місце проживання	Контактні дані (вебадреса, телефон, електронна пошта)	Спеціалізація (види вторинної сировини)
1	2	3	4	5
Нижньосироватська сільська рада				
1.	КПЕРЖ «Господар»	с. Старе Село, вул. Сумська, 43	050 630 07 17, gospodar201102@gmail.com	ПЕТ-пляшки, скло
м. Конотоп				
1.	ФОП Трофименко О.О.	м. Конотоп, вул. Вирівська, 62, вул. Богдана Хмельницького, 6, вул. Олександрівська, 5/1	067 607 40 17	Макулатура, ПЕТ-пляшки, скло
2.	ФОП Євменов С.О.	м. Конотоп, вул. Михайла Сусли, 6, 4-й провулок вул. Успенсько-Троїцької, 13/3	095 440 54 44	Макулатура, ПЕТ-пляшки, скло

1	2	3	4	5
3.	ФОП Воронов В.В.	м. Конотоп, вул. Красногірська, 12, вул. Сумська, 10, вул. Богдана Хмель- ницького, 20	097 011 17 20	Макулатура, ПЕТ-пляшки, скло
м. Глухів				
1.	ПП «Євменова О.В.» / Тішаєв Р.О.	м. Глухів, площа Свободи, буд. 7 м. Глухів, вул. Києво - Московська, 1	066 975 92 29	Макулатура, відпрацьовані Склотара, поліетилен б/у, поліети- ленові пляшки б/у
м. Суми				
1.	ТОВ «А-МУССОН»	м. Суми, вул. Гетьмана Павла Скоро- падського, 10/1, оф. 207	http://a-musson.com/ (0542) 77-57-71 099 663 70 80 a-musson@ukr.net	ПЕТ-пляшка, папір, пластик, скло, жестяна банка
2.	ТОВ «СЕРВІСРЕСУРС»	м. Суми, вул. Березовий гай, 3	http://www.servisresurs.sumy.ua (0542) 64-11-88 095 314 38 58 tovservisresurs@gmail.com	ПЕТ-пляшка, папір, пластик, скло
3.	ТОВ «СВОД-7»	м. Суми, вул. Черкаська, 4	https://svodsumy.uaprom.net/ (0542) 64-03-43 066 429-33-16	Макулатура
4.	ТОВ «Сумський завод ГТВ»	м. Суми, вул. Революції Гідності, 17, корпус 1	-	Відпрацьовані шини

**Впровадження роздільного збирання небезпечних відходів у складі побутових відходів
(приймання/збирання/вилучення небезпечних відходів у складі побутових відходів від населення)**

Таблиця 60

№ з/п	Найменування населеного пункту	Загальна кількість мешканців у населеному пункті, тис. осіб*	Кількість приймальних пунктів небезпечних відходів у складі побутових (усього), од.	Кількість місць тимчасового розміщення небезпечних відходів у складі побутових до їх передачі спеціалізованим підприємствам, од.	Загальний обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами, т	Номенклатура та обсяг небезпечних відходів, які збираються приймальними пунктами
1	2	3	4	5	6	7
1.	Сумська міська територіальна громада	268,8 у тому числі: міського – 256,6 сільського – 10,2	0	42 урни для відпрацьованих батарейок, які розміщені на контейнерних майданчиках для тимчасового складування ТПВ	Інформація відсутня	Відпрацьовані батарейки
2.	Лебединська міська територіальна громада	41,111	1	0	0,02	Батарейки

* - за даними органів місцевого самоврядування.

Поводження з непридатними та забороненими до використання пестицидами та отрутохімікатами
Стан зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та їх знешкодження (станом на 01.01.2024)

Таблиця 61

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість, т	Кількість складів, од.	Стан складських приміщень		
				добрий, од.	задовільний, од.	незадовільний, од.
1	2	3	4	5	6	7
1.	Конотопський район	-	-	-	-	-
2.	Охтирський район	16,482	4	-	1	3
3.	Роменський район	8,4	2	-	-	2
4.	Сумський район	235,583	12	-	1	11
5.	Шосткинський район	-	-	-	-	-
	Усього	260,465	18	-	2	16

13. Радіаційна безпека

Експлуатація атомних електростанцій та пунктів захоронення радіоактивних відходів (ПЗРВ)

Таблиця 62

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район), назва АЕС та підприємства	Кількість ядерних та радіаційно небезпечних об'єктів (усього), од.	АЕС		Підприємства, що здійснюють захоронення радіоактивних відходів (РАВ)		
			кількість реакторів, од.	радіаційний фон в 30-кілометровій зоні АЕС, мкЗв/год	кількість ПЗРВ, од.	кількість РАВ, м³ загальна активність, Бк	радіаційний фон на території ПЗРВ, мкЗв/год
-	-	-	-	-	-	-	-

Використання джерел іонізуючого випромінювання (ДІВ)*

Таблиця 63

№ з/п	Власник ДІВ	Адреса власника ДІВ
1	2	3
1.	Інститут прикладної фізики Національної академії наук України	м. Суми
2.	Державне підприємство «Сумський регіональний науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації»	м. Суми
3.	Публічне акціонерне товариство «Суміхімпром» 05766356	м. Суми
4.	Комунальне некомерційне підприємство Сумської обласної ради «Сумський обласний клінічний онкологічний диспансер»	м. Суми

* - за даними Східної інспекції з ядерної та радіаційної безпеки Державної інспекції ядерного регулювання України.

Забруднення території техногенними та техногенно-підсиленними джерелами природного походження

Таблиця 64

№ з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці (область, район)	Кількість населення, осіб	Радіаційний фон на території, мкЗв/год	Питома активність забруднюючих радіонуклідів, Бк/кг				
				цезій-137 (техногенний)	стронцій-90 (техногенний)	радій (природний)	торій (природний)	калій (природний)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	м. Дружба	4504	0,11	-	-	-	-	-
2.	м. Конотоп	83543	0,12	-	-	-	-	-
3.	м. Глухів	31789	0,12	-	-	-	-	-
4.	м. Ромни	37765	0,11	-	-	-	-	-
5.	м. Лебедин	23892	0,11	-	-	-	-	-
6.	АМСЦ Суми	256474	0,12	-	-	-	-	-

* - визначення питомої активності забруднюючих радіонуклідів, Бк/кг Сумський ЦГМ не проводить, тому дані по пп. 5, 6, 7, 8, 9 не надаються.

14. Корисні копалини

Інформація у сфері надрокористування

Таблиця 65

Спеціальні дозволи на користування надрами	За роками		
	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Кількість виданих	2	1	1
Кількість анульованих	2	3	3

15. Моніторинг навколишнього природного середовища

Мережа спостережень за станом навколишнього природного середовища

Таблиця 66

№ з/п	Суб'єкти моніторингу	Кількість точок спостережень, од.								
		атмосферне повітря	стаціонарні джерела викидів в атмосферне повітря	поверхневі води	джерела скидів зворотних вод у поверхневі води	морські води	джерела скидів зворотних вод у морські води	підземні води	джерела скидів зворотних вод у глибокі підземні водоносні	грунти
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Сумський обласний центр з гідрометеорології	3	*	11	*	*	*	*	*	**
2.	ДУ «Сумський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України»	58	-	41 у т.ч 24 зони рекреації	-	-	-	артсвердловини 340/колодязі 1357	-	90
3.	Державна екологічна інспекція у Сумській області	-	-	79	3	-	-	-	-	29
4.	Департамент захисту довкілля та природних ресурсів Сумської обласної державної адміністрації	1	-	-	-	-	-	-	-	-

* - не проводяться роботи по цих напрямках.

** - згідно з Планом основних робіт при проведенні спостережень за забрудненням навколишнього природного середовища Сумського ЦГМ, який затверджений Центральною геофізичною обсерваторією ім. Бориса Срезневського (ЦГО) м. Київ, яка є методичним центром, в 2023 році: відповідно до планових завдань на 2023 рік працівниками метеостанції Конотоп здійснено відбір 12 проб ґрунту на забруднення токсикантами промислового походження; згідно з планом діагностичного моніторингу щомісяця проводився відбір проб води та аналіз 1-го дня на водних об'єктах Сумської області.

Транскордонні системи спостережень*

Таблиця 66.1

№ з/п	Країна-партнер, з якою проводиться спільний моніторинг	Кількість точок спостережень	Показники, за якими проводяться спостереження	Періодичність проведення спостережень
1	2	3	4	5

* - транскордонна система спостережень відсутня.

Доступ до інформації про стан навколишнього природного середовища

Таблиця 67

№ з/п	Орган, відповідальний за підготовку та висвітлення інформації про стан навколишнього природного середовища	Назва публікації, видання	Періодичність підготовки публікації, видання	Інтернет-посилання
1	2	3	4	5
1.	Департамент захисту довкілля та природних ресурсів Сумської обласної державної адміністрації	вебпортал місцевих органів виконавчої влади Сумської області, вебсторінка Департаменту	за наявності інформаційного приводу	https://www.pek.sm.gov.ua/index.php/uk/
2.	Виконавчий комітет сільської ради	про стан навколишнього середовища	щомісяця	https://gromada.org.ua/gromada/bezdrycka/pam%E2%80%99yataka-utvorjuvacha-vidhodiv-14-01-36-13-05-2024/
3.	Відділ земельних відносин, архітектури, житлово-комунального господарства, надзвичайних ситуацій та комунальної власності Вільшанської ради	дотримання правил пожежної безпеки в екосистемах поводження з побутовими відходами	двічі у квартал	https://vilshanska-gromada.gov.ua/news/1712555646/ https://vilshanska-gromada.gov.ua/news/1711376806/
4.	Конотопська міська рада	вебсторінка міської ради	за наявності інформаційного приводу	https://konotop-rada.gov.ua/ фейсбук https://bit.ly/3Mhyawj
5.	Відділ житлово-комунального господарства Кролевецької міської ради	стан навколишнього середовища	2 рази в рік	https://krolevecka-gromada.gov.ua/

1	2	3	4	5
6.	Відділ з питань внутрішньої політики виконавчого комітету Лебединської міської ради	вебсторінка міської ради	за наявності інформаційного приводу	https://lebedynrada.gov.ua/
7.	Виконавчий комітет Миколаївської селищної ради	«Стан довкілля в населених пунктах громади»	1 раз на місяць	https://mykolaiivska-gromada.gov.ua/
8.	Новослобідська сільська рада	Стан навколишнього природного середовища в Сумській області	за наявності інформаційного приводу	https://novoslobidska-gromada.gov.ua/
9.	Охтирська міська рада	вебсторінка міської ради	за наявності інформаційного приводу	https://okhtyrkamr.gov.ua/
10.	Путивльська міська рада	вебсторінка міської ради	за наявності інформаційного приводу	https://putivlska-gromada.gov.ua/
11.	Свеська селищна рада	вебсторінка селищної ради	за наявності інформаційного приводу	https://svesa-rada.gov.ua/
12.	Департамент фінансів, економіки та інвестицій Сумської міської ради	стан забруднення атмосферного повітря	щомісячно та раз на рік	https://finance.smr.gov.ua/55-stan-dovkillya-v-m-sumi
		поводження з відходами	за наявності інформації у розпорядника	https://finance.smr.gov.ua/103-povodzhennya-z-vidkhodami
		водні ресурси	за наявності інформації у розпорядника	https://finance.smr.gov.ua/101-vodni-resursi
		зелені насадження	за наявності інформації у розпорядника	https://finance.smr.gov.ua/102-zeleni-nasadzhennya

16. Міжнародне співробітництво

Таблиця 68

Назва міжнародного договору України	Дата підписання	Строк дії міжнародного договору України	Примітка
1	2	3	4

Перелік проектів міжнародної технічної допомоги

Таблиця 68.1

№	Назва проекту	Строк реалізації	Джерело фінансування	Вартість проекту	Залишок коштів станом на кінець року	Результати, що мали бути досягнуті відповідно до проекту	Досягнуті результати
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Улаштування мережевої сонячної електростанції для забезпечення безперебійного гарячого водопостачання будівлі КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» Сумської міської ради за адресою: м. Суми, вул. Троїцька, 28	2022-2023	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH	Грант GIZ – 96 052,11 євро	-	Улаштування мережевої сонячної електростанції для забезпечення безперебійного гарячого водопостачання будівлі КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» Сумської міської ради потужністю 60 кВт	Улаштовано мережеву сонячну електростанцію для забезпечення безперебійного гарячого водопостачання будівлі КНП «Дитяча клінічна лікарня Святої Зінаїди» Сумської міської ради потужністю 60 кВт
2.	Підтримка впровадження проекту «Підвищення енергоефективності в дошкільних навчальних закладах м. Суми» в рамках Програми розвитку муніципальної інфраструктури	2021-2023	-	-	-	Виконання вимог Європейського інвестиційного банку щодо реалізації проекту «Підвищення енергоефективності в дошкільних навчальних закладах м. Суми» очікуваним результатом якого є скорочення споживання енергії будівлями дитячих садків та видатків на паливно-	Надано консультаційні послуги і технічна підтримка ГРП. Компанією Гопа Інфра (Німеччина) проведено ряд технічних нарад з представниками робочої групи з питань реалізації проекту; надано допомогу в процесі підготовки документів для здійснення першої вибірки

1	2	3	4	5	6	7	8
						енергетичні ресурси, а також створення комфортних умов для знаходження у приміщеннях персоналу та учнів у будь-яку пору року	кредитних коштів, тощо
3.	«Управління відходами на основі замкненого циклу»	01.08.2020-31.07.2023	Залучені (грантові) кошти, Бюджет Сумської МТГ	200 тис євро: 170 тис. євро – грант Фонду ЄСП та Норвегії; 30 тис. євро – бюджет СМТГ	875 462 грн	Організація системи управління відходами у місті Суми, підвищення обізнаності населення у сфері управління відходами	Проведено комунікаційні та просвітницькі заходи, зокрема онлайн-конкурсу «Пакування для змагання». Враховуючи запровадження в Україні воєнного стану в лютому 2022 року, подальша робота в рамках проєкту була зосереджена на поширенні інформації з релевантної тематики, висвітлення досягнень партнерів у рамках проєкту та підтримки активності сторінок у соцмережах
4.	Програма розвитку ООН	2023				Отримати Фотометр eXeact Micro 20w/Bluetooth та реагенти для вимірювання якості поверхневих вод	Отримано Фотометр eXeact Micro 20w/Bluetooth та реагенти для вимірювання якості поверхневих вод, пройдено відео-презентацію щодо початкових навиків користування приладом
5.	Фонд «Партнерство за сильну Україну» (ФПСУ), який впроваджується компанією Кімонікс Інтернешнл Інк. (Chemonics International Inc.)	2023				Отримати Tipper Truck (самоскид) DAF CF 480 FAD	Згідно з договором про передачу між Кімонікс Інтернешнл Інк. («Кімонікс») та Сумською міською територіальною громадою в особі Виконавчого комітету Сумської міської ради щодо передачі Майна (самоскид DAF CF 480 FAD VIN код: XLRADM4300G397587), кінцевим отримувачем вказаного майна є комунальне

1	2	3	4	5	6	7	8
							підприємство «Зелене будівництво» Сумської міської ради
6.	Просування енергоефективності та імплементації Директиви ЄС про енергоефективність в Україні (FEER) (Конотопська міська рада)	2021-2025	GIZ	6991,977 тис. грн	20,0 тис. євро	1. Участь енергоменеджера у навчальній програмі. 2. Участь громади у конкурсному відборі на реалізацію енергоефективного демо-проекту. 3. Реалізація демо-проекту	1.Прийнято участь у навчальній програмі. 2.Заявка на реалізацію енергоефективного демо-проекту пройшла конкурсний відбір. 3. Реалізовано 90% демо-проекту
7.	Підтримка реформи децентралізації в Україні / Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку (UDU/U-LEAD з Європою: фаза II) Конотопська міська рада	2022-2024	GIZ	невизначена	-	1.Участь у навчальній програмі «Кроки для спеціалістів - Управління відходами». 2.Участь громади у конкурсному відборі на реалізацію проекту у сфері управління відходами. 3.Розроблення проектної і тендерної документації об'єкта «Нове будівництво регіонального полігону - комплексу управління відходами, що не є небезпечними, з під'їзною дорогою у Конотопській міській територіальній громаді»	1.Прийнято участь у навчальній програмі «Кроки для спеціалістів - Управління відходами». 2.Заявка на реалізацію проекту пройшла конкурсний відбір. 3. Триває розроблення проектної і тендерної документації об'єкта «Нове будівництво регіонального полігону - комплексу управління відходами, що не є небезпечними, з під'їзною дорогою у Конотопській міській територіальній громаді»

Перелік інвестиційних проєктів

Таблиця 68.2

№	Назва проєкту	Строк реалізації	Джерело фінансування	Вартість проєкту	Залишок коштів станом на кінець року	Результати, що мали бути досягнуті відповідно до проєкту	Наявні експертизи проєктної документації
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Капітальний ремонт Миколаївського закладу дошкільної освіти (ясла-садок) «Веселка» Миколаївської селищної ради Сумської області за	2023-2024	Державний бюджет/місцевий бюджет	45 733,778	7 700	Проведена термомодернізація будівлі, замінена зношена система водовідведення та водопостачання, оновлена	Філія ДП «УкрДержбудекспертиза» № 19-0187/01-23 від 27 липня 2023 року

1	2	3	4	5	6	7	8
	адресою: Сумська об лась, Сумський район, смт Миколаївка, вул. Мусієнка І.Д., буд. 18					система електропостачання	
2.	Реконструкція каналізаційних мереж з установкою очисних споруд в смт Миколаївка Сумського району Сумської області	2023-2024	Державний бюджет/ місцевий бюджет	6 916,898	6 916,898		ТОВ «ЄВРОЕКСПЕРТИЗА»

17. Планування природоохоронної діяльності

Перелік регіональних (місцевих) природоохоронних програм

Таблиця 69

№ з/п	Назва програми	№ та дата прийняття	Кількість коштів у звітному році за програмою		
			виділено, тис. грн.	фактично профінансовано, тис. грн	%
1	2	3	4	5	6
1.	Програма охорони навколишнього природного середовища Сумської області на 2023-2025 роки	24.02.2023 № 71-ОД (зі змінами)	2 158	1 003,6	47
2.	Програма державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря зони «Сумська» на 2022-2026 роки	25.07.2022 (зі змінами) № 248-ОД	1 200	1 107,3	92
3.	Регіональна програма «Ліси Сумщини» на 2023-2025 роки	01.03.2023 № 76-ОД	0	0	-
4.	Програма «Благоустрою населених пунктів Дубов'язівської селищної ради на 2024 рік»	22.12.2023	561	8	1,4
5.	Програма охорони навколишнього природного середовища Есманської селищної ради на 2021-2023 роки	14.07.2021 № 362	0	0	-
6.	Програма використання та охорони земель Есманської селищної ради на 2021-2031 роки	20.07.2021 № 461	0	0	-
7.	Програма розвитку та утримання парків, скверів і інших озелених територій Конотопської міської територіальної громади на 2022-2023 роки	21.06.2022 № 142	6 690,66	5 747,5	85,9
8.	Програма утримання та благоустрою Конотопської міської територіальної громади на 2022-2023 роки	30.06.2022 № 165	13 072,75	11 951,38	91,4
9.	Програма поводження з побутовими відходами на території Лебединської міської територіальної громади на 2023 рік	31.01.2023 № 962-МР	3 121,68	3 061,17	98,1
10.	Програма охорони природного навколишнього середовища Миколаївської сільської ради Сумського району на 2023-2025 роки	24.11.2022 №22	6 478	2 669,305	41,20
11.	Програма поводження з твердими побутовими відходами в Миколаївській селищній раді Сумського району Сумської області на 2020-2025 роки	24.01.2020	1 595	319	20
12.	Програма «Питна вода України» на 2020-2024 роки (Миколаївська селищна рада)	24.01.2020	41 517	3 322	8
13.	Програма «Чиста криниця - міцна громада» на 2019-2024 роки (Миколаївська селищна рада)	05.08.2019	669	200,7	30
14.	Програма охорони навколишнього природного середовища на території	18.09.2020	5 700	114	2

1	2	3	4	5	6
	Миколаївської селищної ради на 2020-2024 роки				
15.	Програма охорони навколишнього природного середовища Новослобідської сільської ради на 2021-2025 роки	22.12.2020	85	3,7	4,4
16.	Програма санітарного очищення та поводження з побутовими відходами на території Охтирської територіальної громади на 2021-2025 роки	22.12.2020 № 47-МР	6 020	2 966,05	49
17.	Програма озеленення, розвитку та збереження зелених зон на 2021-2025 роки (Охтирська міська рада)	22.12.2020 № 48-МР	2 850	1 432,96	50
18.	Програма охорони навколишнього природного середовища на території Попівської сільської ради Конотопського району Сумської області на 2023 рік в новій редакції	03.11.2023	143,16	41,014	28,6
19.	Програма розвитку земельних відносин та охорони земель на території Новослобідської сільської ради Конотопського району Сумської області на 2022-2027 роки	11.02.2022	18	18	100
20.	Програма охорони навколишнього природного середовища Новослобідської сільської ради на 2021-2025 роки	22.12.2022	35,1	0	-
21.	Програма охорони навколишнього природного середовища Путивльської міської ради на 2023 рік	22.12.2021 № 1337-МР	901,6	847,6	94
22.	Програма охорони навколишнього природного середовища Садівської сільської ради на 2023 - 2024 роки	20.06.2023	293,7	148,86	50,6
23.	Програма екології населених пунктів Середино-Будської міської територіальної громади на 2021-2025 роки	28.04.2021	95	7,1	7,5
24.	Програма охорони навколишнього природного середовища на території Свеської селищної територіальної громади на 2023 рік	23.12.2022	88,296	54,45	61,7
25.	Цільова програма охорони навколишнього природного середовища Степанівської селищної ради		6,774	0	-
26.	Програма охорони навколишнього природного середовища Сумської міської територіальної громади на 2022-2024 роки	27.05.2022 (зі змінами) № 162	319 168 ДБ 217 187 СМТГ 101 591 інші джерела (грант ЄС) 390	48 295,75 ДБ 5 848,74 СМТГ 42 071,8 кошти гранту ЄС 375, 25	41
27.	Природоохоронні заходи місцевого значення на 2023 рік (Ямпільська селищна рада)	23.12.2022	45,6	45,6	100

Взаємодія із засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю

Таблиця 70

Показники	Одиниця виміру	2021 рік	2022 рік	2023 рік
1	2	3	4	5
1. Інформаційно-просвітницькі заходи, у тому числі із залученням:		105	90	158
періодичних видань	од.	14	16	5
телебачення	од.	3	1	4
радіомовлення	од.	-	1	2
мережі Інтернет	од.	86	72	146
виставкових заходів	од.	-	-	1
2. Консультації з громадськістю, у тому числі:		168	24	62
громадські слухання	од.	*	*	14
круглі столи	од.	2	1	7
зустрічі з громадськістю	од.	-	-	-
семінари	од.	12	18	5
громадська приймальня (кількість відвідувачів)	од.	125	-	5
інтернет-конференції	од.	6	3	31
інтерактивне спілкування (теле-, радіодіалоги)	од.	-	2	-

* - відповідно до пункту 2¹ статті 17 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», тимчасово, на період дії та в межах території карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), до повного його скасування та протягом 30 днів з дня скасування карантину, громадське обговорення планованої діяльності проводиться у формі надання письмових зауважень і пропозицій (у тому числі в електронному вигляді). У цей період громадські слухання, передбачені статтею 7 цього Закону, не проводяться.

Громадські організації, що діють на території області
(загальнодержавні, місцеві)

Таблиця 71

№ з/п	Організації	Юридична адреса
1	2	3
1.	Сумська обласна організація Українського товариства охорони природи	вул. Набережна річки Стрілки, 46, м. Суми
2.	Громадське незалежне екологічне об'єднання у Сумській області «Зелена Сумщина»	вул. Герасима Кондратьєва, 25, офіс 505, м. Суми
3.	Дитячий незалежний екологічний центр «Романтик»	вул. Супруна, 6, м. Суми
4.	Громадська організація «ЕКОТОП»	вул. Інтернаціоналістів, 41А, кв. 13, м. Суми, 40034
5.	Сумська міська незалежна громадська екологічна організація «Зелений світ»	вул. Набережна р. Стрілки, 46, м. Суми
6.	Громадська організація «Чистий Сейм»	вул. Соборна, 12/1, м. Путивль, 41500
7.	Громадська організація «Міжрегіональний інститут розвитку громад»	м. Конотоп, вул. Лазаревського, 6А/65
8.	Молодіжна скаутська організація «Пласт» в м. Конотоп	м. Конотоп, plast.konotop@gmail.com
9.	ГО «Конотопська зоозахисна організація» Друзі тварин»	м. Конотоп, вул. Панова, б.4, кв. 4
10.	Громадська екологічна організація «Конотопський Зелений світ»	вул. Путивльська, 27, м. Конотоп
11.	Громадська організація «Зелена лінія»	м. Глухів, вул. Терещенків, 117
12.	Глухівська міська молодіжна громадськосоціально еколого культурна організація «ОЗОН»	м. Глухів, вул. Червона Гірка, 13/2
13.	Громадська організація Охтирка Зелене Місто	м. Охтирка, вул. Перемоги, 104

**Перелік природоохоронних заходів, фінансування яких здійснювалось за рахунок коштів
Державного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2021-2023 роках**

Таблиця 72

№ з/п	Назва природоохоронного заходу	Загальна кошторисна вартість (згідно з проектом), тис. грн	Строк реалізації заходу (згідно з проектом)	Ступінь готовності природоохоронного заходу, %	Обсяг фактичних видатків з Державного фонду, тис. грн	Обсяг фактичних видатків з інших джерел, тис. грн	Інформація щодо стану виконання природоохоронного заходу (завершення або введення в експлуатацію)
1	2	3	4	5	6	7	8
2021 рік							
1.	-	-	-	-	-	-	-
2022 рік							
1.	-	-	-	-	-	-	-
2023 рік							
1.	-	-	-	-	-	-	-

**Перелік природоохоронних заходів, фінансування яких здійснювалось за рахунок коштів
обласного фонду охорони навколишнього природного середовища у 2021-2023 роках**

Таблиця 73

№ з/п	Назва природоохоронного заходу	Загальна кошторисна вартість (згідно з проектом), тис. грн	Строк реалізації заходу (згідно з проектом)	Ступінь готовності природоохоронного заходу, %	Обсяг фактичних видатків з обласного фонду, тис. грн	Обсяг фактичних видатків з інших джерел, тис. грн	Інформація щодо стану виконання природоохоронного заходу (завершення або введення в експлуатацію)
1	2	3	4	5	6	7	8
2021 рік							
1.1.	Реконструкція очисних споруд в смт Хотінь Сумського району Сумської області	1 499,725	2020-2021	49%	515,985	221,14	Проект потребує коригування. Незавершене будівництво
1.2.	Проведення капітального ремонту для поліпшення технічного стану та благоустрою водойми площею 0,4028 га на території парку-пам'ятника садово-парково-	1 080,9	2015-2021	5%	50,027	-	Проведено коригування ПКД, закупівля не відбулася. Планується проведення процедури закупівлі та будівництво у 2022

1	2	3	4	5	6	7	8
	го мистецтва «Будинок-музей А.П.Чехова» (з коригуванням проектно-кошторисної документації)						році
1.3.	Реконструкція водоскидної споруди водосховища в с. Голубівка Середино-Будського району Сумської області	2 320,647	2020-2021	100%	1 249,233	176	Роботи виконані
1.4.	Будівництво очисних споруд у с. Сад Сумського району (виготовлення проектно-кошторисної документації)	120	2020-2021	15%	16,317	1,285	Проведено виготовлення ПКД, не завершена експертиза проєкту
1.5.	Капітальний ремонт з поліпшення технічного стану та благоустрою водойми по вул. А. Двидова в с. Бочечки Конотопського району Сумської області	1 309,843	2020-2021	100%	479,665	-	Роботи виконані
1.6.	Реконструкція аеротенного відділення очисних споруд по вул. Дудіна, 83-А в м. Ромни Сумської області (заміна обладнання) (коригування)	2 158,898	2019	100%	1 281,535	320,383	Роботи виконані
1.7.	Будівництво ділянки мережі централізованого водовідведення від існуючої КНС до існуючих колодязів № 3, 4 в смт Миколаївка Білопільського району Сумської області (нове будівництво)	1 284,152	2021	100%	781,232	200	Роботи виконані
1.8.	Реконструкція систем господарчо-побутової каналізації та інженерних споруд села Косівщина Сумського району Сумської області (виготовлення проектно кошторисної документації)	970	2021	100%	485	-	Роботи виконані
1.9.	Будівництво каналізаційної мережі КЗ СОР Сумський обласний художній музей ім. Никанора Онацького (з виготовленням проектно-кошторисної документації)	470	2021	100%	369,196	-	Роботи виконані
2.1.	Наукові дослідження та проєктні розроблення регіонального плану управління відходами у Сумській області до 2030 року	699	2020-2021	100%	397,86	-	Виконано. Розроблено проєкт

1	2	3	4	5	6	7	8
2.2.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Синівської сільської ради Роменського району, 10,594 т	900,066	2021	100%	740,066	160	Роботи виконані
2.3.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Хмелівської сільської ради Роменського району, 35,296 т	2 998,748	2021	100%	2 798,748	200	Роботи виконані
2.4.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Андріяшівської сільської ради Роменського району, 28,134 т	2 390,264	2021	100%	1 878,363	469,59	Роботи виконані
2.5.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до ви-	508,485	2021	100%	421,199	87,286	Роботи виконані

1	2	3	4	5	6	7	8
	користання хімічних засобів захисту рослин на території Роменської міської ради, 5,985 т						
2.6.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Миколаївської сільської ради Сумського району, 46,378 т	3 610,019	2021	100%	2 846,974	711,743	Роботи виконані
2.7.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Степанівської селищної ради Сумського району, 25,642 т	2 035,942	2021	100%	1 611,032	402,758	Роботи виконані
2.8.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Хотінської селищної ради Сумського району, 7,176 т	585,127	2021	100%	465,051	116,262	Роботи виконані
2.9.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та	254,88	2021	100%	191,16	63,72	Роботи виконані

1	2	3	4	5	6	7	8
	небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Краснопільської селищної ради Сумського району, 3,0 т						
2.10.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Юнаківської сільської ради Сумського району, 3,1 т	263,376	2021	100%	210,7	52,676	Роботи виконані
2.11.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Верхньосироватської сільської ради Сумського району, 0,3 т	25,488	2021	100%	20,39	5,098	Роботи виконані
2.12.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Нижньосироватської сільської ради Сумського р-ну, 1,2т	101,952	2021	100%	81,561	20,391	Роботи виконані
2.13.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення	7 875,876	2021	100%	6 295,196	1 573,799	Роботи виконані

1	2	3	4	5	6	7	8
	утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Шосткинської міської ради, 92,701 т						
3.1.	Будівництво, розширення та реконструкція розплідників і ферм для розведення диких звірів та птахів з метою їх розселення в природному середовищі: організація вольєрного господарства по розширенню видового складу диких мисливських тварин (олень благородний, лань європейська)	4 780,95	2021	100%	499,999	-	Виконано. Придбано: сітка «рабіца», металопрокат, будівельні матеріали
3.2.	Діяльність щодо збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, поліпшення середовища їх перебування чи зростання, створення належних умов для розмноження у природних умовах, розведення та розселення: придбання кормів для зубрів	500	2021	100%	500	-	Виконано. Придбано: 60 т силосу кукурудзи, 35,7 т зерна кукурудзи, 22,8 т зерна ячменю
3.3.	Розроблення проектів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду та організація їх територій	190	2021	100%	190	-	Виконано. Розроблено 14 проектів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду
3.4.	Розроблення документації із землеустрою для територій та об'єктів природно-заповідного фонду	1 000	2021	100%	873	-	Роботи виконані
3.5.	Ведення державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ)	195	2021	100%	195	-	Виконано. Заповнено кадастрову ф. 1 ДКПЗФ щодо 26 об'єктів
3.6.	Витрати на утримання об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення: проведення лікування ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Новослобідські дуби»	100	2021	100%	99,98	-	Виконано. Проведено лікування ботанічної пам'ятки природи місцевого значення «Новослобідські дуби»

1	2	3	4	5	6	7	8
	ські дуби» на території Конотопського району Сумської області						
3.7.	Придбання спеціального обладнання, транспортних засобів і засобів зв'язку, віднесених до організацій заповідників та інших природоохоронних установ: придбання байдарок з веслами та рятувальними жилетами для організації еколого-пізнавальних маршрутів на території РЛП «Сеймський»	110	2021	100%	110	-	Роботи виконані
3.8.	Придбання спеціального обладнання, транспортних засобів і засобів зв'язку, віднесених до організацій заповідників та інших природоохоронних установ: придбання наметів, спальних мішків та карематів для організації еколого-пізнавальних маршрутів на території РЛП «Сеймський»	56	2021	100%	46,264	-	Роботи виконані
3.9.	Придбання спеціального обладнання, транспортних засобів і засобів зв'язку, віднесених до організацій заповідників та інших природоохоронних установ: придбання квадрокоптера для організації еколого-пізнавальних маршрутів на території РЛП «Сеймський»	80	2021	100%	80	-	Роботи виконані
3.10.	Заходи по боротьбі з браконьєрством: придбання спеціального обладнання (моторного човна з мотором та причепом) для РЛП «Сеймський»	100	2021	100%	99,9	-	Роботи виконані
3.11.	Розроблення документації із землеустрою для територій та об'єктів природно-заповідного фонду: розроблення проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки орієнтовної площі 1,05 гектара із	24	2021	100%	24	-	Роботи виконані

1	2	3	4	5	6	7	8
	земель державної власності лісогосподарського призначення та водного фонду, розташованої за межами населених пунктів на території Путивльської міської ради Конотопського району Сумської області для облаштування місця відпочинку туристів на території РЛП «Сеймський»						
3.12.	Витрати на утримання об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення: витрати на утримання парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва місцевого значення «Асмолова»	600	2021	100%	599,999	-	Виконано. Забезпечено охоронні послуги, послуги по утриманню парку та виконані послуги з садіння квітів та трави
4.1.	Запровадження державної системи моніторингу навколишнього природного середовища: розроблення програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря для Сумської області	350	2021	100%	289,5	-	Виконано. Розроблено проект програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря для Сумської області
4.2.	Організація і здійснення робіт з екологічної освіти: придбання проектору та екрану для РЛП «Сеймський»	13	2021	100%	13	-	Роботи виконані
2022							
Фінансування природоохоронних заходів не здійснювалося							
2023							
1.1.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів на території Сумської області (проведення комплексу робіт по збиранню, транспортуванню, перевезенню, утилізації відходів ламп розжарювання, що отримані АТ «Укрпошта» від населення в рамках реалізації експериментального проєкту	658	2023	100%	503,6	0	Передано на утилізацію лампи розжарювання у кількості 815 834 штук

1	2	3	4	5	6	7	8
	відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10 січня 2023 р. № 25)						
1.2.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Верхньосироватської с/р Сумського району, 7,7 т	743,82	2023	100%	371,91	371,91	Роботи виконані
1.3.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Лебединської міської ради, 20,433 т	1 973,828	2023	100%	1 575	0	Роботи виконані
1.4.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Нижньосироватської с/р, Сумського району, 0,7 т	67,62	2023	100%	33,81	33,69	Роботи виконані
1.5.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та	161,322	2023	100%	79,158	79,158	Роботи виконані

1	2	3	4	5	6	7	8
	небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Путивльської міської ради, 1,67 т						
1.6.	Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин на території Юнаківської сільської ради, 13,9 т	1 342,74	2023	100%	1 262,74	71,66	Роботи виконані
2.1.	Діяльність щодо збереження видів тварин і рослин, занесених до Червоної книги України, поліпшення середовища їх перебування чи зростання, створення належних умов для розмноження у природних умовах, розведення та розселення: придбання кормів для зубрів	500	2023	100%	500	0	Виконано. Здійснено закупівлю 138 тонн кормів для підгодівлі зубрів у зимовий період
3.1.	Реконструкція каналізаційної насосної станції з встановленням станції очистки стічних вод в с. Червоне Сумського району	1 496,7	2023	-	500	0	Зважаючи на нагальну потребу в добудові каналізаційної насосної станції в с. Червоне, невикористана субвенція протягом 2023 року перенесена, з метою використання її на зазначені цілі в наступному бюджетному році
4.1.	Створення індикативного посту спостереження за станом атмосферного повітря на базі існуючої метеостанції у місті Конотоп	600	2023	100%	499,76	100	Виконано. Установлено першу в області станцію державного моніторингу атмосферного повітря в межах зони «Сумська» в м. Конотоп. Отримані дані передаватимуться та оброблятимуться за

1	2	3	4	5	6	7	8
							допомогою програмно-технічного комплексу
4.2.	Створення програмно-технічного комплексу моніторингу якості атмосферного повітря зони «Сумська	600	2023	100%	507,58	0	Виконано. Забезпечено створення програмно-технічного комплексу моніторингу якості атмосферного повітря зони «Сумська». Зокрема створений програмно-технічний комплекс моніторингу якості атмосферного повітря зони «Сумська» передбачено для оброблення та збереження даних, які надходять від індикативного посту, що встановлений у м. Контотоп та відображення інформації про стан атмосферного повітря на інтерактивній карті у режимі реального часу для оперативного інформування населення про стан атмосферного повітря

18. Найважливіші екологічні проблеми регіону

18.1. Основні чинники та критерії для визначення найважливіших екологічних проблем, у тому числі пов'язаних із:

1) забрудненням атмосферного повітря викидами парникових газів від полігонів (сміттєзвалищ)

Одним з джерел викидів парникових газів є полігони та сміттєзвалища твердих побутових відходів. Так, за даними статистичної звітності у 2023 році, лише при експлуатації полігону м. Суми, до атмосферного повітря було викинуто 1 372,779 тонн забруднюючих речовин, з них 1 372,184 тонн – метану.

Область працює над запровадженням європейської ієрархії поводження з відходами. Так, реалізація заходів Регіонального плану управління відходами в Сумській області до 2030 року, дасть можливість скоротити видалення відходів на полігонах на понад 40%, провести закриття діючих сміттєзвалищ та полігонів з рекультивацією земельних ділянок та побудувати три сучасні полігони твердих побутових відходів, що призведе і до скорочення викидів забруднюючих газів в атмосферне повітря.

2) забрудненням атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та автотранспорту

За наявними статистичними даними основними забруднювачами повітряного басейну залишаються добувна та переробна промисловість (понад 40%), транспорт, сільське господарство (понад 20%), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (понад 20%). Викиди усіх інших підприємств області становлять близько 24%.

Поряд з цим, одним з основних забруднювачів атмосферного повітря залишається автомобільний транспорт. Викиди автотранспорту представлені відпрацьованими газами (після згоряння пального), картерними газами (суміш пального з парами мастильних матеріалів) і паливним випаровуванням, що надходить у середовище з паливних баків, карбюратора і систем живлення двигунів. Найбільш істотні такі компоненти викидів як оксид вуглецю, вуглеводні, окиси азоту, сполуки сірки, тверді частинки (сажа).

Кількість автомобілів постійно зростає, особливо легкових. Відповідно, слід очікувати зростання подальшого впливу на навколишнє середовище та зростання рівня забруднення.

На рівень забруднення викидами від транспортних засобів впливають інтенсивність та умови їхнього руху. Рівень загазованості залежить від кількості перехресть, від інтенсивності руху автомобілів, ширини і рельєфу вулиць, швидкості вітру тощо.

Викиди від автотранспорту є джерелом вторинного забруднення інших компонентів довкілля, перш за все, ґрунтів і поверхневих водоемів.

Забруднення довкілля, зокрема атмосферного повітря, становить серйозний ризик безпеки для здоров'я людини. Тому зараз гостро постає проблема екологічного захисту. Для покращення ситуації необхідно поетапно впроваджувати заходи, які, з одного боку, були б спрямовані на зменшення викидів забруднюючих речовин підприємствами та автотранспортом, та на

збільшення кількості багаторічних зелених насаджень, що сприяють очищенню атмосферного повітря, збагачують довкілля киснем і поглинають двоокис вуглецю.

3) забрудненням водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства

Основною проблемою якості води в річкових басейнах Сумської області є забруднені стічні води комунальних підприємств та несанкціоновані стоки від приватних абонентів і населення. Тривала експлуатація, без необхідної реконструкції, модернізації систем очистки, без удосконалення технологій призвели до незадовільного технічного стану більшості очисних споруд та каналізаційних мереж області. Практично всі очисні споруди та каналізаційні мережі збудовані до 1990 року за технологіями, розробленими у 60-70-х роках минулого століття, і станом на сьогодні вимагають модернізації та реконструкції, а в окремих населених пунктах – будівництва нових.

Переважає більшість очисних споруд області не забезпечують ефективної очистки стічних вод, особливо на підприємствах житлово-комунального господарства міст Суми, Ромни, Конотоп, Охтирки, Білопілья, Буринь, Середина-Буда, Дружба, селищ Ямпіль, Свеса, здійснюють скид стічних вод з перевищенням нормативів гранично допустимих скидів.

Основними забруднювачами у сфері житлово-комунального господарства області в суббасейні середнього Дніпра є КП «Міськводоканал» м. Суми, КП «Міськводоканал» Роменської міської ради.

На теперішній час одним з основних інгредієнтів – забруднювачем поверхневих вод є фосфатовмісні сполуки. При проектуванні очисних споруд не передбачалось наявність у стічних водах значних концентрацій фосфатних сполук. Тому очисні споруди справляються з очисткою від фосфатів не більше як на 50%. Всі очисні споруди області потребують побудови додаткової очистки від цих сполук.

Також на якісний стан поверхневих вод впливають азотні та органічні речовини, які потрапляють до поверхневих водойм разом з недостатньо очищеними стоками.

Найбільше органічних речовин до поверхневих водних об'єктів скидають комунальні підприємства міст Конотоп, Буринь, Середина-Буда, Білопілья, смт Ямпіль (суббасейн Десни) та міст Суми, Охтирка, Ромни, Тростянець, Лебедин, селищ Недригайлів, Краснопілья, Липова Долина (суббасейн середнього Дніпра).

Основним джерелом промислового забруднення водних об'єктів на території Сумської області є ПАТ «Сумхімпром» (м. Суми).

4) поводженням з небезпечними відходами

На території області відбувається інтенсивне утворення та накопичення відходів, у тому числі небезпечних, у секторі промислового виробництва та іншої господарської діяльності, що зумовлюється недостатністю переробки відходів хімічної, машинобудівної, паливно-енергетичної, будівельної та інших

галузей. Майже 95% накопичених відходів належить ПАТ «Сумхімпром», з них залізний купорос – 2 426,066 тис. тонн, фосфогіпс (відходи IV класу небезпеки) – 16 915,686 тис. тонн, шлам, що утворився у процесі очищення стічних вод – 14 938,981 тис. тонн. Залізний купорос частково використовується у виробництві жовтого залізоокисного пігменту, дехроматору, мінеральної кормової добавки для тварин. Крім цього, побудована дослідно-промислова установка з виробництва коагулянтів для систем водоочищення, але питання щодо утилізації залізного купоросу до кінця не вирішено.

Найбільші обсяги утворення відходів спостерігаються в промислово – розвинених районах області, зокрема, Конотопській, Лебединській, Сумській, Охтирській, Шосткинській міських територіальних громадах, Бездрицькій, Миколаївській сільських територіальних громадах та Сумському, Шосткинському, Конотопському та Охтирському районах.

Найбільшим утворювачем гальваношламів в області залишається АТ «Сумське машинобудівне науково – виробниче об'єднання – Інжиніринг». На підприємстві відходи гальванічного виробництва зберігаються у спеціально побудованому централізованому складі. Станом на 01.01.2024 на підприємстві накопичено 1,171 тис. тонн зазначених відходів. Періодично відходи передаються на утилізацію спеціалізованим підприємствам, але обсяги їх утворення значно більші від обсягів утилізації.

Особливо проблему для області становлять небезпечні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин (далі – ХЗЗР), яких в області на початок 2024 року зберігається орієнтовно 260 тонн. Непридатні ХЗЗР знаходяться у 3 районах та у містах області в безгосподарних напівзруйнованих складських приміщеннях без належної охорони та становлять потенційну загрозу для навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

З метою зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище непридатних або заборонених до використання ХЗЗР протягом 2023 року Путивльською, Лебединською міськими територіальними громадами та Верхньосироватською, Нижньосироватською, Юнаківською сільськими територіальними громадами забезпечено проведення робіт по вивезенню небезпечних відходів у кількості 44,413 тонн з послідуною утилізацією вітчизняним підприємством на суму 3 879 036 тис. гривень.

Повністю очищений від ХЗЗР Конотопський та Шосткинський райони. За результатами інвентаризації ХЗЗР на початок 2024 року на території області залишається близько 260 тонн.

В області існують і інші не вирішені питання щодо утилізації небезпечних відходів, проте під час дії воєнного стану небезпечно оприлюднювати тих даних, які можуть прямо чи опосередковано зашкодити безпеці держави та її громадян.

На території Сумської області, крім зазначених відходів, утворюється великий обсяг відходів руйнації, що спричинені веденням бойових дій у зв'язку з повномасштабним вторгненням російської федерації на територію України.

5) забрудненням земельних ресурсів

Протягом 2023 року Державною екологічною інспекцією у Сумській

області зафіксовано 3 надзвичайні ситуації, що призвели до забруднення навколишнього природного середовища (земельних ресурсів):

1. На земельній ділянці біля с. Попівщина на території Анастасіївської сільської ради Андріяшівської сільської територіальної громади Роменського району, було виявлено забруднення нафтовміщуючою сумішшю земельних ділянок загальною площею 6500 кв. метрів, де проходять підземні мережі НГВУ «Охтирканафтогаз» ПАТ «Укрнафта». Відповідно до лабораторних досліджень встановлено забруднення земельних ділянок неполярними вуглеводнями (нафтопродуктами) та хлоридами загальною площею 6 500 кв. метрів. Нараховано збитки за забруднення земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства на суму 163,989 тис. гривень. Пред'явлено претензію НГВУ «Охтирканафтогаз» ПАТ «Укрнафта» на суму 163,989 тис. гривень (сплачено).

2. На земельній ділянці неподалік автодороги між с. Андріяшівка та с. Попівщина Андріяшівської сільської територіальної громади Роменського району, де проходить трубопровід НГВУ «Охтирканафтогаз» ПАТ «Укрнафта», виявлено розлив нафтопродуктів на площі 100 кв. метрів. Лабораторними дослідженнями встановлено забруднення земельної ділянки неполярними вуглеводнями (нафтопродуктами) та хлоридами площею 100 кв. метрів. Нараховано збитки за забруднення земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства на суму 2,546 тис. гривень. Пред'явлено претензію НГВУ «Охтирканафтогаз» ПАТ «Укрнафта» на суму 2,546 тис. гривень (сплачені).

3. На двох земельних ділянках площею 124 кв. метрів та 126 кв. метрів, що знаходяться на території Чернечинської сільської територіальної громади, Охтирського району Сумської області, де проходять підземні мережі НГВУ «Охтирканафтогаз» ПАТ «Укрнафта» ЦВНГ-1 Бугруватівського родовища, внаслідок розгерметизації вихідної лінії свердловини № 452 виявлено забруднення нафтовміщуючою сумішшю. Лабораторними дослідженнями встановлено забруднення земельних ділянок неполярними вуглеводнями (нафтопродуктами) та хлоридами. Нараховано збитки за забруднення земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства на суму 6,365 тис. гривень. Пред'явлено претензію НГВУ «Охтирканафтогаз» ПАТ «Укрнафта» на суму 6,365 тис. гривень (сплачені).

б) проблемами природно-заповідного фонду

Природно-заповідний фонд станом на 01.01.2024 налічує 319 об'єктів загальною площею 179,34 тис. га, що становить 7,525% від площі області («показник заповідності»). Сучасна мережа природно-заповідного фонду включає 19 об'єктів загальнодержавного значення площею 50,5 тис. га (28%) та 300 об'єктів місцевого значення площею 128,84 тис. га (72%).

Однією із основних проблем у сфері збереження природно заповідного фонду є пошкодженням, самовільне зайняття територій та об'єктів природно-заповідного фонду, незаконне виділення земельних ділянок у межах таких територій та об'єктів, їх нецільовим використанням внаслідок відсутності

розробленої документації із землеустрою. Сумською обласною державною адміністрацією у період з 2017-2023 роки забезпечено розробку документації із землеустрою для 84 об'єктів природно-заповідного фонду, встановлення меж потребує понад 200 об'єктів.

Внаслідок ведення бойових дій на території Сумської області з весни 2022 року під постійними обстрілами знаходяться території прикордонних об'єктів природно-заповідного фонду, що ставить під загрозу існування та відтворення видів рослин і тварин, що підлягають особливій охороні не лише на території Сумської області, а й України загалом, деякі з них підпадають під дію міжнародних договорів.

7) порушенням гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону

Основною причиною негативного впливу на гідрологічний режим водних об'єктів є надмірна зарегульованість стоку річок ставками та водосховищами, вплив від осушувальних меліоративних заходів, неналежна практика сільськогосподарського та промислового виробництва, не проведення органами місцевого самоврядування заходів зі встановлення прибережних захисних смуг водних об'єктів та винесення їх в натуру, негативний вплив яких значно посилюється наслідками зміни клімату. Це проявляється у:

- зниженні середнього річного стоку, водності та подальшого пересихання малих річок через високу частку сільськогосподарських угідь та, у більшості випадків, у недотриманні вимог законодавства у межах водоохоронних зон і прибережних захисних смуг;
- незворотних змін структури і гідроморфологічних характеристик водних екосистем і заплавних земель, наявності значної кількості гребель та ставків, випрямленні русел річок, видобуванні піску на землях водного фонду;
- інтенсифікації ерозії ґрунтів, що спричиняє замулення водних об'єктів;
- недостатній лісистості річкових басейнів та згубній діяльності щодо незаконної вирубки та пошкодженні дерев;
- значних втратах водних ресурсів (більше 30%) під час їх транспортування з причин зношеності, негерметичності систем централізованого водопостачання;
- високій водоємності промислового та сільськогосподарського виробництва.

Антропогенне навантаження водні об'єкти зазнають у вигляді хімічного, мікробного забруднення та шкідливого біологічного і фізичного впливу.

Усе більшої актуальності набуває забруднення вод мікропластиком. Основною причиною антропогенного навантаження на водні об'єкти є:

- неналежна технічна спроможність очищення стічних вод насамперед від сполук нітрогену і фосфору, а також важких металів та стійких органічних забруднювачів;
- відсутність попередньої (локальної) очистки стічних вод суб'єктами господарювання, що скидають забруднюючі речовини у міські системи централізованого водовідведення;
- невирішеності питань зневоднення та утилізації осаду, який утворюється

внаслідок очищення міських стічних вод, що призводить до переповнення місць його зберігання та подальшого забруднення підземних і поверхневих вод;

- забруднення ґрунтових вод стічними водами внаслідок зношеності та негерметичності міських систем водовідведення, а також інфільтраціями з неналежно облаштованих звалищ побутових відходів;

- неконтрольоване та надмірне використання сільськогосподарськими виробниками пестицидів і агрохімікатів, неналежному поводженні, зберіганні відходів, виробниками яких є сільськогосподарські підприємства;

- відсутність водовідведення стічних вод із забудованої території, на якій вони утворилися внаслідок випадання атмосферних опадів;

- обладнані технічні водозабори промислових підприємств на малих річках.

Одна третина малих річок зазнала гідроморфологічних змін – спрямлене русло, зарегульовано водосховищами і ставками. Греблі та інші штучні споруди, що розташовані в руслах річок, будувались, насамперед, для акумуляції води, з подальшим її використанням для потреб зрошення, водозабезпечення населення та промисловості. Акумуляція води в ставках та водосховищах вище гребель також забезпечує протипаводковий захист територій, розташованих нижче гребель. Наявність гребель та інших поперечних руслу споруд призводить до порушення безперервності потоку води та руху наносів, а також міграції риб, інших гідробіонтів. Рибоходи у поперечних спорудах не будувались і як наслідок цього, відбулося зменшення або зникнення популяцій різних видів риб.

Найбільшого антропогенного навантаження зазнають річки Ромен, Івотка, Куколка, Боромля, Сироватка, Сумка, Сироватка, Редь, Єсмань, Вир, Локня, Чаша, Ольшанка.

18.2. Аналіз найважливіших екологічних проблем:

1) що вимагають вирішення на міжнародному рівні;

2) загальнодержавного значення

3) місцевого значення

Необхідна модернізація технологічного обладнання та газоочисного устаткування промислових підприємств, впровадження найкращих доступних екологічно чистих технологій.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 № 827 «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря» Департаментом захисту довкілля та природних ресурсів Сумської обласної державної адміністрації розроблено Програму державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря зони «Сумська» на 2022 – 2026 роки, що затверджена розпорядженням голови Сумської обласної державної адміністрації – керівника обласної військової адміністрації від 25.07.2022 № 248-ОД (зі змінами) (далі – Програми).

З метою виконання заходів, що передбачені Програмою, у 2023 році на умовах співфінансування з місцевого бюджету Конотопської міської ради, придбано та встановлено один індикативний пост спостереження за станом

атмосферного повітря на базі існуючої метеостанції у місті Конотоп та програмно-технічний комплекс моніторингу якості атмосферного повітря.

Індикативний пост спостереження за станом атмосферного повітря виконує наступні функції:

збір, первинну обробку, зберігання, контроль достовірності, контроль працездатності та передачу відомостей про концентрації забруднюючих речовин та метеорологічних параметрів (діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, аміаку, твердих частинок $\text{ТЧ}_{10}/\text{ТЧ}_{2,5}$, сірководню, температури повітря, відносної вологості повітря, атмосферного тиску повітря) до програмно-технічний комплекс моніторингу якості атмосферного повітря.

Програмно-технічний комплекс моніторингу якості атмосферного повітря є сукупністю технічної компоненти та програмного забезпечення, який збирає, оброблює та відображає інформацію про стан атмосферного повітря та здійснює візуалізацію даних моніторингу в табличному та графічному вигляді для її подальшого аналізу, використання та публікації.

У подальшому заходами Програми заплановано створення системи моніторингу атмосферного повітря зони «Сумська» з встановленням трьох постів спостереження (одного індикативного посту спостережень за станом атмосферного повітря – на базі метеостанцій обласного центру з гідрометеорології, одного індикативного посту в м. Охтирка та одного автоматизованого стаціонарного посту в м. Шостка).

Автоматизована система моніторингу навколишнього природного середовища дозволить виконувати одне із найважливіших завдань: отримувати достовірні відомості щодо вмісту у атмосферному повітрі забруднюючих речовин.

Інформація щодо поточного стану забруднення атмосферного повітря, перевищення гранично допустимих концентрацій речовин (небезпечних для здоров'я людини) буде відображатися на інтернет-ресурсі.

Основною проблемою забруднення поверхневих водних об'єктів Сумської області є скид забруднених вод внаслідок неефективної роботи очисних споруд, їх морального та фізичного зносу, застарілої технології очистки стічних вод.

Переважна більшість очисних споруд області не забезпечують ефективної очистки стічних вод, особливо на підприємствах житлово-комунального господарства міст Суми, Ромни, Конотоп, Охтирки, Білопілля, Буринь, Середина-Буда, Дружба, селищ міського типу Ямпіль, Свеса, здійснюють скид стічних вод з перевищенням нормативів гранично допустимих скидів.

Перед водокористувачами, насамперед, підприємствами житлово-комунального господарства, стоїть проблема реконструкції водогінних мереж, зношеність яких призводить до великих масштабів втрати свіжої води при її транспортуванні.

Значна площа території регіону знаходиться під сміттєзвалищами, лише 3% відходів переробляється, низький рівень охоплення населення області роздільним збором твердих побутових відходів, відсутня інфраструктури поводження з відходами, наявність на території області значної кількості

непридатних та заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин. Для дієвого удосконалення сфери управління відходами розроблено та затверджено Регіональний план управління відходами у Сумській області до 2030 року, який відображає реальні потреби щодо створення необхідної інфраструктури зі збору, зберігання, оброблення всіх видів відходів, зокрема, побутових, а також містить інвестиційний план, пропозиції по тарифній політиці та визначає спосіб збирання відходів.

Проведення заходів із забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення та знешкодження непридатних або заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів і тари від них, повна очистка території області.

Відсутність закріплених на місцевості меж значної кількості територій та об'єктів природно-заповідного фонду створює підґрунтя для порушення заповідного режиму та може призвести до зміни площі й конфігурації меж об'єктів природно-заповідного фонду.

Недостатнє збільшення відсотка заповідності території Сумської області внаслідок ненадання погоджень від землевласників та землекористувачів на включення їх земель до складу територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

4) вирішення яких не потребує залучення значних матеріальних (фінансових) ресурсів

Посилення відповідальності за порушення природоохоронного законодавства.

Ліквідація стихійних несанкціонованих сміттєзвалищ.

18.2.1. Екологічні проблеми, спричинені збройною агресією проти України

Північно-східне, прикордонне розташування Сумської області призводить до регулярного завдання шкоди природному середовищу внаслідок бойових дій. Від початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну, станом на 01.01.2024 фахівці Державної екологічної інспекції у Сумській області задокументували 151 факт значного впливу на довкілля внаслідок збройної агресії росії проти України.

Загальна сума збитків за встановленими у фактами склала 2 млрд 724 млн 022 тис. 142 гривень (у тому числі збитки у розмірі 2 млрд 334 млн 358 тис. 431 гривень за 114 фактами у 2023 році):

- за засмічення поверхневих вод водних об'єктів внаслідок руйнування мостів – 14 розрахунків збитків на суму 1 833 852,72 тис. гривень;

- за забруднення атмосферного повітря внаслідок неорганізованих викидів забруднюючих речовин після ворожих обстрілів – 117 розрахунків збитків – 222 223,845 тис. гривень;

- за засмічення земельних ділянок розраховано – 16 розрахунків збитків на суму 656 381,930 тис. гривень;

- за знищення та пошкодження зелених насаджень (лісів) – 7 випадків

на суму 5 447,156 тис. гривень;

- на територіях природно-заповідного фонду (пошкодження лісу) – збитки на суму 6 116,495 тис. гривень.

Постійних обстрілів також зазнала територія Гетьманського національного природного парку. Суму завданих збитків на даний час визначити не можливо у зв'язку з безпосередньою близькістю державного кордону.

ВІДПОВІДАЛЬНІ ВИКОНАВЦІ РОЗДІЛІВ

Департамент захисту довкілля та природних ресурсів
Сумської обласної державної адміністрації

Ірина КАШПУР	директор Департаменту	(0542) 70-09-56
Ігор СИМОНЕНКО	заступник директора Департаменту	(0542) 70-09-52
Вікторія ДЯДЕНКО	заступник директора Департаменту	(0542) 70-09-56
Руслан БОЙЧЕНКО	начальник відділу	(0542) 70-09-54
Юлія ЛОБОДА	начальник відділу	(0542) 70-09-56
Інна ЛИСЕНКО	головний спеціаліст	(0542) 70-09-51
Олеся РАДЧЕНКО	головний спеціаліст	(0542) 70-09-56
Наталія ЮРЧЕНКО	головний спеціаліст	(0542) 70-09-51